Amigoe di Curaçao

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Hoofdredacteur: A. J. M. H. de Mug • Uitgeverdrukker: N.V. Paulus Drukkerij, Willemstad • Kantoor: Conscientiesteeg 27 - 29 • Telefoon alle afdelingen: 24360 (drie lijnen)

Onrustig bestand in Santo Domingo

Dominicaanse hoofdstad heeft aanzien slagveld

SANTO DOMINGO (RTR) — Gistermiddag om één uur (Ant. tijd) is het humanitair bestand in Santo Domingo ingegaan en werd het vuren ook gestaakt in het door kolonel Caamaño beheerste gebied. Bij het intreden van het bestand zei de kolonel, dat dit tot een definitief einde van de vijandelijkheden kan leiden. In sommige kringen in Santo Domingo bestaat echter weinig hoop, dat het bestand definitief zal worden. Generaal Imbert zou gezegd hebben, dat het te laat is voor een algehele vrede. Volgens het officiele radiostation van zijn regering had de generaal gezegd het plan te hebben de gevechten tegen de opstandelingen tot in het centrum van de hoofdstad uit te breiden om de opstand neer te slaan.

Ziekenhuizen zijn overvol

Ondanks alle pessimistische verwachtingen tracht dr Mayobre, de vertegenwoordiger van de Verenigde Naties in Santo Domingo, uitbreiding van het bestand met nog enkele uren te verkrijgen, waardoor ziekenwagens en gewonden naar minder volle ziekenhuizen kunnen worden overgebracht. Hij heeft dit aan Ortiz gemeld. Enkele uren nadat het bestand van kracht was geworden, deelde hij mee, dat het bestand nog altijd in acht werd genomen, afgezien van enkele losse schoten van beide zijden.

Het bestand is geregeld door de VN en het Rode Kruis, dat in de ziekenhuizen geweest is ... dringend nodige medische benodigdheden en de verzorging van de overvolle ziekenhuizen te zorgen. Ziekenhuisfunctionarissen hebben gezegd, dat de patiënten 23 dagen alleen op rijst en meel hadden geleefd. Sommige ziekenhuizen hadden geen water. In het Luis Ayber-ziekenhuis was ... dat vele van de 800 gewonden daar op de grond sliepen.

Er waren operaties verricht bij het licht van zaklantaarns. Tweehonderd van de 1700 in drie ziekenhuizen in de Dominicaanse Republiek binnengebrachte mensen, die gewond waren geraakt door de hevige gevechten van de afgelopen week, zijn overleden. Dit hebben waarnemers van de Verenigde Naties bij bezoeken aan deze ziekenhuizen vernomen.

Het noordelijk deel van Santo Domingo, voornamelijk een industriewijk die door arbeiders wordt bewoond, toonde vandaag de aanblik van een slagveld, zo meldt een correspondent van Reuter uit de getroffen stad. Er is vrijwel geen blok zonder gapende gaten. De elektriciteitskabels bengelen los en gebroken glas knarst onder de voeten. Rond het vuil, dat opgehoopt ligt in de straten, zwermen vliegen rond. De meeste huizen en winkels hebben blinden voor de ramen. De bewoners zijn gevlucht. Leuzen op de muren geven zonder uitzondering blijk van anti-Amerikaanse gevoelens en van sympathie voor Juan Bosch.

„Respijt" voor de VS

NEW YORK (RTR) — Het bestand van 24 uur in Santo Domingo heeft de VS een dag respijt gegeven om hun blunders te herstellen, zo schrijft de New York Herald Tribune. Het doet er niet toe, hoe neutraal Washington mogelijk zegt te zijn en hoeveel of hoe weinig positieve steun het misschien ook heeft gegeven aan de troepen van de junta. Het heeft een beslissende militaire overmacht gebracht aan de meest rechtse groepen, aldus het blad.

Dit was een duidelijke vergissing. Want interventie kan slechts aanvaardbaar voor de Organisatie van Amerikaanse Staten worden gemaakt, als zij de basis legt voor een werkelijke uitdrukking van de wil van het volk.

Meerderheid voor Tsjombe

LEOPOLDSTAD (RTR) — Premier Tsjombe's partij, de Kongolese Nationale Convent (Conaco), heeft blijkens de jongste verkiezingsuitslagen een meerderheid in de kamer van afgevaardigden behaald. Zij beschikt reeds over 86 van de 166 Kamerzetels. De oppositie kreeg er 39. Voor 41 zetels is de uitslag nog niet bekend.

160-jarige in Rusland

MOSKOU (AFP) — Volgens een bericht van Tass viert zondag Sjirali-Bara Moeslimov, in een bergdorpje in de Sovjetrepubliek Azerbeidsjan, zijn 160ste verjaardag. De grijsaard maakt nog regelmatige wandelingen op de steile bergpaden in zijn dorpje. Hij staat 's morgens om vijf uur op, ontbijt met bronwaterwijn is volgens hem een produkt van de duivel — en is nog nooit ziek geweest. Zijn 94-jarige vrouw drijft het huishouden en houdt bovendien een wakend oogje op de vele kleinkinderen.

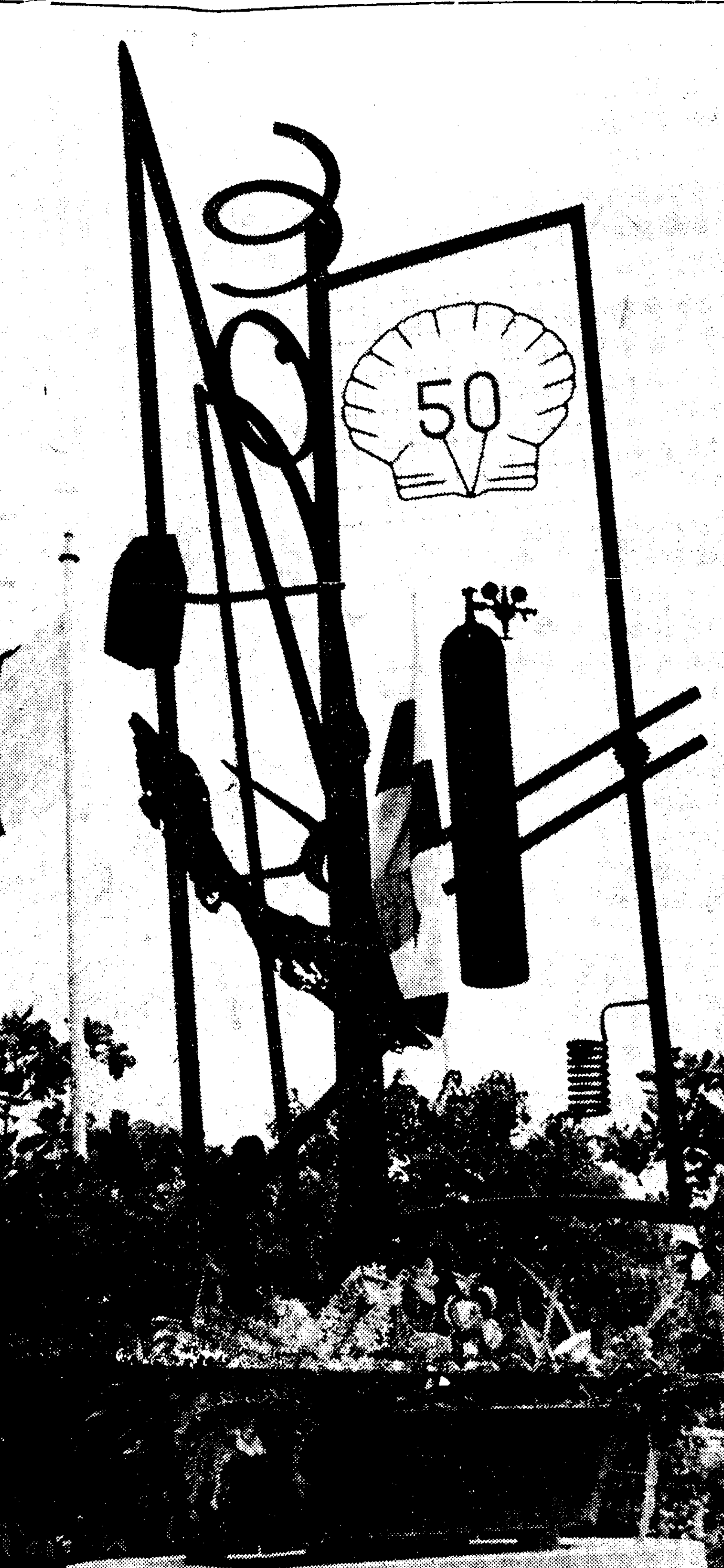
Honderd-negentien mensen zijn omgekomen en zes ernstig gewond toen donderdagochtend, dicht bij het vliegveld van Caïro, een verkeersvliegtuig van de International Pakistan Airlines neerstortte.

Shell EX 50

SHELL CURACAO bestaat 50 jaar. Wie het nog niet wist of voorwendde niet te weten, ervaart het van hedenavond af anders. Rondom het Schottegat, dat vol met Shellsymbolen ligt te pronbolen ligt te spronken in het hart van Curacao, nodigen grote spandoeken uit te gaan kijken naar Shell-eX-50 op Negropont. Iedereen gaat daar natuurlijk heen met Shell-X-100. De blikvanger van deze tentoonstelling, die hedenavond wordt geopend, staat hiernaast afgebeeld.

● Ter gelegenheid van het jubileum verschijnt de AMIGOE vandaag in het kleed van een AMIGOE di SHELL, 22 pagina's met vele artikelen die direct of zijdelings op de jubilaris betrekking hebben.

Hongerdood waart rond in Pakistan

Bij ramp rond 12.000 doden

DACCA (RTR). — De bewoners van duizenden door de cycloonramp van de buitenwereld afgesneden plaatsen in de kuststreken van oost-Pakistan worden bedreigd door de hongerdood. In de districtscentra getroost men zich enorme inspanningen om voedsel en drinkwater te leveren aan de verwoeste gebieden, maar het labyrint van rivieren en de gebrekkige verbindingen over land maken dit vrijwel onmogelijk. Er zijn maar weinig verkeerswegen, vrijwel geen bruggen en geen spoorlijnen in dit laaggelegen „Holland van het Oosten".

De cycloon, die vorige week dit groene, vochtige land met zijn ontelbare rivieren en stroompjes en de vele eilanden voor de kust trof, vormde een van de grootste natuurrampen, die zich ooit hebben voorgedaan in dit gebied, dat in de loop van de geschiedenis toch al door heel wat rampen geteisterd is. Volgens de laatste officiële cijfers zijn 12.047 mensen bij de ramp van vorige week om het leven gekomen, de meesten van hen bij de reusachtige vloedgolf die uit de Golf van Bengalen het land inrolde, alle leven op haar weg vernietigend. Het aantal vermisten, voor zover bekend, bedraagt 1534, tweehonderd meer dan woensdag was opgegeven in verband met de ontstellende ontdekking in het gebied van Tasjandpoer van volledig weggevaagde dorpen. Soortgelijke meldingen zijn ook ontvangen uit Barisal, Comilla, Faridpoer en elders.

Ook het gevaar van epidemieën is vanzelfsprekend zeer groot. Bij honderden liggen de lijken van de omgekomen bewoners in de overstroomde velden. Drinkwater is er vrijwel niet meer. Een regeringsfunctionaris, juist teruggekeerd uit het gebied van Barisal dat het zwaarst getroffen is, vertelde, dat „overal de walgelijke stank van de dood hangt". Zoveel vaartuigen zijn bij de wervelstorm verloren gegaan, dat ook de aanvoer van voedsel, drinkwater en medicamenten over het water op zeer beperkte schaal kan geschieden. Men heeft meer hefschroefvliegtuigen nodig, meer schepen, meer vrachtwagens, meer van alles en nog wat.

Internationale bende in Italie opgerold

MILAAN, (RTR) — De Italiaanse politie heeft donderdagavond bekendgemaakt dat zij een internationale bende heeft opgerold, die naar schatting honderdduizend pond sterling heeft geïnd op vervalste reischeques en paspoorten. Op een persconferentie werd bekendgemaakt dat de bende werkte in Duitsland, Zwitserland, Nederland, Denemarken en andere Europese landen en zelfs in Afrika en Japan. Zeven personen zijn gearresteerd, onder wie de leider, een Argentijn. Rechercheurs die zich vermomd hadden als straatvegers, namen deel aan de overval op de werkplaats van de bende in Bologna, waar de cheques en paspoorten werden gedrukt. De jacht werd vorige maand geopend nadat een vrouw was gearresteerd die vijftien paspoorten in bezit had.

Rode pamfletten in Indonesie verspreid

DJAKARTA (ANP) Vliegtuigen van de indonesische luchtmacht hebben zaterdag boven Djakarta pamfletten van de Indonesische communistische partij uitgestrooid ter gelegenheid van de viering van het 45-jarig bestaan van de partij.

Mensen die een pamflet dat onder andere de handtekening van de partijvoorzitter Dipan Aidit bevatte, konden tonen, kregen een beloning. Morgen zal president Soekarno in het Boeng Karno stadion in Djakarta een massabijeenkomst van de Indonesische communistische partij toespreken.

Pontificale mis Shell jubileum

WILLEMSTAD. — In verband met de herdenking van het feit, dat vijftig jaar geleden Shell Curaçao N.V. zich op Curaçao vestigde om hier een industrie op te bouwen, die aan duizenden werkgelegenheid bood en voor de ontwikkelingsmogelijkheden van onze gemeenschap in het algemeen zeer veel betekend heeft, zal de bisschop van Willemstad, mgr J. M. Holterman, op zondag 30 mei om zes uur 's avonds in de parochiekerk van Groot Kwartier namens de katholieke gemeenschap op Curaçao een pontificale H. Mis opdragen om God te danken voor de zegen, daarmee over Curaçao gebracht.

Shell-50

SHELL CURAÇAO, de maatschappij, die meergenaamd vijftig volle jaren haar activiteiten bijdroeg aan de Curaçaose en Antilliaanse gemeenschap, viert feest. Het is een feest, dat niet alleen de Isla aangaat — de geïsoleerdheid van de Isla is al verleden tijd — doch iedereen, die leeft en werkt in dit land. Want Shells jubileum is het feest van het eigen bestaan van Curaçao. Wij hoeven geen gelegenheidswoorden te schrijven, als we zeggen, dat Shell immers de kurk is, waarop Curaçao economisch drijft. Een vreemd beeld misschien, maar een beeld, dat toch gaarne geaccepteerd wordt.

Vijftig jaren zijn niet zomaar over maatschappij en leefgebied heengegaan. De komst werd met gemengde gevoelens tegemoet gezien. De werkgelegenheid werd toegejuicht, maar het vreemde element bracht al direct een inbreuk op de leefwijze van die dagen. De zondagsrust werd verstoord en daardoor was de religieuze geest niet alleen verstoord maar ook in opstand, al kunnen wij ons nu nauwelijks die houding van 1915/1916 indenken.

SHELLS komst en verblijf hier is ook niet alleen een zegen geweest. Er zijn zeker enkele kanttekeningen te maken in sociologische zin, maar het is de vraag of Shell, zoals wel eens wordt gedaan, er alleen op aangekeken mag worden. Een industriële omwenteling brengt nu eenmaal verstoringen van de maatschappelijke orde mee. En ook anderen, buiten de industrie, moeten zorgen, dat het geestelijk klimaat niet achter raakt bij de snelheid van het economisch gebeuren. Niettemin zou de invloed van Shell op het patroon van de Curaçaose samenleving een dankbaar onderwerp kunnen zijn voor een studie, welke zelfs door Shell als een feestgave mag worden gezien.

De maatschappij stemt een moeilijke positie in. Enerzijds is zij verwant aan een kleine gemeenschap met alle aardigheden en eigenaardigheden daaraan verwant, anderzijds heeft zij rekening te houden met de plaats van haar, Shell-Curaçaose, schakel in de grote keten van raffinaderijen en bedrijven der Groep. Bij tijd en wijle komen de kortsluitingen tot uitdrukking, doch bij nader inzien groeit dan het begrip voor maatregelen en vooral voor hun noodzaak, welke van het grootste belang is voor deze gemeenschap zelve. Shell-Curaçao mag in de volksmond naar een eiland — Isla — worden genoemd, de maatschappij mag op een eiland werken, zij kan zich niet isoleren van de grote wereld. Zij zal haar cijfers moeten inpassen en aanpassen. Zij zal haar concurrentiepositie moeten behouden. Als men dit wil zien, wordt veel duidelijk en onoverkomelijk.

WANT Shell Curaçao is slechts één schakel in het grote verband. Wij ervoeren het nog deze week, toen wij cijfers over de grootte der wereldbedrijven onder ogen kregen. Bij de 64 ondernemingen, die in 1963 een omzet van meer dan 1 miljard dollar maakten, waren 49 Amerikaans, 5 Duitse, 4 Engelse, 2 Engels-Nederlandse (Koninklijke en Unilever), één Nederlands (Philips), één Italiaans, één Zwitsers, en één Japans. Van de grootste 17 oliebedrijven zijn er 10 Amerikaans. Na de Standard Oil of New Jersey komt de Koninklijke/Shell-groep op de tweede plaats.

De vijf grootste bedrijven van de V.S. (met de omzet in miljarden Ned. guldens) zijn achtereenvolgens: General Motors-60, Standard Oil N.J.-37, Ford-31, General Electric-18, Socony-15. De vijf grootste in de Europese Gemeenschap zijn achtereenvolgens: Koninklijke/Shell-groep-23, Unilever-15, Philips-6, Volkswagen(Dld)-6, Siemens (Dld)-5.

Het duidelijkste bewijs voor de positie van de maatschappij, waarvan Shell Curaçao een onderdeel is, ligt in bovenstaande cijfers verankerd. Niet alleen past op deze grond een felicitatie aan Shell en haar aandeelhouders, maar ook aan het Curaçaose bedrijf en het land en eiland, dat al vijftig jaar als gastheer mag fungeren.

Telegraferen is met S.Domingo mogelijk

Boodschappen via radio-amateurs zijn niet toegestaan

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Op het verzoek van Arubaanse radio-amateurs om berichten en boodschappen van en naar Dominicaanse collega's te mogen ontvangen en te versturen is door de Antilliaanse autoriteiten afwijzend beschikt, omdat dit in strijd is met het radio-reglement van Genève en omdat er met de Dominicaanse Republiek nog steeds telegrafische verbinding bestaat via America Cables and Radio Inc. en de Landsradio

Het radio-reglement van Genève verbiedt het gebruik van de zenders van radio-amateurs voor uitwisseling van boodschappen voor derden. Dit verbod geldt over de gehele wereld. Er wordt slechts van afgeweken bij natuurrampen. Met Santo Domingo bestaan nog steeds verbindingen en ook komen er uit de Dominicaanse Republiek nog regelmatig berichten binnen. Omdat de moeilijkheden in Santo Domingo gelegen zijn op politiek vlak, houdt men nog strenger de hand aan de bepalingen, omdat uiteraard niet bekend is wat voor berichten er zo al gegeven en verzegd worden.

Bij Arubaanse radio-amateurs zou een verzoek binnengekomen zijn van het Dominicaanse Roode Kruis aan de afdeling op Aruba om gegevens te verstrekken over vermiste personen in Santo Domingo om eventuele identificatie te vergemakkelijken. Hierop hebben de betrokken amateurs toestemming gevraagd om boodschappen via hun zenders te mogen versturen naar de Dominicaanse Republiek, hetgeen op bovengenoemde gronden niet kon worden toegestaan.

Staat van beleg van kracht in Colombia

BOGOTA (AFP) — In geheel Colombia is de staat van beleg afgekondigd naar aanleiding van incidenten die zich donderdag rond een staking van 30.000 scholieren en studenten hebben voorgedaan. De staking wordt gehouden uit protest tegen het ingrijpen van de politie bij een studentenbetoging van enkele dagen geleden tegen het Amerikaanse optreden in de Dominicaanse Republiek. In Medellin werden daarbij talrijke winkels bekogeld en ongeveer vierhonderd personen, merendeels jongeren, gearresteerd.

Alle betogingen of openbare bijeenkomsten zijn verboden. Ook kan persencensuur worden toegepast. Tot het afkondigen van de staat van beleg werd besloten op een spoedbijeenkomst van president Guillermo Leon Valencia en zijn ministers, die de gehele nacht van donderdag op vrijdag duurde.

In Bogotá kwamen stenengooiende studenten gisteravond in botsing met de politie, waardoor de rust die daar sedert de afkondiging van de staat van beleg had geheerst werd verbroken. Een auto van het consulaat van Haiti werd beschadigd. Er waren geen persoonlijke slachtoffers. In Tunja, de hoofdstad van de provincie Boyacá, werden negen politiemannen en zes studenten bij een treffen gewond. Tien studenten werden gearresteerd. Het hoofd van de politie in Bogotá, zei dat bij de incidenten in de afgelopen week in de hoofdstad 67 politiemannen werden gewond.

Overleg ACI-FTA zonder resultaat

Ultimatum loopt af

(Van de redactie Aruba)

ORANJESTAD. — Ruim vier uur werd gistermiddag ten kantore van de landsbemiddelaar, mr F. Hartong, vergaderd tussen vertegenwoordigers van de directie van de Aruba Chemical Industries en het bestuur van de Federacion di Trahadornan Arubano (FTA) over een nieuw te sluiten CAO. Gistermiddag werd geen overeenstemming bereikt.

De landsbemiddelaar zette vanmorgen zijn pogingen voort en vervolgde besprekingen met de directie van de A.C.I., terwijl hij in de loop van de dag de F.T.A. zou ontvangen. Zoals bekend loopt morgennacht om twaalf uur het door de F.T.A. gestelde ultimatum af. Dit ultimatum werd op 10 mei uitgesteld voor veertien dagen in verband met een vrijwillige afkoelingsperiode. Het ziet er naar uit, dat de F.T.A. geen voorstander is deze termijn te verlengen.

De verwachtingen zijn, dat wanneer partijen geen overeenstemming bereiken en de staking zou dreigen, de regering een afkoelingsperiode zal afkondigen. Omdat de A.C.I. in de wet niet met name is genoemd zal deze afkoeling ten hoogste veertig dagen duren.

RADIO-TELEVISIE

Zaterdag

CUROM — 18.00 Noticia; 18.15 Taptoeklanken; 18.45 Voor het slapen; 19.00 Nieuws; 19.15 Discovaria; 20.15 45 toeren non stop; 20.30 Por los campos de Venezuela; 20.45 Music box; 21.30 Zd. Am. dansmuz.; 22.55 Ter overdenking.

WERELDOMROEP — (9590 - 6005 - 6020 kHz) - 19.00 Nieuws; 19.09 Week in Ned.; 19.19 Progr. overz.; 19.20 Dezer dagen....; 19.25 Cocktails; 19.59 Deze wondere wereld; 20.09 Van Heinde en Verre; 20.39 Ter overdenking; 20.42 Progr. voor morgen en mededelingen komende week; 20.43 Nieuws; 20.45 Fin. Econ. overz.; (15290 kHz) - 18.00 Spaans progr.; (11930-9715 kHz) - 20.00 Spaans progr.; (6075 kHz) - 21.00 Spaans progr.

TELECURACAO — 17.00 Kinderuurtje; 17.30 Ramar of the jungle; 18.00 Teletopico; 18.15 Elis Juliana; 18.40 RK uitz.; 18.45 Nieuws. 19.00 Telesemanario; 19.15 Gebierno di Corsow. 19.30 People's choice; 20.00 Bewitched 20.30 TV per luchtpost; 21.00 Nieuws; 21.15 Teleshow; 22.15 Roaring 20's.

TELEARUBA — 17.30 Kinderuurtje, 18.00 The three Muskcteers; 18.15 Lago film; 18.45 Nieuws; 19.00 Our miss Brooks; 19.30 Sport; 19.45 Bewitched; 20.15 Concentracion; 20.45 Nieuws; 21.00 TV per luchtpost; 21.30 Ned. nieuws; 21.35 Teletopico.

RADIO CARACAS TV — 9.00 El Tio Vacaciones; 9.30 Conoce a tu hijo; 10.00 Supervisión Educativa; 10.30 relaciones humanas; 11.00 Actualidad ganadera; 11.30 Turf en televisión; 12.00 Yo invito, con Alfredo Ledezma; 1.00 El tiempo er oro; 1.30 Week End con las estrellas; 2.00 Sindicatos; 2.30 Paralelo cultural; 3.00 Guía de la propiedad; 3.30 Submarinos; 4.00 Pánico; 4.30 Médico; 5.00 Las aventuras de Robin Hood; 5.30 Sir Francis Drake; 6.00 El rey Leonardo; 6.30 Caricatulandia; 7.30 El pájaro loco; 8.00 El show de Dick van Dike; 8.30 Dos caras del oeste; 9.00 Gran teatro; 10.00 Fiesta Brava; 11.15 Noticiero internacional; 11.30 Radio Caracas Televisión te dice.

VENEVISION — 3.00 Reflejos del mundo; 3.15 Dibujos animados; 3.30 Patrulleros del estado; 4.00 La piñata de los sabados; 5.00 Festival de Popeye; 5.15 El angel del espacio; 5.45 Patrulla de caminos; 6.15 Los paracaidistas; 6.45 El zorro; 7.15 El informador; 8.30 La marina de Mc Hale; 9.00 77 Sunset Stripp; 10.00 Tribunal hipico; 10.30 Estrellas de Hollywood.

CVTV — 3.40 Telecomedias; 4.00 Cartones; 4.30 Cine Club Infantil; 5.00 Episodios y muñequitos; 5.30 Los tres chiflados; 6.00 El Club del Clan; 7.00 La isla de Gilligan; 7.30 Pompeyo detective privado; 8.00 Los Beverly ricos; 8.30 Europa de noche; 9.30 El abogado audaz; 10.00 Teatro del sabado; 11.00 Cine de la noche.

TELECURACAO — 16.30 Hubentud na marcha; 17.00 Kinderuurtje; 17.30 Israel presents; 18.00 Fury; 18.30 Ecos de la patria; 18.45 Nieuws; 19.00 Living word; 19.15 Cita cu Saida; 19.30 Mr. Ed; 20.00 Broadway goes latin; 20.30 Rebel; 21.00 Nieuws; 21.15 Rawhide; 22.15 Defenders.

TELEARUBA — 17.30 Fury; 18.00 Ramar of the jungle; 18.30 Panorama panamericano; 18.45 Nieuws; 19.00 Bat Masterson; 19.30 Eventonan di siman; 19.45 Highway patrol; 20.15 Nos tera; 20.45 Nieuws; 21.00 Combat; 22.00 Ned. nieuws; 22.05 Nurses.

Zondag

CUROM — 09.00 Opening; 09.02 Klassieke muziek; 09.30 Uitz. Kerkdienst Emmakerk; 10.30 Zondagmorgen zonder zorgen; 11.30 Kath. morgenwijding; 12.00 Progr.overz.; 12.03 Voetbaluitslagen uit Ned.; 12.30 Nieuws ANP; 12.45 „Christus tot de volkeren der aarde gebracht"; 16.00 Dansprogr met Conjunto Universal; 17.00 Gevarieerde Zuid-Am. muziek; 17.45 Teenager-progr.; 18.00 Noticia; 18.15 Muziekprogr. met Perlas Del Caribe; 18.45 Verhaaltje voor 't slapen; 19.00 Nieuws; 19.15 Operetteklanken; 19.30 Boekenrubriek; 20.00 Zondagavondconcert 22.20 Symfonie nr 6 in F grote terts opus 68 van Beethoven.

WERELDOMROEP — (17810 kHz) - 12.30 Nieuws; Sport weekeinde; (11730 -9590 kHz) - 17.30 Feestelijke opening; 17.37 Ned. nieuwsjournaal; 17.44 Sport weekeinde; 17.49 Progr. overz.; 17.50 Paasprogr.; 18.35 Intermezzo; 18.40 Ter overdenking; 18.45 Progr. voor morgen; 18.46 Nieuws; (9590 - 6005 - 6020 kHz) - 19.00 Feestelijke opening; 19.07 Ned. nieuwsjournaal; 19.14 Sport weekeinde; 19.19 Progr. overz.; 19.20 Paasprogr.; 20.05 Intermezzo; 20.10 Ter overdenking; 20.15 Progr. voor morgen; 20.16 Nieuws;

Maandag

CUROM — 06.30 Opening; 06.33 Bon dia; 06.45 Met muziek naar school; 07.00 Nieuws; 07.15 Ochtendblad; 08.00 Nieuws; 08.15 Weense melodieën; 09.00 Vit. B progr.; 10.30 Nieuws; 10.40 Voor elck wat wils; 11.30 Pop. klas. muz.; 12.00 Noticia; 12.00 Seguridad den trafico; 12.15 Lunchmuz.; 12.30 Nieuws; 12.45 Artist(e) van de dag; 13.00 Muz.; 14.00 Ballet en suite; 14.30 Muz. uit België; 15.00 Musica de hoy y siempre; 15.15 Max Tak; 15.30 Verzoekplaten progr.

WERELDOMROEP — (17810 kHz) - 12.00 Opening; Nederlands nieuws; Com. nieuws; Ned. nieuwsjournaal; Engels nieuws; Com. nieuws; Ned. nieuws; Beurs; Sport; Spaans, La Prensa ante el microfono; - (11730 - 15425 kHz) - 17.30 Nieuws; 17.39 Com. nieuws; 17.42 Ned. nieuwsjournaal; 17.49 Progr. overz.; 17.50 Dezer dagen...., 17.55 Ned. zingt; 18.10 Intern kompas; 18.25 Metropole orkest; 18.40 Ter overdenking; 18.43 Progr. voor morgen; 18.44 Nieuws; 18.46 Beurs.

DE STOEP
wekte Curaçaose talenten tot leven voor de eigen literatuur

Onlangs werden we door Frits van de Molen herinnerd aan het feit dat dr. Chris Engels uit Curaçao vijfentwintig jaar geleden „De Stoep" oprichtte. Frits van de Molen, die nu al sedert vele jaren werkzaam is bij Elseviers Weekblad, was toentertijd een der enthousiaste medewerkers van „De Stoep", zoals hij ook enthousiast meewerkte als lid van de toenmalige Club de Gezelligheid aan de boekententoonstelling, die daar werd gehouden op de zolder, in de kleine ruimte, vlak naast de grote bibliotheek. Wat was namelijk het geval ? De Club de Gezelligheid, toen nog gevestigd in het mooie pand van de firma Penha and Sons had vanouds een bibliotheek. In die bibliotheek bevonden zich vele boeken uit de tachtiger jaren van de vorige eeuw die bibliofiele waarde hadden gekregen.

Kwart eeuw geleden tot leven gewekt door Engels

Zo waren er van schrijvers als Couperus, Kloos, Erens en vele, vele anderen eerste drukken aanwezig, die iedere boekliefhebber zou willen bezitten. Ook uit het omringende gebied waren belangrijke boeken aanwezig en tenslotte beschikte men dan nog over curieuze bundels van toentertijd zowat vergeten Curaçaose schrijvers en dichters. Al deze curiosa werden geëxposeerd en tot genoegen van het comité dat met de tentoonstelling was belast, bleek de belangstelling groter dan men verwachtte.

Toen brak, zeer kort daarna, de oorlog uit. De Antillen en Suriname werden van Nederland afgesneden. Deze gebeurtenis deed bij dr Engels de gedachte postvatten een echt letterkundig tijdschrift uit te geven. Het klimaat was door de expositie in Club de Gezelligheid reeds ietwat voorbereid, terwijl als een dergelijk tijdschrift tot stand zou komen Nederlandse schrijvers opnieuw een forum zouden verkrijgen zij het niet in Nederland maar dan toch op de Antillen.

Een „emigrantenblad" is de Stoep nooit geworden. In de eerste plaats zijn er maar heel weinig schrijvers van betekenis uit Nederland aan de greep van de Duitsers ontsnapt. Een „emigrantenliteratuur" als de Duitse is buiten Nederland nooit ontstaan. Toch waren er enkelen, die de door **Engels geboden gelegenheid aangrepen.** We noemen de dichter en essayist Jan Greshoff en voorts de in New York woonachtige dichter Leo Vroman.

De Stoep werd dus niet een „emigrantenblad" ... boren en getogen op de Antillen en schrijvers, geboren in Nederland maar permanent of tijdelijk werkzaam op de Antillen. Tot die laatste groep noorden bijvoorbeeld Engels, Hendrik de Wit, Pater Möhlman, George Seppen, mr Elias en ook ondergetekende. Zij zijn om een term te gebruiken die later door mr Debrot werd gebruikt „creolisanten" geworden, een aardige variant op het begrip Italiasanten waarmee schilders worden aangeduid die Nederland verlieten en zich metterwoon in de zeventiende eeuw in Italië vestigden om vervolgens levenslang „Italiaanse landschappen" te schilderen en waarover de AMIGOE reeds eerder berichtte i.v.m. een tentoonstelling.

Daarnaast begonnen aan De Stoep, aangevuurd door dr Engels, ook geboren Curaçaoënaars mede te werken aan het overigens onregelmatig verschijnend maar altijd zeer fraai verzorgde tijdschrift. Corssen, Oda Blinder, Tip Marugg, het zijn namen van Curaçaose schrijvers, die we ons uit die periode herinneren. De Stoep werd op Curaçao zeer goed gedrukt. Dat was natuurlijk een kostbare ge... grantenblad", een letterkundig orgaan voor schrijvers in de verstrooiing maar een Nederlands-talig letterkundig blad, dat vooral een forum werd voor schrijvers, levend op de Antillen. De schrijvers op de Antillen zou men dan weer kunnen verdelen in twee groepen. Schrijvers, geschiedenis en we geloven niet dat de kosten geheel werden vergoed door de losse verkoop van de nummers. Neen, dr Engels heeft persoonlijk zeer grote financiële offers gebracht om De Stoep uit te geven. Daarmee heeft hij iets aan het culturele leven toegevoegd, totaal onbaatzuchtig, dat eenvoudig niet meer uit de geschiedenis is weg te denken.

Curaçaose literatuur

Als dr. Engels alleen maar bekend zou staan als de schepper of als de vader van De Stoep dan zou dit initiatief alleen reeds voldoende zijn hem een blijvende ereplaats in de Curaçaose gemeenschap te verzekeren. Hij ging veel verder en heeft op allerlei ander terrein grote verdiensten gehad en heeft dat uiteraard nog steeds. De betekenis van De Stoep als letterkundig fenomeen kan men van verschillende kanten uit benaderen. Men zou kunnen zeggen dat dank zij De Stoep de Nederlandse letterkunde zich, zij het buitengaats, kon handhaven. Men zou ook kunnen zeggen, dat de verschijning van De Stoep op het eiland Curaçao de Nederlandse taal en het taalgebruik ten goede is gekomen. Men zou kunnen zeggen, dat De Stoep latente talenten tot leven wekte en daardoor een gunstige werking had op het wederom opleven van de Curaçaose literatuur.

Want al publiceerde men in hoofdzaak in de Nederlandse taal toch hadden die publicaties ook invloed op jonge mensen, die zich van nature liever en ook beter kunnen bedienen van het Papiamento. Een gedegen onderzoek door een bevoegd literair historicus zou misschien tot de conclusie kunnen voeren dat De Stoep, het Nederlandse tijdschrift dus, ook geleid heeft tot de papiamentse tegenhanger Simadan. Het is allemaal moeilijk te zeggen maar juist daarom alleen reeds zou het de moeite waard zijn om dit alles eens na te gaan en voor de geschiedenis vast te leggen.

J. VAN DE WALLE

Dertig Turken kregen arbeidsvergunning

DEN HAAG (ANP). — Overleg tussen de ministeries van Justitie en van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft dinsdag tot het besluit geleid, dat aan een dertigtal Turken in Amersfoort dat in het afgelopen weekeinde zonder de vereiste vergunningen in Nederland aankwam, een arbeidsvergunning zal worden geleend op de normale voorwaarden. Dit houdt in dat de Turken medisch moeten worden gekeurd en dat de werkgever zich garant moet stellen voor hun terugreis naar Turkije.

Zoals gemeld zijn de dertig Turken de Nederlandse wervingscommissie in Turkije niet gepasseerd. Zij kwamen naar Amersfoort om daar in dienst te treden van de firma Van Hoesel te Sittard, die thans werkt aan het leggen van aardgasleidingen in Amersfoort en de omgeving van Utrecht.

Koning Boudewijn naar Z-Amerika

BRUSSEL. (AFP) — Koning Boudewijn en Koningin Fabriola van België zullen op 18 oktober tot 19 november een reis naar Latijns-Amerika maken. Zij zullen officiele bezoeken brengen aan Brazilië, Argentinië, Chili en Mexico, op uitnodiging van de presidenten van deze landen.

Verdere besprekingen EEG en Oostenrijk

BRUSSEL. (ANP) — De deze week in Brussel gevoerde verdere besprekingen over een overeenkomst tussen Oostenrijk en de Europese Economische Gemeenschap hebben nog niet tot de oplossing van alle vraagstukken geleid. Uit een vrijdag gepubliceerd communique blijkt, dat het overleg eind volgende maand wordt voortgezet.

SCHEEPSBERICHTEN

KNSM — Adonis pass 21 Lizard nr A'dam; Agamemnon 21 620 m o Bermuda nr Le Havre; Archimedes 21 390 m zw Ouessant nr Le Havre; Baarn 21 500 m o Azoren nr Pto. Cabello; Breda 21 300 m n Bermuda nr R'dam; Ceres 21 250 m no Azoren nr A'dam; Delft pass 21 Wight nr Antigua; Ladon 21 440 m w Palma vn Funchal nr P'arbo; Medon 21 770 m wzw Ouessant nr Londen; Sarpedon 21 400 m w Flores nr Bremen.

TANKERS — Acila 22 te Cur. verw.; Acmaea 21 700 m w Azoren nr Napels; Atys 21 vn. Hamble nr Cur.; Kaap Hoorn 21 800 m ozo Bermuda nr Cur.; Kenia verm 22 vn Cur. nr R'dam; Koningswaard 21 220 m zw Ierland nr Cur.

Fokker levert laat... twee Starfighters

Nieuwe grote project: F-28 Fellowship

SCHIPHOL (ANP). — In aanwezigheid van vele nauw bij het project betrokkenen zijn deze week de laatste twee Starfighters van de serie van 350 stuks, die door de noordgroep zijn vervaardigd, in een hal van de Fokker fabrieken overgedragen aan de Duitse en de Nederlandse luchtmacht. Daarmee is na vijf jaar een einde gekomen aan deze voor Fokker zo belangrijke en winstgevende produktie van de F-104G, aldus de directie.

Ook in de andere drie produktiegroepen van de Starfighter loopt het werk ten einde. In totaal zullen dan 970 van deze militaire straaljagers voor de NAVO zijn gebouwd. Daarmee is een bedrag van bijna zes miljard gulden (Ned.) gemoeid geweest, aangezien elke Starfighter ongeveer zes miljoen kost.

Voor de Fokkerfabrieken is nog geen directe opvolging voor dit project gevonden. In de Starfighterhal is men inmiddels begonne... bouw van Fokkers nieuwe ... ject: het straalvliegtuig vo... luchtvaart, de F-28 Fellows... naast is men in de milit... bezig met de produktie ... deel (vliegmiddenstuk e... gondel) van de Breguet ... een marine-patrouille-vlie... de Franse en Duitse m... vaartdienst. Dit project ... veel kleiner dan dat van ... fighter, aangezien Fokker ... trokken is bij de produkt... stuks.

in Mexic... Watersno...

MEXICOSTAD (RTR) — ... mingen van de gezwollen ... aan de grens tussen Me... Texas hebben ten minste ... slachtoffers geëist. De ove... gen kwamen na 48 uur ona... stortregens, die gepaard gi... stormwind. Vele huizen zij... slagen. Nabij de stad Rey... den zeven bruggen verniel...

KUIFJE

Het gebroken oor

Da's Kuifje ook niet!

Nu we er dus van overtuigd zijn dat Kuifje niet aan boord is, kunnen we de zaak met Tortilla verder afwerken...
Da's nu aan de orde!

Kijk! Daar heb je onze steward! Kom erbij zitten, en gebruik iets!

Graag! Jullie zijn tenminste vroeg uit de veren! De passagier van kajuit 17 schijnt er anders over te denken. Die steekt z'n neus niet buiten de deur...
Waarom niet?
Ziek?

Honderd procent zekerheid

door MARTIN MONS

FEUILLETON

37)

„Het heeft geen ogenblik in mijn bedoeling gelegen scènes te maken", zei zuster Marie des Anges stijf. „Maar nu weet ik nog niet, hoe ik met mijnheers dieet aanmoet."

De oude man op het bed lachte droogjes.

„Ja, zuster, u zult nog moeten leren u aan te passen aan de huiselijke verhoudingen", merkte hij spottend op.

„Aan dat dieet moet de patiënt zich natuurlijk zoveel doenlijk houden. Op welke manier dat gebeurt is ten slotte uw zaak, zuster. U is belast met de zorg voor de patiënt", zei de dokter, terwijl hij met bedrijvige haast naar de deur liep.

„Een ogenblikje dokter", hield de patiënt hem terug.

„Werkelijk, mijnheer Volbracht, ik......"

„Ik zou graag van u weten, hoe mijn toestand is."

„Uw toestand? Maar mijn waarde heer, ik begrijp werkelijk niet...... Het is onmogelijk een leek een duidelijk inzicht te geven in een geval als het uwe. U zou eerst eens zes jaar medicijnen moeten studeren, als u wilde, dat ik u in de finesses......"

Hij lachte een hoog, mekkerend lachje, maar de oude heer viel hem bruusk in de rede.

„In de finesses? Dat verlang ik helemaal niet van u, dokter. Het enige, dat ik weten wil, en ik heb er recht op het te weten, is, hoe lang heb ik nog te leven?"

„Hoe lang u nog......?"

„Hoe lang ik nog te leven heb. Mij dunkt, dat mijn vraag toch duidelijk genoeg is gesteld."

„Tja, ziet u, dat is moeilijk te zeggen......"

„Ik zou graag willen, dat u het toch probeerde. Nog een jaar? Langer dan een jaar? Neen, daar behoeft u niet op te antwoorden, ik lees het wel op uw gezicht. Korter dan een jaar dus. Maar hoeveel korter? Heb ik nog een half jaar? Een paar maanden?"

„Mijn hemel, mijnheer Volbracht, ik ben geen helderziende."

„Neen, natuurlijk niet, dokter. De kwestie is alleen maar, dat het de gang van zaken erg zou vergemakkelijken, wanneer u het wel was. Het zou veel moeilijkheden, en misschien wel erger dan moeilijkheden ,voorkomen, als u, al was het dan ook niet precies op de dag af, kon zeggen, wanneer ik......"

„De oude heer zag er ineens veel zieker uit", dacht zuster Marie des Anges. „Doodmoe en verdrietig."

„Dat zijn ziekelijke gedachten, waaraan u niet moogte toegeven. Ik hoop niet, zuster, dat u zulke dingen aanmoedigt?"

„Dit is een onderwerp, dokter, dat mijnheer nog niet tegen mij heeft aangeroerd." Het kostte haar moeite haar kalmte te bewaren.

„En zuster, wat is uw oordeel? U heeft toch in al die jaren wel de nodige ervaring opgedaan?" vroeg haar patiënt, toen de medicus was verdwenen. „Laat me uw schatting eens horen."

„Dat is me onmogelijk, mijnheer Volbracht. Het uur van onze dood kent alleen Onze Lieve Heer."

„Ik merk het wel, bij u vind ik ook al weinig troost."

„U heeft me toch gezegd ,dat het leven ondanks alles u nog altijd lief was. Waarom wilt u meer weten, dan een sterfelijk mens u zeggen kan? Al dat willen vooruitzien in de toekomst...... Ik heb veel te veel gevallen meegemaakt van mensen, die waren opgegeven en nog jaren daarna in leven waren. Een medicus is ook maar een mens en......"

„Gelooft u, dat ik zo'n geval zou kunnen zijn? Neen, dat gelooft u niet, ik zie het aan uw gezicht. Zuster, als u wist, dat een schatting, al was het dan ook bij benadering, van de tijd, die mij nog rest, een ramp kon voorkomen, zou u dan nog niets willen zeggen?"

„Wilt u niet wat duidelijker zijn, mijnheer Volbracht?"

„Ik kan niet duidelijker zijn, zuster. Och neen, laten we er maar niet meer over praten. En maakt u zich in 's hemelsnaam niet druk over dat dieet. In een geval als het mijne komt dat er zo weinig op aan, nietwaar? Ik heb nu eenmaal een vreselijke afkeer van scènes. In tegenstelling met de vrouw van mijn neef, die er eenvoudig niet zonder leven kan."

De scène kwam toch. Sinie Volbracht stond plotseling midden in de kamer. Een woedende Sinie, die tekeer ging als een razende. De oude heer had de ogen gesloten, zijn gezicht was groenbleek en strak als een dodenmasker.

(Wordt vervolgd)

In recreatiecentrum Negropont staat nieuwe olie-raffinaderij

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Voor de velen, die de Curacaose olieraffinaderij niet anders kennen dan door het swart geteerde hekwerk, doet zich een unieke gelegenheid voor om de industrie waarop Curacao drijft van zeer nabij en goed te leren kennen op een aangename wijze. In een maand tijd is een nieuwe raffinaderij gebouwd in het recreatiecentrum Negropont, dat zijn naam behouden heeft, maar een nieuwe erbij gekregen heeft: instructiecentrum. Het schouwburg-idee is verdwenen. De paarse wanden zijn in een zilvergrijze tint veranderd en de plafonds zijn omlaag gebracht, terwijl de bar nog moeilijk te vinden is achter de installaties van de energievoorziening. De tuin, waarin het goed toeven is tijdens de pauze van een cultureel evenement, is sprookjesachtig verlicht en heeft een spookachtige sfeer gekregen door de kolossale machines, waarmee de afdeling Transport werkt, terwijl een montage van W van Berkel en een pijpenformatie van de technische afdeling grillig tegen de hemel afsteken. De tentoonstelling van Shell Curacao N.V. waarmee de groei gedurende de vijftig jaren dat Curacao een olieraffinaderij rijk is wordt getoond, is indrukwekken;, zowel door de veelheid van facetten die tot uitdrukking worden gebracht als de indeling van de expositie, die een professionele indruk maakt. SHELL EX-50 is reeds vóór de opening geslaagd.

Grootse tentoonstelling toont GROOT bedrijf in het klein

Ir A. Deelen, general manager van Shell Curacao N.V., schrijft ondermeer in het programmaboekje als voorwoord: „Wat gebeurt er nu allemaal achter dat hek? Wat is er in die 50 jaar achter de „Isla"-poorten zoal gebeurd? Waar zijn die duizenden mensen van de Isla nu dagelijks mee bezig? Het is onmogelijk om dit uitvoerig te vertellen of te beshrijven..." Met de tentoonstelling is een (goede) poging ondernomen dit te laten zien. Niet slechts hetgeen er in 1965 verricht wordt, maar ook hetgeen in vijftig jaar gedaan is.

Het duizelt de bezoeker bij het betreden van de expositie-hal even voor de ogen, maar korte tijd daarna is het allemaal duidelijk. Een summier overzicht:

Public relations en personeelsvoorlichting heeft de eerste plaats ingenomen van de tentoonstelling. Alles is visueel gehouden, „zodat wij niet of zo min mogelijk hoeven te praten", zegt de heeer O. E. van Kampen, hoofd van de PR. De naam van de afdeling zegt het al dat het publiek immer het eerst in aanraking komt met de Shell via deze afdeling. De bezoeken en excursies, de donaties, de programma's via de radio en TV, de voorlichtingsorganen voor het personeel: slechts enkele onderdelen van de veelzijdigheid van deze afdeling.

N.V. Curacaosche Scheepvaart Maatschappij illustreert het bedrijf met maquettes van de eerste tankers en foto's van de lichters van 200 ton waarmee de eerste olie naar Curacao gebracht werd. Climax is het model van de tanker „Onoba" van **Shell Tankers N.V. met een deadweight-tonnage van 50.000 ton. De foto's van Soublette et Fils zijn verrassend knap. Soublette schreef historie** met zijn primitieve camera.

Shell Ned. Ant. Verkoopmij. N.V. is hyper-commercieel met benzinestations-in-het-klein en de Shell Aviation Service. Bij de luchtvaart begint het met de aflevering aan de bekende „Snip".

Bedrijfsveiligheid is een voorbeeld voor vele bedrijven. Het is een niet te onderschatten afdeling van het oliebedrijf. Veiligheid bij het werk beperkt het aantal verloren manuren en verhoogt de efficiency.

Medische verzorging een dienst, die onderverdeeld is in preventieve, bedrijfs- en curatieve geneeskunde. Enkele cijfers: dagelijks bezoeken 450 personen de poliklinieken, worden 325 laboratoriumbepalingen gedaan, worden 350 recepten bereid en afgegeven door de apotheek.

Vakopleidingen worden „echt" weergegeven: pijpfitters, leerling-draaier, leerling-tekenaar en leerling-instrumentenmaker krijgen onderwijs van een leraar in de stand.

Personeel (huisvesting-recreatie) geeft een beeld van de ontwikkelingen op dit gebied bij de Shell: van enkele huizen naar steden.

Materiaalvoorziening: ook hier prachtige foto's uit 1915 (de naam van de fotograaf konden we niet achterhalen) en opnamen van 1965, zoals de materialen nu gedistribueerd worden.

Raffinaderij neemt de belangrijkste (hoe kan het anders) plaats in. Een complete kraakinstallatie en een complete „Feed preparator unit" met alles „d'r op en d'r an".

Transport heeft een „rustige" stand ondanks de draaiende wielen, die de 300 lichte voertuigen uitbeelden en het vervoer van 595.000 ton materialen per jaar op Curacao, waarbij 400.000 km wordt afgelegd. Transport fabriceerde ook het treintje dat de bezoekers over het raffinaderij-terrein vervoert.

Financiele administratie maakt indruk met elektronische rekenmachines en zacht-kloppende apparaten, waarbij de bezoeker zich niet in 1965 waant maar twintig jaar later.

Technische afdeling is natuurlijk zeer technisch maar begrijpelijk voor de romaticus. Er is een menger voor smeerolie opgesteld, bedoeld om de dorstige kelen te smeren. Niet met smeerolie maar met limonade: met de verhouding 1:5, een deel limonadesiroop en vijf delen water. Drie smaken: ananas, sinaasappel en aardbeien.

In de tuin maakt de bezoeker kennis met de brandweer, twee touwfenders en nog enkele aspecten van de technische afdeling en de transport-afdeling. Onder de bomen en de feestverlichting kan de bezoeker rusten op stoelen aan tafeltjes, terwijl een bar zorg draagt voor de volle glazen.

Toespraak Deelen via TV en radio

WILLEMSTAD — Dinsdagavond om zeven uur zal de general manager van Shell Curacao N.V. ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de petroleum-industrie op Curacao een toespraak houden via TeleCuracao en de plaatselijke radiostations.

Eerste tanker met champagne

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — De eerste tanker die Curacao aandeed was de „Russian Prince" van 8.000 ton. Het laden van de tanker duurde acht dagen. Zo vertelt de heer A. L. Statius Muller, die op pagina 17 van de AMIGOE van vandaag nog meer vertelt over de beginjaren van de Shell.

Hij had tot twee uur 's nachts de connossementen zitten tikken aan boord van het schip en toen hij eindelijk uit de hut naar buiten kwam merkte hij dat er ondertussen vrolijk feest gevierd was. De flessen champagne waren knallend opengesprongen en de inhoud was verdwenen in vele kelen. Behalve de zijne. Hij is het nog steeds niet vergeten....

Geschenk uit Suriname

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Door de 270 gepensioneerde Shell-werknemers, die nu in Suriname wonen, is een van de gepensioneerden, de heer Van Mullier, uitgezonden naar Curacao om een geschenk aan te bieden aan de jubilerende Shell. De Surinaamse gepensioneerden hebben een inzameling gehouden voor het geschenk en voor de reis van de heer Van Mullier, die dertig jaren bij de Shell op Curacao gewerkt heeft.

Maandagochtend zal hij het geschenk (dat 40 kg weegt, zo werd ons verteld) overhandigen nadat het geschenk van het personeel op Curacao is aangeboden.

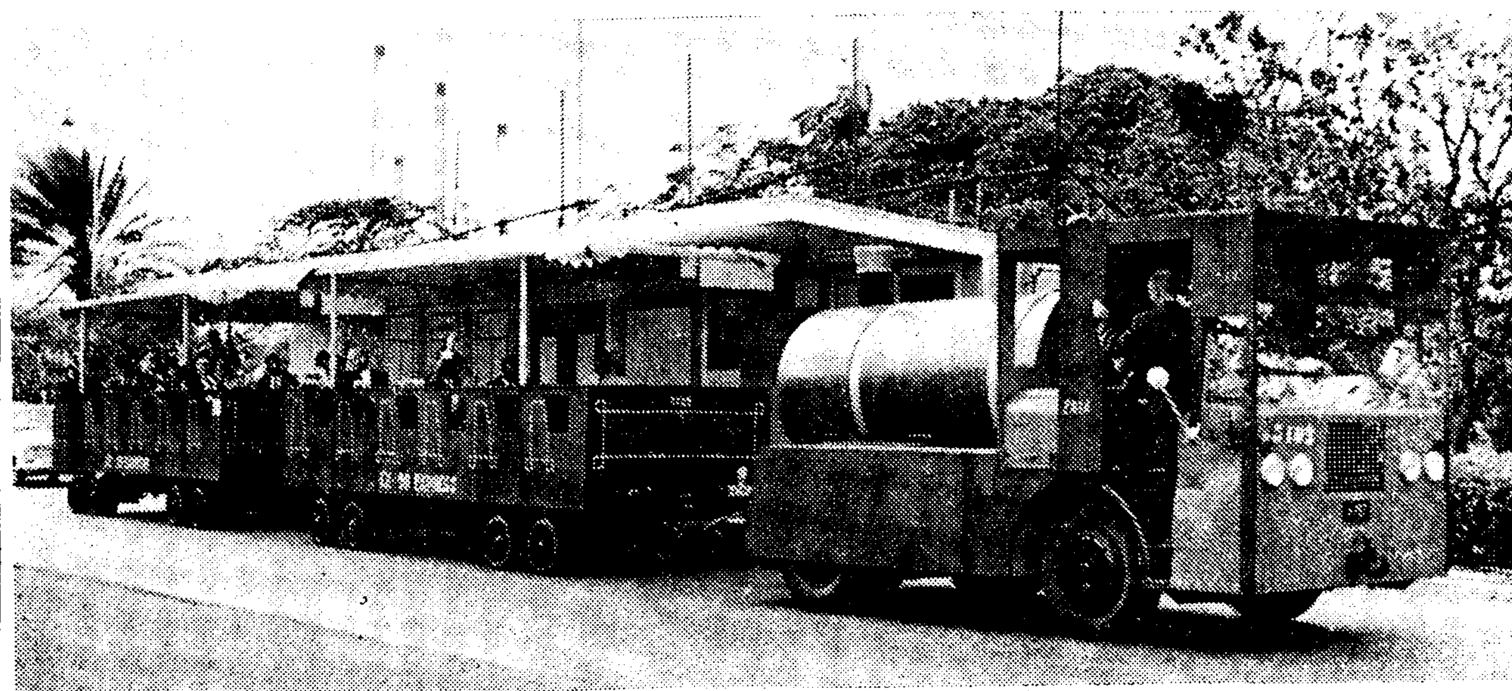
Personeelsleden (acht) van Shell naar Caracas

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — In het kader van de herdenking van het 50-jarige bestaan van de Shell op Curacao is besloten een achttal personeelsleden, vergezeld van hun echtgenoten, een verblijf van een week in Caracas aan te bieden Hierbij werden diegenen gekozen die uit de verschillende personeels-categorieën mogen bogen op de meeste dienstjaren bij de Groep, alsook twee gepensioneerden, die op het tijdstip van pensionering de meeste groepsdienstjaren hadden. De uitverkorenen zijn: mej. S. I. Serberio en de heren J. V. J. Godie, J M. Jacobs, H. E. de Lima, J. M. Maduro, A. E. Martinus, J. G. Panneflek en A. Veeris. Zij worden vergezeld door een lid van de public relations afdeling van de Shell

Jaarlijks dertien miljoen ton olie

WILLEMSTAD — Dagelijks wordt in de raffinaderij van Shell Curacao NV in de primaire destillatie ongeveer 41.334.800 liter (260.000 barrel) olie verwerkt. Dit geeft een jaarlijks totaal van ongeveer dertien miljoen ton per jaar. Een groot deel van de producten, welke hierbij geproduceerd worden ondergaat nog een tweede bewerking.

De bezoeker van de expositie annex kermis SHELL-EX 50 kan gebruik maken van een trein, die een rondrit maakt van een half uur over het raffinaderij-terrein, tijdens welke tocht hij ondermeer gereden wordt langs het Schottegat, de historische plaats waar het kruithuis stond en het voormalige hoofdkantoor, dat nog de stijl toont van vijftig jaren her.

Maduro-geschenk voor de Shell N.V.

Sinds prille vestiging zeer nauwe relaties

WILLEMSTAD. — Gistermiddag vond op het hoofdkantoor van Shell Curaçao N.V. namens de firma S. E. L. Maduro & Sons de overhandiging plaats van een aandenken, in de vorm van een zilveren sigaren- en sigarettenkistje, ter gelegenheid van het gouden jubileum van de Shell op Curaçao.

Het geschenk werd aan de general manager van Shell Curaçao N.V., ir A. Deelen, aangeboden door de heren R. A. C. Henriquez en N. M. Chumaceiro, directieleden van de firma Maduro & Sons. Hierbij waren tevens aanwezig de overige directieleden van de Shell. Bij de overhandiging van het geschenk liet de heer Henriquez blijken, dat het voor zijn firma een groot voorrecht is geweest reeds vanaf het begin nauwe relaties met de Shell te onderhouden, welke in de loop der jaren steeds hechter zijn geworden. Hij besloot zijn toespraak met Shell nog vele jaren van bloei toe te wensen, hetgeen ook tot heil van de gemeenschap zal zijn.

De heer Deelen sprak zijn dank uit voor dit fraaie aandenken, temeer waar het een geschenk betreft van een van de oudste firma's van Curaçao, die zo nauw verbonden is met Shell Curaçao N.V. sedert haar vestiging op ons eiland.

Lang weekend bij Shell

WILLEMSTAD — Ter gelegenheid van het feit dat de Shell deze week herdenkt dat vijftig jaar geleden de vestiging van het bedrijf op Curacao plaats had, zal aan het gehele personeel — voor zover de dienst het toelaat — op vrijdag 28 mei vrijaf worden gegeven. Het personeel kan dan van een lang weekeinde genieten, daar donderdag ook een vrije dag is: Hemelvaartsdag.

Topverbruik

WILLEMSTAD. — Eind 1964 reden er op Curaçao ongeveer achttienduizend vierwielige voertuigen rond, die het niet zonder een natje konden stellen. Verhoudingsgewijs brengen zij Curaçao aan de wereldtop, wat het verbruik van motorbenzine betreft per hoofd van de bevolking: driehonderdvijftig liter per jaar per persoon, de kleinste baby meegerekend. Bijna elke dag dus één liter. Engeland staat daarbij ver in de schaduw met zijn tweehonderd liter per jaar.

Directeuren Shell Curacao

WILLEMSTAD. — In de halve eeuw, dat de raffinaderij van Shell Curaçao N.V., op Curaçao werkzaam is geweest, hebben zestien directeuren leiding gegeven aan het bedrijf. Vier van hen zijn reeds overleden. Van vijf hunner is niet bekend of zij nog in leven zijn. Vast staat echter, dat de heer D. van Nijmegen Schonegevel de oudste oud-directeur is, die nog leeft. De lijst van directeuren van de Curaçaose raffinaderij sedert het begin in 1915 ziet er als volgt uit:

P. Jansen 1915—1918, overleden;
dr J D. C. Camper Titsingh 1918—1920;
H. Bierman 1920—1923;
ir M. Ch. Bastet 1923—1925;
ir H. J. Ansingh 1925—1927;
ir C. E. van der Stock 1927—1932;
van bovenstaande vijf directeuren is niet bekend of zij nog in leven zijn;
D. van Nijmegen Schonegevel 1932—1939;
ir J. Noorduyn 1939—1948, overleden;
ir J. L. van Krimpen 1948—1949, **overleden;**
H. van Drimmelen 1949—1953;
dr ir H. ter Meulen 1953—1956;
ir J. G. A. M. Biermann 1956—1958;
ir J. H. Velders 1958—1958;
ir E. E. de Bruyn 1958—1959, overleden;
ir C. van Driel van Wageningen 1959—1962;
ir A. Deelen 1962—

Bomontploffing in bibliotheek Mexico

MEXICOSTAD. (RTR) — In de bibliotheek van het instituut voor Mexicaans-russische culturele uitwisseling in Mexicostad is een krachtige bom ontploft. Hierdoor werd een kamer vernield en ontstonden grote gaten in de muren van het gebouw. Een tweede geplaatste bom is niet ontploft.

Inzending foto's, dia's

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — De inzendingen voor de foto-wedstrijd, georganiseerd ter gelegenheid van het 50-jarig Shell-jubileum, zijn beneden de verwachting gebleven. De AMIGOE schreef eerder dat er 140 foto's werden ingezonden door 20 personen en 82 kleurendia's door eveneens 20 inzenders.

De uitslag luidt als volgt:

Zwart/wit: 1e prijs: A. C. Goosen (Parkweg 14, J.D.); 2e prijs: F. v.d. Hoeven (St. Annaboulevard 223); 3e prijs: B. Overstegen (Sparrenweg 6, J.D.); 4e prijs: H. Harting (St. Michielsweg 9, J.D.)

Kleurendia's: 1e prijs: mevr. Tita M. Chumaceiro (Trompetbloemweg 17); 2e prijs: B. Overstegen (Sparrenweg 6, J.D.); 3e prijs: R. Nijhuis (Rondeweg 5, J.D.); 4e prijs: R. Nijhuis (Rondeweg 5, J.D.).

Antilliaanse muziek trekt de aandacht

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Bij de muziekwedstrijd, welke ter gelegenheid van het derde ceuwfeest van het Korps Mariniers, in december wordt gehouden, zal in vier afdelingen worden gespeeld. Grote aandacht zal worden besteed aan het ten gehore brengen van Antilliaanse muziek.

De afdelingen, waarin de muziekwedstrijd is gesplitst, zijn conjunto's, fanfares, steelbands en de afdeling tamboer- en pijperkorpsen (drumbands). Voor ieder afdeling zal een jury worden aangewezen, waarvoor bekende Curacaose muziekkenners en beoefenaars zijn aangezocht. De inschrijving voor de wedstrijd wordt 1 augustus opengesteld, terwijl als datum is vastgesteld 12 december. Voor de conjunto's zijn tevens de avonden van 4 en 5 december gereserveerd. In elke afdeling zullen de deelnemers enige vrije en verplichte nummers moeten spelen, waarbij veel aandacht zal worden besteed aan de Antilliaanse muziek. Voor de verschillende afdelingen zijn afzonderlijke prijzen beschikbaar.

Tekeningen en schilderijen Shell zijn bekijken waard

Goed gehalte scholieren

WILLEMSTAD. — Een speciaal bezoek aan SHELL EX-50 is de tentoonstelling van de ingezonden schilderijen, tekeningen en foto's voor de wedstrijden, die georganiseerd werden ter gelegenheid van het 50-jarige Shell-jubileum op Curaçao ten volle waard. Trouwens, de expositie van de werken is ook ondergebracht in een apartstaand gebouw.

De tentoonstelling van de tekeningen en schilderijen maakt een zeer verzorgde indruk. Zij werd ingericht door de heer W. C. Dieleman. Bij de inzendingen van de jeugd valt een verschil op te merken in het tekenonderwijs dat gegeven wordt; van de scholen met „vrije expressiviteit" is het gehalte zeer hoog. De amateur-inzending is zowel kwalitatief als kwantitatief beneden het gehalte gebleven. Er werden geen hoofdprijzen toegekend.

Een aparte vermelding verdient groep D: (groepswerk) de inzending was niet bijzonder groot, maar het gehalte was bijzonder goed. Een zeer knap schilderij van de leerlingen van het Peter Stuyvesantcollege is de blikvanger van de expositie. Het is nog niet bekend welke bestemming het schilderij krijgt. Een plaats in het hoofdkantoor wordt overwogen.

Wij laten hier de uitslagen volgen:

A-I (11—12 jaar): Norvel Wentwoord; Anth. Josephina (St. Martinus de Porresschool); O. Alberto (St. Antoniusschool, Sta Maria).

A-II (13—14—15 jaar): Leonita Noorden (Idaweg 9); Lilia Martinez (Peter Stuyvesant College); Ad Schreuder (Radulphus College).

B-I (16—17—18 jaar): 1e Mildred Parisius (v. Coghstraat 4); 2e Ramiro Isebia (Beatrixschool); 3e N. Gijsbertha (Radulphus College).

B-II (19—20 jaar): Maritta Haggenmacher (Ceresstraat 11); Reuben S. Libier (Peter Stuyvesant College).

C-I (amateur tekenen): 1e R. Alleman (Boy Ecuryweg 9); 2e H. L. da Costa Gomez (Weis Afó 432).

C-II (amateur olieverf): 1e Mevr. Borkent (Socratesstraat 6); 2e H. L. da Costa Gomez (Weis Afó 432).

C-III (andere techn.): geen prijzen.

Groepswerk: Jonge Wacht Coromoto; Peter Stuyvesant College, HBS B; Prof. v. Houteschool; Radulphus College, klas 1; St Antoniusschool, klas 4b; St Thomas College, klas 7.

A-I (11—12 jaar): H. Brokke (Don Sartoschool); Marius Ballieux (Pire College); Wilson Eisden (Prof. v. Houteschool); Judith Ludovica (St Jozefschool, Bonaire); Ben Mulder (W. de Zwijgerlaan 15); Harry Topman (Schroederschool).

A-II (13—14—15 jaar): Hubert Bentura (Seroe Loraweg 251); P. Criens (Rooseveltweg 547); Gilbert Engelhardt (Lourdes Mulo, Bonaire); Miriam Leit (Eskimoweg 20); Humphrey Leonora (Prof. v. Houteschool); Windsel Peney (St Aloysiusschool); Feisal Saab (Peter Stuyvesant College); Andy Willems (St Thomas College); Henk Willems (Radulphus College).

B-I (16—17—18 jaar): André Beerenstein (Marnixschool); Max Evertsz (L.T.S., Bonaire); Mario Fabbro (Radulphus College); R. Feenstra (Peter Stuyvesant College) Jeannette Heitköning (Lourdes Mulo, Bonaire); Eric M. La Croes (Peter Stuyvesant College); F. Matthew (Radulphus College); J. A. Medina (Radulphus College); Lex Meerburg (Peter Stuyvesant College) Freddy Muskiet (Peter Stuyvesant College); Humphrey Osepa (St Thomas College); Henk Reynaert (Peter Stuyvesant College); Ivy Wong-Loi-Sing (Maria College).

Groepswerk: St Laurentiusschool klas 5.

De uitreiking van prijzen en van de diploma's door de General Manager van Shell Curaçao N.V. zal plaatsvinden op zaterdag 29 mei om vijf uur op het terrein van de SHELL EX-50 Fair.

Tien km hekwerk

Zo is SHELL in cijfers

Willemstad. — Wanneer de statistische cijfers gaan spreken, krijgt Shell Curaçao N.V. een ander gezicht. Een willekeurige greep geeft het volgende beeld. Aan gecomprimeerde lucht wordt door de verschillende afdelingen van het bedrijf dagelijks zeshonderdduizend kubieke meter gebruikt. De elektriciteitscentrale van de raffinaderij levert maandelijks aan het bedrijf, maar ook voor huishoudelijke doeleinden, tweeëndertig miljoen kWh. Daarmee worden ook de woonwijken van Shell voorzien van licht. De ketelhuizen leveren per uur zeshonderd ton aan stoom. Over de gehele dag genomen is dit bijna vijftienduizend ton. Daarnaast produceren de ketelhuizen nog tweehonderdvijftig ton per uur voor de opwekking van de elektriciteit. Per dag is dat zesduizend ton stoom. Over de fabrieksterreinen lopen verkeerswegen, die tezamen een lengte hebben van vijftig kilometer. De lengte van de hekken om het fabrieksterrein (vroeger Isla genoemd) is ongeveer tien kilometer. Het pijpleidingennet op het fabrieksterrein vormt samen een afstand van achthonderdvijftig kilometer. Voor de afvoer van de gassen enz. zijn op de raffinaderij honderdtwaalf schoorstenen aanwezig. Tenslotte wordt door het oliebedrijf jaarlijks 1.400.000 ton aan brandstoffen gebruikt. Voornamelijk zijn dit asfalt en gas.

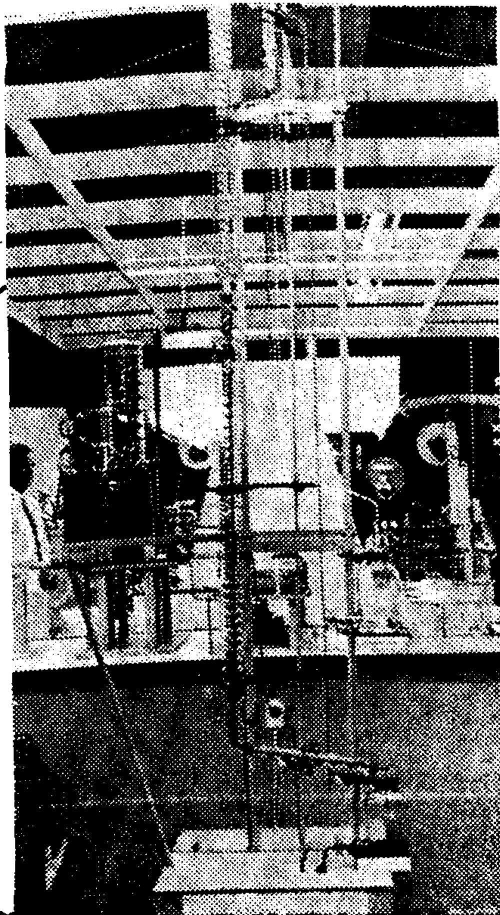
Shell-kermis te Negropont

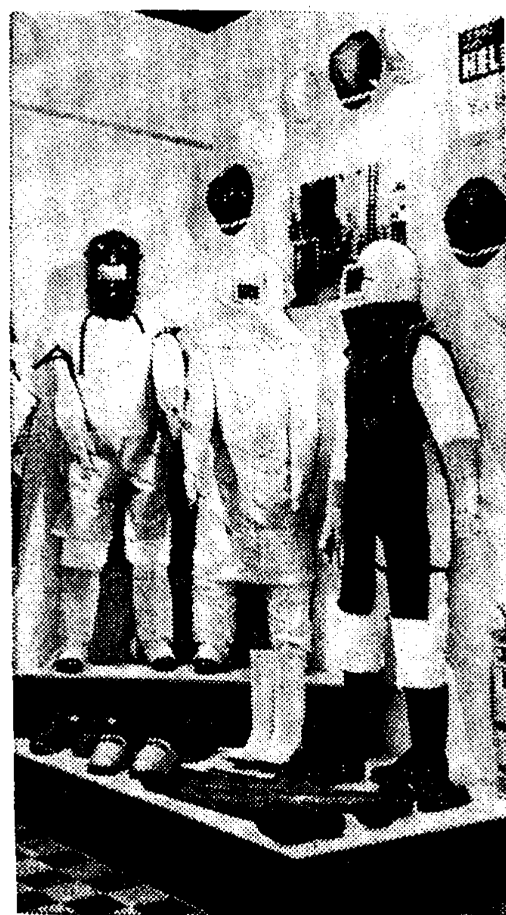
(Van een onzer verslaggevers)

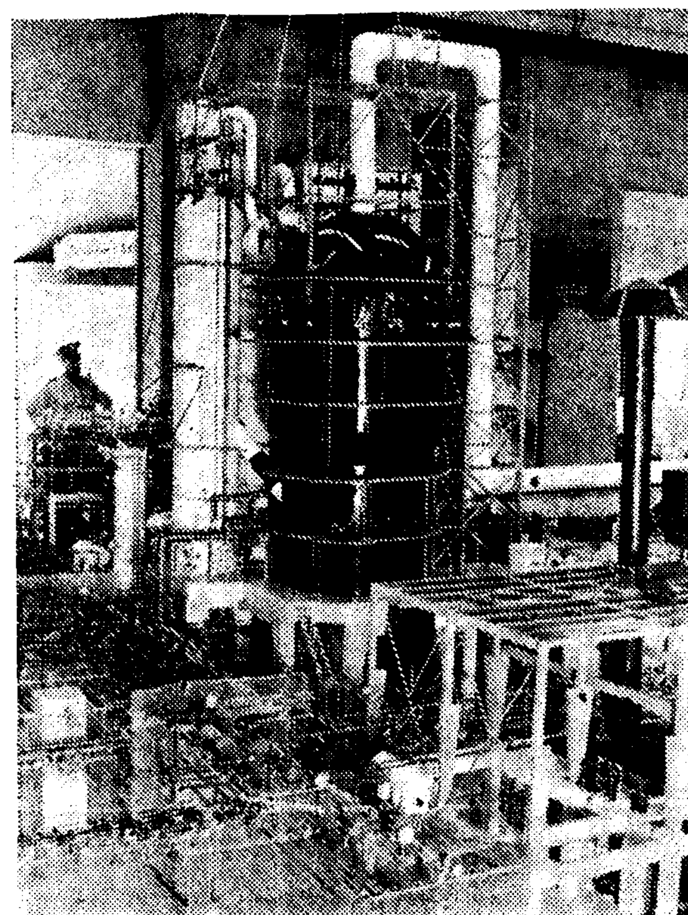
WILLEMSTAD — Op de plaats waar anders gestreden wordt door volleyball-ploegen, is nu een kermis ingericht, die een onderdeel vormt van SHELL EX-50. Naast de draaimolens zijn er tal van „conventionele" stands ingericht maar ook „nieuwe". Het aantal prijzen vult een heel magazijn.

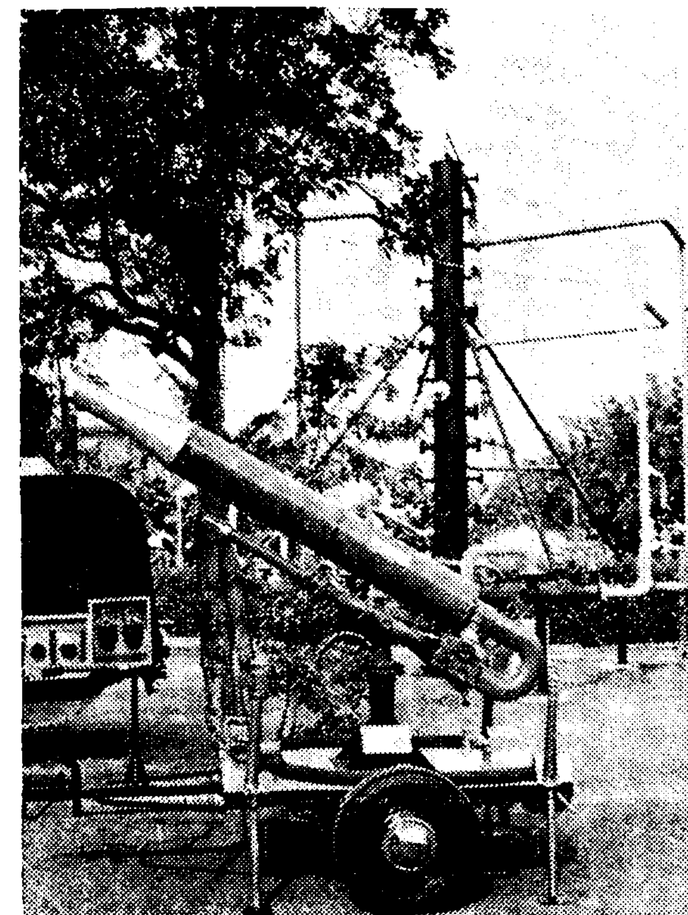
Oud-nieuw Shell-Ex 50

Enkele onderdelen van het gigantische bedrijf van de Shell op Curaçao, waarmee men kennis kan maken op de tentoonstelling SHELL-EX 50. Van links naar rechts: destillatietoren in bedrijf; veiligheid bij het werk; de katalytische kraakinstallatie; een kanon dat gebruikt wordt bij het blussen van branden (op de achtergrond een buizen-installatie van de technische afdeling); een kantoorklerk in 1915.

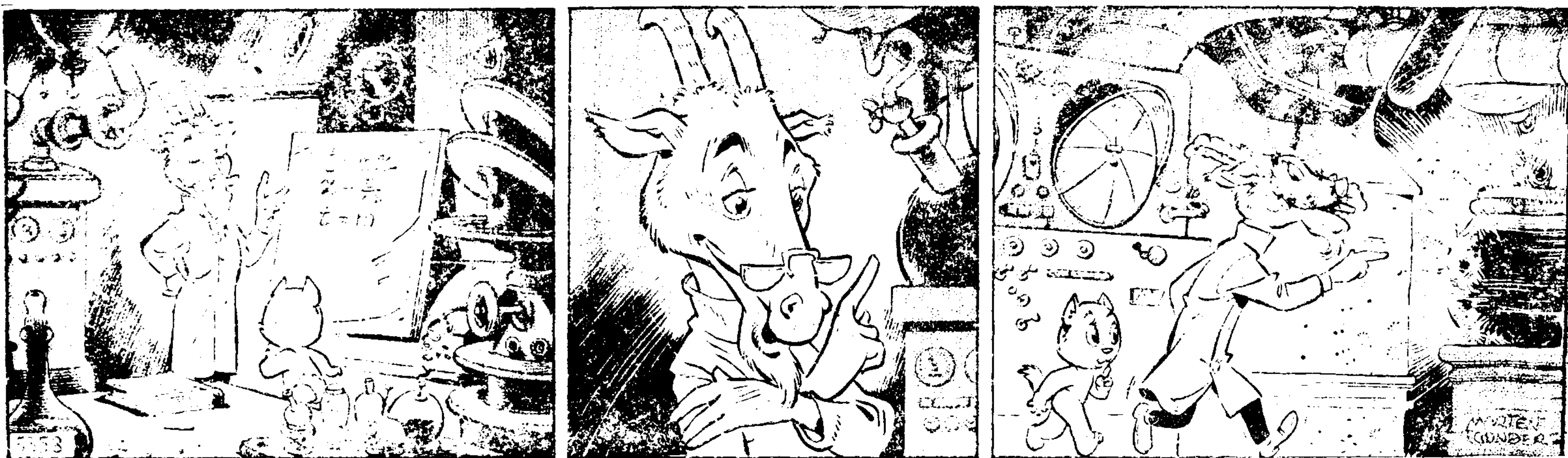

TOM POES EN DE KILLERS

5358. — „Dit", sprak de professor op het bord wijzend, „is de Sickbock formule, die een verklaring geeft van het zero-verschijnsel in mijn retorten."

„Dat is leuk", zei Tom Poes. „En waar zijn die retorten?"

„Een ogenblikje", hernam de geleerde. „Zero is niets, zoals ge reeds weet. Volstrekt niets! En dit niets is door beweging gedeelde tijd! Volgt ge me? Neen. Uw wezenloze blik verraadt uw onbegrip. Ik zal het dus anders stellen. Mijn zero is niets anders dan bewegingloze tijd. Prachtig, nietwaar? Ah! Het is een treffend idee om in het bezit te zijn van tientallen liters tijd!"

„Ja, erg treffend", zei Tom Poes ongeduldig. „Waar zijn die liters tijd?"

„Tientallen liters", herhaalde de ander op peinzende toon. „Daar zou ik een drank uit kunnen bereiden, die onsterfelijk maakt. Welk een gedachte! Wat een mogelijkheden! Geld en macht, opgetast in gindse kolf! Nu heb ik een proefpersoon nodig, waarop ik de uitwerking van genoemde drank kan proberen. En dat zijt gij, baasje!"

„Ik?" zei Tom Poes. Hij had niet goed geluisterd, omdat hij zijn gedachten bij zijn eigen plannen had, en nu keek hij verrast op.

„Ik als proefpersoon?" herhaalde hij. „Mij goed, hoor. Maar waar is die kolf?"

„Hier", zei de geleerde. Hij liep snel naar een andere hoek van zijn laboratorium en wees naar een groot glas, dat met ijskristallen bedekt was en waarin een zwarte vloeistof rondwolkte.

„Inactieve tijd", prevelde hij dromerig. „Welk een bezit!"

Doch nu leefde Tom Poes plotseling op.

„Het is uw bezit niet", riep hij uit. „Dit is tijd die van anderen is afgenomen!"

Winnetou

door
Karl May

110. — „Zij luisterden naar de woorden van een leugenaar en laten de waarheid niet aan het woord komen. Ik veracht iedereen, die een gevangene onderdrukt, terwijl hij zich niet kan verdedigen. Als ik vrij was, zou ik u anders te woord staan." Tangua kwam dreigend naar mij toe, maar Winnetou hield hem tegen. „De hoofdman moet rustig blijven. Old Shatterhand heeft zeer moedig gesproken, maar ik geef hem in zekere zin gelijk. Intschu Tschuna, mijn vader, de opperste aller Apachen, moet hem toestaan te zeggen wat hij te zeggen heeft." „Old Shatterhand is als een roofvogel, die nog bijt wanneer men hem in de hand heeft. Hebt gij niet Winnetou, mijn zoon, tweemaal neergeslagen?" „Daar hebt gij mij toe gedwongen." „Gedwongen?" herhaalde hij verbaasd. „Ja", zei ik en vertelde hoe alles gebeurd was. „Deze vervloekt coyote liegt met duizend tongen!" riep Tangua woest. „Is dat werkelijk een leugen, Winnetou?" „Twijfelt mijn rode broeder aan de waarheid der woorden van een opperhoofd?" „Ik ben er toe geneigd. Tangua......"

Defilé op schaal in Madurodam

DEN HAAG. — In Madurodam vindt op dinsdag 1 juni op het exercitieterrein van de George Madurokazerne een defilé plaats van moderne verkenningseenheden van de Huzaren van Boreel, uiteraard in schaalverhouding 1 : 25. Het trompetterskorps van de cavallerie zorgt voor de marsmuziek. Het echte korps zal er ook zijn. Namens de minister van Defensie zal de inspecteur der cavalerie, de brigadegeneral J. R. Schoenmaker, de parade aanbieden. De overdracht vindt om drie uur plaats.

Spanjaard generaal van Jezietenorde

VATICAANSTAD (AFP) — De Spaanse pater Pedro Arrupe is tot algemeen overste van de „Societeit van Jezus" (de Jezuieten) gekozen.

De 57-jarige pater Arrupe, een uit Bilbao afkomstige Bask, is provinciaal van de Jezuieten in Japan. Hij werd bij de derde stemronde gekozen in het geheime conclaaf van 218 afgevaardigden der Jezuieten uit de gehele wereld.

CURACAO
Agenda

DAG
en – Cinelandia: 19.00-21.00 asure of the silver lake; Roxy .00 The unsinkable Molly Cine Rio: 20.00 Cleopatra; d: 20.00 Victors; Asiento: yro.
en – Cinelandia: 18.30 Tellstar chena en maandag te Buena
– Wilhelmina tel. 12380; Cen- 23281.
19.00 Bezichtiging Expositie in Negropont.
e pompstations – Esso servi- Fokkerweg; De Lanoi – Sta. almeijer – Cerito; Craz – De kade; Canword – Gasparito; o – Sta. Helena; Agatha – Rif.
d-dienst eilandsgeneeskundi- tad: Dr. M. L. Petit, Penstraat 13382; 2de district: Dr. G. F. , Schonegevelsraat 2, tel. 3de distrikt: Dr. J. H. Brahma , Gezondheidscentrum Barber, 58.

AG
en – Cinelandia: 18.30 Telstar Benchi en Franky, Heartbrea- Tarzan's desert mysterie; 21.00 asures of the silver lake; Roxy as cosas prohibidas; 16.00 El egro; 18.30 Yo el mujeriego; The unsinkable Molly Brown; io: 19.00 Tellstar, shon Benchi nky, Heartbreakers – Pirates of a: West-End 10.30-20.30 Vic- 6.30 On the old Spanish trail; arak; Asiento: 20.30 The love

Emmastad

elecommunication – Kantoor 07.30-16.30 tel. 2307; N. R. de tel. 0-35410; B.g.g. tel. 9.
nel services – V. G. O'Niel, Cardonweg 113, tel. 0-43505; passage: (Reisbureau Maduro) telho de Medeiros, Mon Repos- 8, tel. 0-49618; B.g.g. tel. 9-9
SM-Ships' Agency – Kantoor 07.30-24.00 tel. 2551/2458.
voor dringende aangelegenhe- 00.00-07.30 tel. 9.
on service – E. V. Libier, tel. 0.

rgerlijke Stand

OREN — 14 mei: Angelo Wout; i: Jessica Jansen-Wout; Sheldon astia; 19 mei: Maruta Virginia- kan; 17 mei: Royland Zimmer- Zimmerman; 19 mei: Cedrick koe-Solognier; Carina Reigina- ; Darlisa Floranus; 18 mei: Jane -Stephania; Magali Martis-Ben- ; Ephraïm Windster-Servanie; ei: Larissa Nivillac; 16 mei: Ge- e Anselma-Maduro; 18 mei: s Silvania-Acasio; Ramón Meu- La Cruz.

Kerkberichten

CURACAO zondag

er 05.00, 08.30 en 19.00 te Wa- Brievengat 06.00, 08.00, 12,00 en uur; Buena Vista 06.00, 08.00 en uur; Coromoto 06.00, 08.00, 17.00 .00 uur; G. Kwartier 06.00, 07.30, en 18.00 uur; Santa Famia , 07.30, 09.00 en 19.00 uur; Jan- 06.30, 09.00 en 18.00 uur; Janwe , 07.30, 08.30 en 19.00 uur; Mon- e 05.15, 08.30 en 19.00 uur; Pie- aai 07.00, 08.00, 09.00 en 19.00 San Willibrordo 05.00 (gezon- mis) en 08.00 uur; Santa Ana , 08.00, 09.00 en 19.00 uur; Santa ia 05.00, 06.30, 08.00, 09.00 en uur; Soto 05.00, 08.15 en 17.00 Santa Rosa 05.30, 07.00, 08.00, en 19.00 uur; Steenrijk 05.30, (kindermis), 08.30 (hoogmis) en uur; Suffisant 06.00, 07.30, 09.00 19.00 uur; Westpunt 05.00, 08.30 en 0 (Lagoen) uur; Wishi 05.00, 06.30. 0 en 19.00 uur; Zuid Bonam 05.00, 0 en 17.00.

DERLANDSE PREEK
termaai: 9; Sta. Ana 9; Sta. Fami- 2de zondag 7.30, 3de zondag 9.00 4de zondag 19.00; Janwe 8.30, 0; Sta. Rosa 9.00; Brievengat 08.00 18.00.

ECHE
. Rosa 7 8 9 bij de Zusters.

SSEN IN DE WEEK
rber 06.30 uur; Brievengat 06.15 r; Buena Vista 06.15 uur; Coromo- 06.30 uur; Groot Kwartier 07.00 ensdag en donderdag 07.45 en 00 uur); Santa Famia 06.30 en 07.30 r; Jandoret 07.30 uur; Janwe 06.30 r; Montagne 06.30 uur; Pietermaai .00, 06.30 en 07.00 uur; San Willi- ordo 06.30 uur; Santa Ana 06.00, .30 en 07.00 uur; Santa Maria 06.00, .30 en 07.15 uur; Soto 06.30 uur (za- rdag 07.00 uur); Sta. Rosa 06.00 .30 uur (behalve zaterdagavond); eenrijk 06 00 en 06.30 uur; Suf- sant 06.30 uur; Westpunt 06.30 ur (zaterdag 07.00 uur); Wishi 06.15 n 07.00 uur; Zuid Bonam 18.00 uur; agoen donderdagmiddag 18.30 uur.

PROT. KERKDIENSTEN

ortkerk: 09.00 uur Dr. Meerburg; 9.00 uur Ds. Jonkman (Bonaire); mmakerk: 09.30 uur Ds. Jonkman; 9.30 uur Dr. Meerburg; Ebenezer hurch: 10.15 uur Ds. Eggink; 19.00 ur Brother James.

Fortkerk en Emmakerk crèche tij- ens ochtenddienst.

GEREF. KERK – Mundo Nobo – 09.30 n 19.15 ds Wiersinga.

GEREF. KERK (vrijgemaakt) Schout- bij-Nacht Doormanweg 32: 09.30 uur en 19.00 uur leesdiensten.

Eten is prettig. Laat ieder een, die te eten heeft, de velen geden- ken die op dit eiland deze „luxe" niet kennen, en de actie PAM PA MI RUMAN van pater Brenneker steunen.

Gisteravond is de Nederlandse toneeldeskundige Johan de Meester op Curaçao aangekomen. In het CCC-gebouw te Scharloo zal hij maandagavond een lezing houden over zijn ervaringen op toneel-gebied.

Maj. De Jonge Oudraat verlaat de Antillen

WILLEMSTAD. — Naar wij vernemen verlaat vanavond de majoor der mariniers, R. H. de Jonge Oudraat, met zijn gezin de Antillen. Majoor De Jonge Oudraat was als stafofficier verbonden aan de staf van de commandant zeemacht. Voordien was hij commandant van de mariniers-kazerne te Suffisant. Gedurende ruim twee jaar is majoor De Jonge Oudraat werkzaam geweest in de Antillen. In begin juni hoopt hij met zijn gezin in Nederland aan te komen. Welke taak hem daar wacht is nog niet bekend.

Luchtverkeer

(Van een onzer verslaggevers)
WILLEMSTAD. — Het aantal binnenkomende vliegtuigen was gisteren twintig, het aantal dat vertrok was even groot. Het aantal binnenkomende passagiers bedroeg 243, het aantal doorgaande 288 en het aantal dat vertrok was 310.

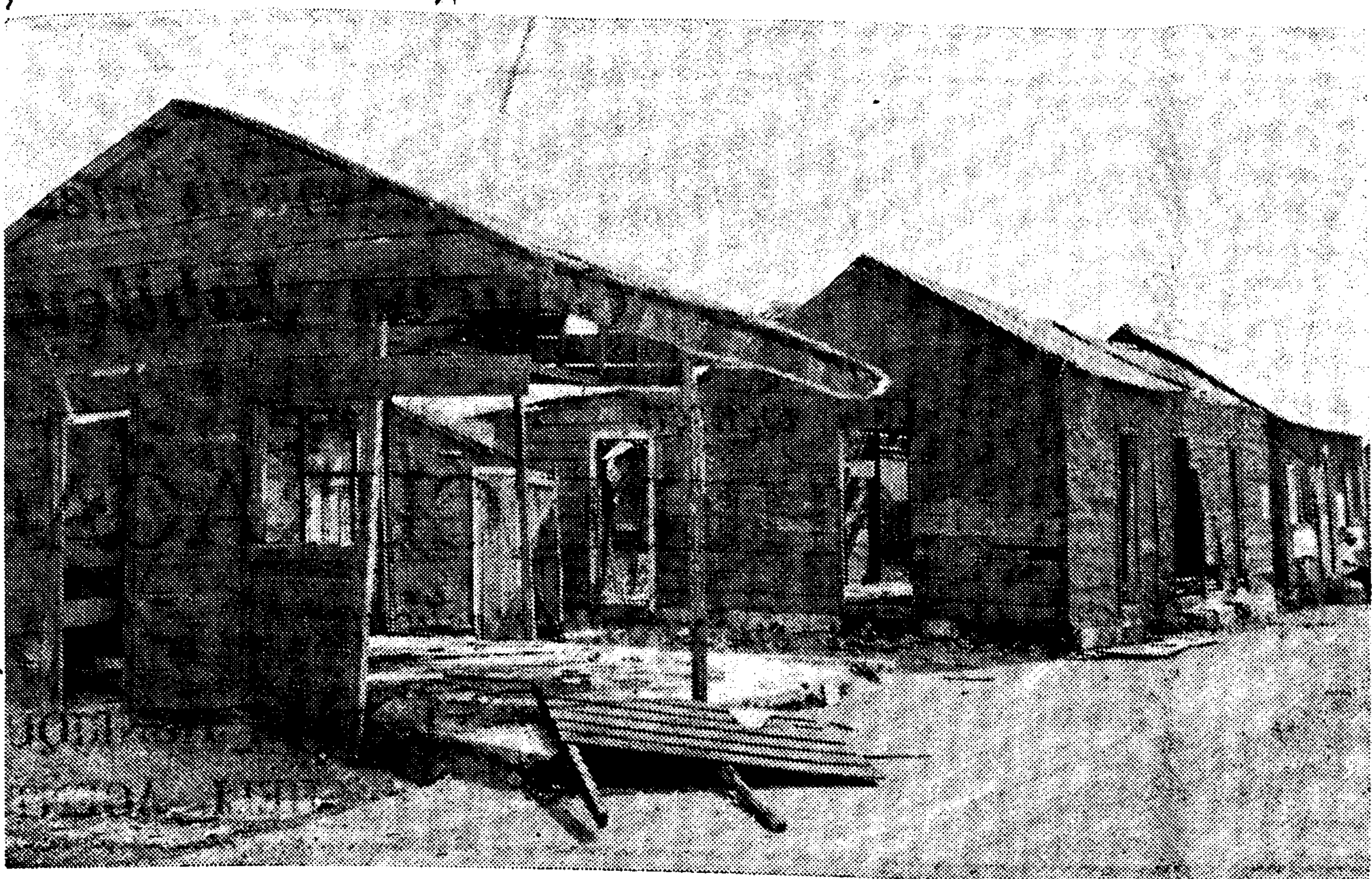
Kind werd door moeder mishandeld

WILLEMSTAD. — Naar aanleiding van het feit, dat een woedende moeder haar zevenjarig dochtertje met een fles op het hoofd had geslagen, zodat het lichte verwondingen opliep, werd de vrouw aangehouden. Zij kreeg een procesverbaal.

Pastoor Th. Wolters te Soto herdacht

WILLEMSTAD — Met een plechtige requiemmis in de kerk te Soto toegewijd aan de Antonius van Padua. is gisteravond pastoor Thomas Wolters herdacht, die indertijd vele jaren pastoor is geweest te Soto en onder wiens bestuur de kerk is gebouwd. De plechtigheid werd door velen uit Banda Abao en daarbuiten bijgewoond. Na afloop van de mis werd aan de aanwezigen een gedachtenisplaatje uitgereikt. Zoals bekend is pastoor Wolters onlangs plotseling overleden, nadat hij in de door hem gebouwde bijkerk te Lagoen onwel was geworden.

Bij de rotonde van de Nijlweg, op de hoek van de Schottegatweg en de F. D. Rooseveltweg staat een houten woningen, waarvan er enkele reeds geruime tijd leeg staan. Door jongelui, door de wind en de regen en de „tand des tijds" raakten zij allengs in een meer dan vervallen toestand. Zij staan op instorten, zoals op de foto duidelijk is te zien aan het huisje uiterst links. Kinderen spelen eronder en lopen gevaar dat zij onder het dak bedolven worden. Toeristen, die van de Dr Albert Plesmanluchthaven komen of ernaartoe gaan, rijden erlangs. Het is niet bekend wie de taak heeft de ruïnes op te ruimen...

Cyprus sinds eeuwen weeskind der wereld

NICOSIA (UPI) — Het eiland Cyprus, bij tijd en wijle het toneel van verbitterde strijd, is reeds eeuwenlang het weeskind van de wereld geweest. Sinds het begin van de beschaving in het oostelijke deel van de Middellandse Zee is het eiland meer een doorgangshuis geweest dan een geboorteplaats van beschavingen. Het is in de loop der tijden onder overheersing geweest van Assyriers, Perzen, Egyptenaren, Romeinen, Byzantijnen, Venetianen, Turken en Engelsen. De bevolking heeft geleden, dikwijls heel zwaar, onder een hele serie veroveraars en is maar heel zelden over zijn eigen lot geconsulteerd.

Bevolking zelden over eigen lot geraadpleegd

De huidige moeilijkheden waarin de Griekse meerderheid en de Turkse minderheid verbitterd tegenover elkaar staan, vloeit voort uit de bezetting 't van eiland door de Turken onder Selim II in 1570. In die dagen ontstond de Turkse islamitische gemeenschap, die thans staat tegen de viermaal zo grote gemeenschap van Griekse christenen. De Griekse Cyprioten hebben de aanwezigheid van de Turken nooit aanvaard en hebben de Turken tot op de huidige dag beschouwd als een vreemd ras. De Turken hebben 200 jaar over het eiland geheerst alvorens het een zekere mate van autonomie verkreeg, doch de haat voor de Turken bleef bestaan en er was een hele serie bloedige opstanden in de 18de en 19de eeuw.

In Engelse handen

Engeland kwam op het toneel op het congres van Wenen in 1878, toen de toenmalige Britse minister-president, Benjamin Disraeli, een overeenkomst sloot met de Turken, waarbij Engeland de bezetting en het bestuur van Cyprus overnam. De Grieken bleven even ontevreden en onverschillig tegenover de Engelsen als zij tegenover de Turken waren geweest.

Aan het eind van de 19de eeuw raakte het Ottomaanse rijk in Turkije snel in verval en Griekenland begon haar invloed weer tot het eiland uit te breiden. Eerst werden de Ionische eilanden weer deel van Griekenland, gevolgd door Thessalie, Kreta, Macedonië, West-Thracië en uiteindelijk na de tweede wereldoorlog Rhodes en de Dodecanesus. Op Cyprus sloegen de Grieken de ontwikkelingen gade en wachtten op de dag dat zij weer bij het moederland zouden worden gevoegd. Het enige politieke ideaal in hun leven werd enosis — vereniging met het Griekse moederland.

In de jaren dertig werd de beweging voor enosis langzamerhand beter georganiseerd en tevens militanter onder aanmoediging en leiding van bisschop Makarios van Kitium, de grootste diocees van de orthodoxe kerk op het eiland. Toen Makarios in 1950 tot aartsbisschop werd benoemd en nationaal leider van de orthodoxe geestelijkheid werd, werd hij tevens bij de Britse autoriteiten de woordvoerder voor de Grieks-Cypriotische gemeenschap.

In 1954 weigerde de algemene vergadering van de Verenigde Naties de eis voor enosis van de Griekse Cyprioten in te willigen. Als gevolg daarvan werd de beweging op Cyprus ondergronds en kwam bekend te staan als E.O.K.A. (nationale organisatie van Cypriotische strijders) onder de directe leiding van „generaal" George Grivas die zijn identiteit verborg onder de naam „Dighenis". Makarios gaf de E.O.K.A. hulp en aanmoediging en predikte niet-aansluiting van de Cyprioten in de koude oorlog tussen oost en west.

Terreurscampagne

In april 1955 woonde Makarios de Afro-Aziatische Bandoeng-conferentie bij. Tegelijkertijd zette de E.O.K.A. een grootscheepse terreurcampagne in die de verklaring van de noodtoestand door de Britse koloniale gouverneur tengevolge had.

In maart van het daarop volgende jaar verbanden de Britse autoriteiten Makarios naar de Seychellen-eilanden **in de Indische Oceaan in de hoop de enosis-beweging daardoor de grote drijfkracht te ontnemen. Makarios verbleef dertien maanden in ballingschap, totdat hij erin toestemde een eind te maken aan de geweldpleging op Cyprus.** Voor Engeland ontwikkelde de strijd met de E.O.K.A. zich tot een grootscheepse militaire actie, waarbij meer dan 50.000 man troepen op Cyprus werden ingezet in een poging de vrede te bewaren. Het terrorisme van de EOKA was hoofdzakelijk gericht op de Turks Cypriotische gemeenschap over zelfregering en onafhankelijkheid. De Griekse en Turkse regeringen waren ook bij deze besprekingen vertegenwoordigd. Op 19 februari 1959 werd in Londen een onafhankelijkheidsovereenkomst voor Cyprus getekend door de minister-presidenten van Engeland, Griekenland en Turkije met de instemming van aartsbisschop Makarios als vertegenwoordiger van de Griekse gemeenschap en van dr Fazil Kitchuk voor de Turkse gemeenschap. Op basis van de overeenkomst kreeg Cyprus een Grieks-Cypriotische president en een Turks-Cypriotische vice-president en namen Engeland, Tur- afhankelijkheid, territoriale ongeafhankelijkheid, trritoriale ongeschondenheid en veiligheid" te handhaven.

Griekenland, Turkije en de republiek Cyprus verplichtten zich tot „samenwerking voor hun gezamenlijke verdedediging" en kwamen overeen zich te verzetten „tegen iedere aanval of agressie, direct of indirect, tegen de onafhankelijkheid en territoriale ongeschondenheid van de republiek Cyprus". Engeland behield twee militaire bases op het eiland. Cyprus werd op 16 augustus 1960 een onafhankelijke republiek en trad toe tot het Britse gemenebest in maart 1961. Ten tijde van de onafhankelijkheid had Cyprus een bevolking van een half miljoen zielen, 82 procent Griekse Cyprioten en 18 procent Turkse Cyprioten.

Dreiging oorlog

De machtsverdeling tussen de twee gemeenschapslanden was gecompliceerd en moeilijk uit te werken. Van het begin af aan klaagden beide partijen dat de machtsverdeling op basis van de grondwet niet te realiseren was. Iedere partij gaf de andere hiervan de schuld.

De bloedige incidenten die omstreeks kerstmis 1964 op het eiland ontbrandden, waren het gevolg van een memorandum dat Makarios op 30 november van dat jaar aan Kitchuk toezond en waarin hij voorstellen deed ter verandering van de grondwet zodat deze gemakkelijker ten uitvoer zou kunnen worden gebracht. Een opossing die Makarios suggereerde was de garantieverdragen waarbij Engeland, Turkije en Griekenland zijn betrokken en die betrekking hebben op gezamenlijke verdediging en de handhaving van de onafhankelijkheid en territoriale ongeschondenheid, te doen vervallen. De Turkse Cyprioten waren van mening dat Makarios trachtte alle garanties te doen beëindigen wat alleen maar zou kunnen uitlopen op een volledige overheersing van Turken door Grieken. Hiermee was het vuur in midden december ontstoken.

Machtsverdeling

Net voor de kerst vloog de Britse minister voor Gemenebestzaken, Duncan Sandys, naar Cyprus om te trachten te voorkomen dat de terreur op een burgeroorlog zou uitlopen. Op kerstdag kwam het tot een staken van de vijandelijkheden en werd overeengekomen dat de aanwezige Britse troepen samen met Griekse en Turkse troepen die op het eiland zijn gestationeerd, zouden trachten de vrede te handhaven. Vanuit Engeland kwamen nog 2.500 man troepen.

Toen Turkije begon te dreigen troepen naar Cyprus te sturen om de Turkse Cyprioten te beschermen, dreigde de toestand uit te draaien op een oorlog tussen Turkije en Griekenland. De regeringen van Engeland, Griekenland, Turkije en Cyprus kwamen toen overeen in Londen vredesbesprekingen te houden.

En thans hebben troepen onder auspiciën van de Verenigde Naties de opdracht te trachten de vrede op het reeds zo dikwijls door terreur geteisterde eiland te bewaren. Dat deze taak niet gemakkelijk is blijkt wel uit het feit dat de strijd tussen de beide partijen iedere keer weer opnieuw oplaait.

Zware aanrijding tussen drie auto's

(Van een onzer verslaggevers)
WILLEMSTAD. — Op de kruising St Michielsweg, Jan Noorduynweg en Weg naar Westpunt vond gisteren een ernstige aanrijding plaats waarbij drie auto's waren betrokken. Eén der wagens kan als totaal verloren worden beschouwd, de bestuurster ervan werd licht aan het hoofd gewond; de bestuurder van tweede wagen (die aan de voorzijde zwaar werd beschadigd) liep een pijnlijke knie op.

De bestuurster van de eerstgenoemde auto reed vanaf de St Michielsweg de Weg naar Westpunt op, op het moment, dat de tweede wagen uit de richting Cas Chiquito naderde. De derde auto stond stil op de uitmonding van de Noorduynweg. Het eerstgenoemde voertuig werd tegen het tweede en derde aangedrukt.

De politie maakte gisteren 43 processenverbaal op en verleende 19 maal assistentie. Er waren zeven aanrijdingen met een geschatte schade van ƒ 5950. Vier bestuurders van AC-busjes kregen een procesverbaal wegens het feit dat hun wagens niet gekeurd waren. Gisteravond werden voorts in de omgeving van Dominguito-Koraal Specht elf honden doodgeschoten.

Israel is mild inzake spionnen

TEL AVIV (AFP) — Mahmoed Agazi, een Arabische inwoner van de Jordaanse stad Abaka, die Israël was binnengedrongen met het voornemen aldaar waterleidingsbedrijven in de lucht te laten springen, is gisteren voor een militaire rechtbank in Tel Aviv geleid.

Agazi, een lid van de door Syrië gesteunde terroristische organisatie „Fath", kan tot de doodstraf worden veroordeeld volgens een door de toenmalige Britse autoriteiten in 1945 in het door hen beheerde mandaatgebied Palestina afgekondigde wet, welke de doodstraf stelt op sabotagedaden. Deze wt is ook in het huidige Israël nog steeds van kracht.

In Israël is tot nu toe nog nooit een Israëlische of buitenlandse Arabier, die schuldig was bevonden aan spionage of sabotage, terechtgesteld. In de Arabische landen zijn daarentegen reeds meermalen joden terechtgesteld, indien zij verdacht werden van of schuldig bevonden aan spionage voor Israël. De jongste terechtstelling van die aard was het op dinsdag, op last van de Syrische autoriteiten, ophangen van de Israëliër Elie Cohen wegens spionage voor Israël.

Hoewel de Zweedse politie allang op de hoogte was met het bestaan van een neo-nazi-partij in Zweden, waren het de Expressenverslaggevers Eric Sjoequist (links) en aKrl Gustaf Michanek, die de politie zoveel inlichtingen gaven, dat de organisatie kon worden opgerold. De foto toont hen, met een bij de opsporingen gebruikte bandrecorder.

Filmvoorstellingen in airco-bioscoop

(Van een onzer verslaggevers)
WILLEMSTAD — Bij de expositie-fair SHELL EX-50 is ook werk te bezichtigen van de kinderen van de Shell-employees en -werknemers, dat in hun vrije tijd is vervaardigd. In een gebouw, dat normaliter leeg staat, wordt getoond welke talenten Curacao rijk is. De CCVV, Commissie Contact VGKS-Vrouwen, jeugdwerk „De Schelp" en de glasblazerij zijn hier verenigd.

In het gebouw is ook de bioscoop ondergebracht waar doorlopend filmvoorstellingen wrden gegeven. Overdag in een luchtgekoelde ruimte voor de scholieren en andere groepen. 's Avonds wordt het projectie-apparaat omgedraaid zodat de voorstelling buiten plaats kan vinden. Ook daar is een groot projectie-scherm opgericht met ervoor lange rijen banken.

Dief werd op heter daad betropt

(Van een onzer verslaggevers)
WILLEMSTAD. — In een levensmiddelenzaak te Suffisant werd gisteren een achttienjarige jongen door een der bewakers aangehouden toen hij met een fles whisky, die hij zich had toegeëigend, weg wilde gaan. Hierop begon de dief, geholpen door zijn broer, met de bewaker te vechten, waarbij de twee broers levensmiddelen door de zaak slingerden. Zij werden beiden aangehouden.

Wonderbaarlijke genezing in Lourdes geconstateerd

MARSEILLE (AFP). — De dokter van Juliette Tamburini uit Marseille heeft vrijdag de pers een communiqué verstrekt met nadere bijzonderheden over de ziekte waarvan zijn patiënte bij een bedevaart naar het Maria-heiligdom in Lourdes in 1959 op „medisch onverklaarbare wijze" genezen zou zijn. De genezing is in 1960, '61, '62 en '63 geconstateerd door het medisch bureau in Lourdes (samengesteld uit alle Franse en buitenlandse in Lourdes verblijvende geneesheren) en 2 mei 1964 door de internationale medische commissie van professoren van faculteiten uit verscheidene landen.

Deze geneesheren hebben erkend uit medisch gezichtspunt geen verklaring te kunnen geven van deze plotseling plaats gevonden en definitief gebleken genezing van beenmergontsteking aan de linkerdij. Volgens het communiqué was de algemene toestand van Juliette, die in 1947 (twaalf jaar oud) door de ziekte werd aangetast, zeer precair toen zij in juli 1959 23 jaar oud, met de bedevaart uit haar bisdom als bedlegerig zieke in Lourdes aankwam.

Gedurende de elf jaar van haar ziekte was zij in verschillende inrichtingen verpleegd en waren er elf ingrepen gedaan waaronder vier beendercuretages en ook talrijke behandelingen met antibiotica, vaccins en dergelijke toegepast. Herhaaldelijk optredende neusbloedingen hadden daarbij soms tot bloedtransfusies genoopt. Ten tijde van de bedevaart in 1959 moest het verband soms tweemaal per dag vernieuwd worden vanwege het overvloedige etteren. Nadat men op verzoek van het meisje zelf wat water uit de „Grot der Verschijningen" op de wond had gedaan, bleek de volgende dag het verbandgaas uitgestoten en de wond geheel genezen en zuiver te zijn. Sedertdien is de wond niet meer opengegaan en hebben de neusbloedingen opgehouden. Juliette leeft nu heel normaal.

,Gezaghebber O. Henriquez

Werk van fréres zeer vruchtbaar

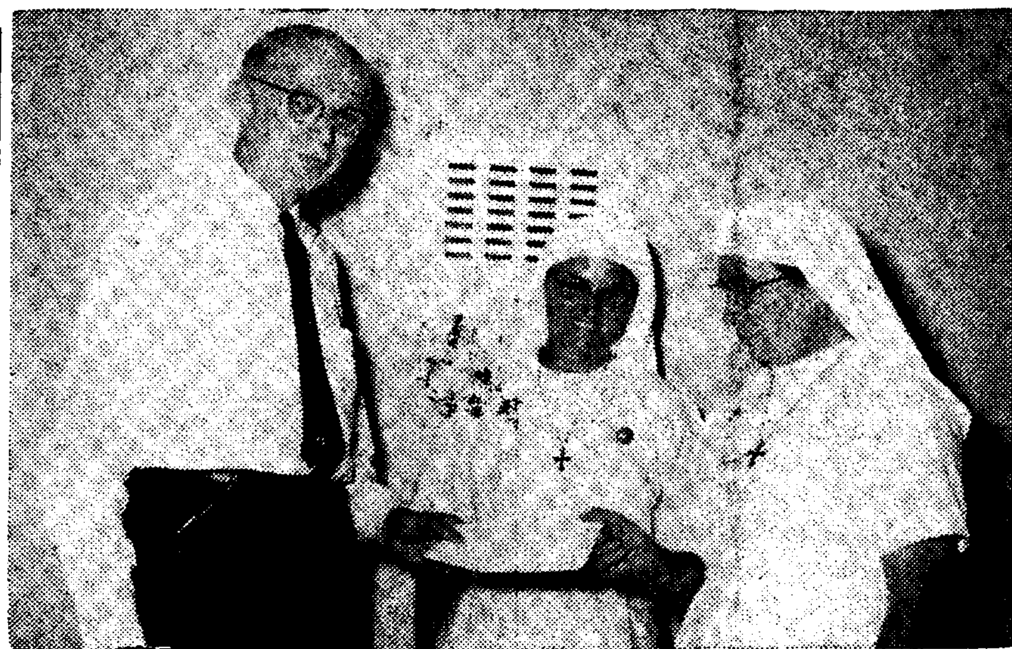
Zilveren feest van school te Sta Cruz

(Van de redactie Aruba)

SANTA CRUZ — Ter gelegenheid van het zilveren feest van de Sint Jozefschool te Santa Cruz is een verzorgd gedenkboekje verschenen, waarin gezaghebber O. Henriquez in zijn voorwoord het een goed idee noemt dit zilveren feest te vieren, dat samenvalt met een kwart eeuw educatieve en sociale arbeid van de frères te Sta. Cruz.

De gezaghebber wijst erop, dat het werk van de frères de afgelopen jaren vele vruchten heeft afgeworpen. Dit is allerwege merkbaar en de congregatie heeft zich in de veelzijdigheid van haar werkzaamheden op zodanige wijze ontplooid, dat zij een integrerend deel van de Arubaanse gemeenschap is geworden. „Het is bovendien verheugend", aldus de gezaghebber, „dat de frères hun arbeid niet alleen tot zuiver het onderwijs hebben beperkt, maar zich ook op het jeugdwerk in de ruimste zin van het woord zijn gaan toeleggen. De Estrellaclub met al zijn actieve onderafdelingen is daar een treffend voorbeeld van".

De feestelijkheden worden op 27 mei ingezet met een mis voor alle schoolkinderen. Vrijdagavond wordt door leerlingen van alle klassen in het openlucht theater Seri Noka een show gebracht. Zaterdagavond beginnen de feestelijkheden met een defilé, gevolgd door een receptie in de Estrellaclub, waar verschillende sprekers het woord zullen voeren. Zondagmorgen wordt een plechtige mis uit dankbaarheid opgedragen, waarna de bevolking de gelegenheid krijgt de frères gelukwensen aan te bieden. De feestelijkheden worden 's middags op het Estrella terrein afgesloten met de finale van de voetbaltoernooi tussen voetbalclubs van Santa Cruz.

Dr G. G. Hendrickson overhandigde gistermiddag een schenking namens de Lago-directie aan zuster Perpetua van de Stichting Het Wit Gele Kruis in aanwezigheid van zuster Ewalda. De schenking omvatte een lijst van benodigdheden voor de inrichting van de districtsgebouwen van het Wit Gele Kruis en werd gedaan uit erkentelijkheid voor het werk van de Stichting.

ARUBA Agenda

Kantoor Amigoe di Aruba Havenstraat 7 tel. 1233 na kantooruren tel. 2950 of 1639.

ZATERDAG:
BIOSCOPEN — Oranjestad: De Veer 8.30: Flight from Ashiya - 18 jaar; Rialto 8.00: The candy web - 18 jaar; San Nicolas: Principal 8.00: The fall of Rome - 18 jaar; Savaneta 8.00: Gunfighters of Casa Grande - 18 jaar.
Wachtregeling doktoren - Oranjestad en Noord: Dr. C. v.d. Bijl; Sint Nicolas, Savaneta en Santa Cruz: Dr. H. R. Dennert.
Botica's - Oranjestad: Oduber tel. 170; San Nicolas: San Lucas tel. 5119.
Wit Gele Kruis - Oranjestad: Zr. Ewalda; Paradera. Zr. Felicitas; San Nicolas: Zr. Perpetua; San Pedro hospitaal tel. 2200.

ZONDAG:
BIOSCOPEN — Oranjestad: De Veer 6.00: Walk the proud land - Matinee; 8.30 Flight from Ashiya - 18 jaar; Rialto 5.30: Walk the proud land - Matinee; 8.00 The candy web - 18 jaar; Santa Cruz: Aurora 6.00: In search of the castaways - Matinee; 8.00 West of Montana - 18 jaar; San Nicolas: Principal 6.00: Gidget goes to Rome - Matinee; 8.00 The Cardinal - 18 jaar; Savaneta 6.45: Who's minding the store? - Matinee; 8.15 Robin and the 7 hoods - 18 jaar.

Kerkberichten

ARUBA zondag

Noord: 5.30, 7, 8.30 en 18 uur; Oranjestad: 6, 7.15, 8.30, 17 en 19 uur; Kleuterschool Tanki Leendert: 8 uur; Dakota: 6, 8 en 19 uur; Santa Cruz: 5, 6.30, 8 en 17.30 uur; Paradera: 5, 8.30 en 17.30 uur; Savaneta: 5, 7.15, 9 en 17.30 uur; Brasil: 6 8 en 19 uur; San Nicolas: 5.30, 7, 8.30 en 17 uur; Emanuëlkapel: 7 en 17.30 uur.
In de week .
Noord: 7 uur; Oranjestad: 6, 6.45 en 19 uur. Maandag en Zaterdag echter: 6, 6.30 en 7 uur; Dakota: 19 uur. Vrijdag echter 6.30 uur en zaterdag 7.30 uur; Santa Cruz: 8 en 19 uur. Maandag echter alleen 19 uur en zaterdag alleen 7 uur; Paradera: 6.30 uur. Zaterdag echter 7 uur; Savaneta: 6.30 uur. Zaterdag echter 7 uur; Brasil: 6.30 uur. Zaterdag echter 7 uur; San Nicolas: 6 en 6.30 uur; Emanuëlkapel: 6 uur.
Nederlandse preek
Oranjestad: Iedere zondag om 8.30 uur; San Nicolas: Op de eerste zondag van de maand om 8.30 uur en als er 5 zondagen in de maand zijn, dan ook op de vijfde zondag om 8.30 uur; Dakota: Op de eerste en derde zondag van de maand om 8 uur; Brasil: Om de andere week om 19 uur.

Beursberichten

NEW YORK (RTR) — Op de New Yorkse effectenbeurs zette zich gisteren de koersdaling van deze week voort. Er ontstonden nieuwe, meest fractionele, koersverliezen, vooral bij de industrie-aandelen. Tegelijkertijd kromp de handel belangrijk in, wat een bemoedigend technisch teken werd geacht. De buitenlandse toestand bleef aanleiding geven tot winstnemingen en andere verkopen. De invloed van de nog steeds grotendeels goede berichten over en vooruitzichten voor het bedrijfsleven werd er door tegengewerkt. De aluminiumaandelen behoorden tot de zwakkere fondsen. Dit hield verband met het feit dat 1 juni de uiterste datum voor een CAO in de indusrie is en ook met plannen van de Amerikaanse regering voor verkopen uit de voorraden. Het aantal verhandelde fondsen bedroeg 1380, waarvan 390 hoger, 702 lager en 288 onveranderd. De aandelenomzet beliep 4.660.000 stuks, de obligatieomzet 7.410.000 dollar. Het Dow Jones-indexcijefer voor industrie-aandelen was 922,01.

RCA-Dakota onbeslist

(Van de redactie Aruba)

ORANJESTAD. — Tijdens de gisteravond gespeelde wedstrijd in de hoofdklasse-competitie tussen RCA en Dakota kwamen de ploegen niet verder dan een 1-1 gelijkspel. Bij de rust was de stand 1-0 in het voordeel van RCA. Zes minuten na de aanvang van de tweede speelhelft maakte Juan Pablo de gelijkmaker en tevens de laatste goal van de AVB-competitie van het jaar 1964—1965.

„Assepoester" voor jeugdwerk opgevoerd

(Van de redactie Aruba)

ORANJESTAD. — In het Cultureel Centrum te Oranjestad werd gisteravond de première gebracht van de kinder-operette „Assepoester". De opbrengst hiervan komt ten goede aan het protestantse jeugdwerk. De algemene leiding lag in handen bij mevrouw Eveline Ball-de Miranda, terwijl mevrouw Gerda Raayman-Tuteehut voor het muzikale gedeelte zorg droeg. Op 29 mei vindt een heropvoering plaats in het De Veertheater.

Wijziging statuten op ABBA-vergadering

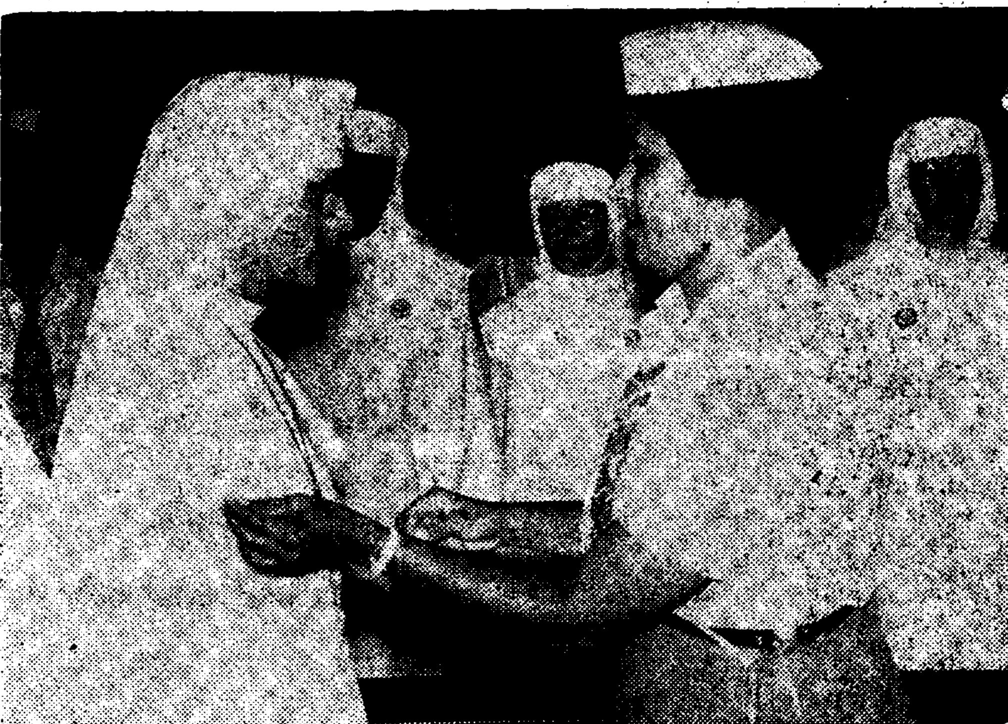
(Van de redactie Aruba)

ORANJESTAD. — Het bestuur van de Amateur Baseballbond Aruba heeft voor maandagavond in het Wilhelminastadion een buitengewone algemene ledenvergadering bijeengeroepen. Naast de aangekondigde statuten-wijziging zal tevens door de aangesloten verenigingen worden voorgesteld een vertegenwoordiger van de spelers te benoemen, die als contactman tussen bestuur en spelers kan optreden. De spelers hebben vorige week hierover vergaderd en zullen maandagavond met hun voorstel in de algemene ledenvergadering komen.

Ged. Falconi teruggekeerd

BEATRIXLUCHTHAVEN. — Met de TCA uit San Juan keerden gisteren gedeputeerde A. Falconi en echtgenote van een particulier bezoek aan New York op Aruba terug.

Ook de heer Clinton Whitfield, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Nijverheid, die te San Juan een studiebijeenkomst over de herbouw van de Caribische organisatie bijwoonde, keerde gistermiddag op Aruba terug. Tesamen met de heer Th. G. N. Thijssen uit Curaçao woonde hij het congres bij, dat op initiatief van Puerto Rico werd gehouden.

In de Franciscuskerk te Oranjestad werden gisteravond door de mevrouw Grootens-Sprockel achttien nieuwe leidsters van het AMG op Aruba geïnstalleerd.

Vervanging Petronia

ORANJESTAD. — Minister E. O. Petronia, die hedenochtend naar Suriname vertrok, zal als volgt worden vervangen: in zijn hoedanigheid van minister van Financiën en Welvaartszorg door minister C. D. Kroon en minister van Onderwijs, Cultuur en Opvoeding door minister L. Beaujon.

ALM-top op Aruba

ORANJESTAD. — De heren K. Rüpplin von Keffikon en C. Yrausquin, directeuren van de ALM, en de heer R. Paul hebben gisteren een bezoek aan Aruba gebracht. In gezelschap van de ALM-vertegenwoordiger op Aruba, de heer S. G. Newton, werden alle agenten bezocht. De heren keerden met de Beechcraft naar Curaçao terug.

BEURS VAN NEW YORK

				Philips	52 5/8
Al Co	77 1/8	Dupont	245 1/4	Rep. Steel	43 3/8
Amerade	76 1/4	Western	36 5/8	Reynolds	41 1/4
Am T and T ..	69	Ford	55 1/2	Royal Dutch ..	42
Anaconda	67 1/4	Gen. Elec.	103	Sears Robuck	68 7/8
Bethlehem	37 5/8	Gen Motors ..	103 7/8	Shell Oil	61 1/2
Boeing	76 1/8	IBM	469	Sperry Rand ..	12 7/8
Brit Am Oil ..	31 1/4	Int. Nickel	92	Stand Cal	71 1/8
Can Pac.	58 1/4	Jones	67 1/8	Stand NJ	78 1/8
Cat Pil	46 5/8	KLM	40 1/4	Tex Instr.	110 7/8
Chrysler	51 1/2	Monsanto	91 7/8	20th Cen. Fox	30
Col Gas	32 1/4	Nat. Cash	88 3/8	US Steel	51 1/4
Consol. El. Ind.	35 1/8	NY Cen.	57	Westingh.	52 1/8
Douglas	40 1/2	Olin Math	47	Dow Jones	922.01

Truck over kop geslagen

(Van de redactie Aruba)

ORANJESTAD. — Rond half zes ging gistermiddag in de Fergusonstraat een limonade-truck over de kop. De bestuurder, die vermoedelijk onder invloed van sterkere dranken verkeerde, werd met een shock in het hospitaal opgenomen.

Het ongeluk gebeurde toen de chauffeur van de truck voor de bocht naar de nieuwe verkeersweg drie auto's trachtte in te halen op het ogenblik, dat een tegenligger aankwam. Deze reed om een frontale botsing te voorkomen de weg af, terwijl de truck-bestuurder de macht over het stuur verloor en door de afbakening van de weg heen reed om daarna over de kop te gaan. De ravage was zeer groot; zestig kisten met limonade lagen over de straat verspreid. De materiële schade wordt geschat op duizend gulden.

ay en Liston klaar voor rekening in Lewiston

TON MAINE (ANP) — Dinsdag 25 mei wordt er in het anse Lewiston afgerekend. Dan staan wereldkampioen Clay, weliswaar door vele boksorganisatie niet meer er, en „beer" Sonny Liston, de man die op 25 februari verrassend in zijn hoek bleef zitten, weer tegenover elkaar. uitslag zal worden en wie met wie afrekent is, na de serie atdragende beledigingen, die men elkaar naar het hoofd slingerd, nu nog onduidelijk, maar dat er af gerekend wordt , want beide boksers ontvangen dertig percent van de 0 dollar inkomsten en dat betekend voor ieder ongeveer dollar.

Clay		Liston
23	Leeftijd	32
1.90 m	lengte	1.85 m
96.300 kg	gewicht	96.160 kg
1.97	reach	2.10
1.07	borst	1.09
1.12	ingeademd	1.15
0.5 m	middel	0.2
0.43	hals	0.45
0.40	biceps	0.44
0.32	vuist	0.37
0.33	voor-arm	0.35
0.22	pols	0.21
0.62	dijbeen	0.64
0.42	kuit	0.40
0.23	enkel	0.30

nny: mokerslagen, ssius: ratata boem

boksers bevinden zich in top, en een herhaling van het vecht, dat op zo'n vreemde indigde in de zevende ronde ny Liston zijn arm niet meer egen, zal zeker niet meer nden. De kritiek en de achgeruchten, waarvan een boksorganisaties zich hebben eerd, zullen daarvoor zor.

ng stijgt

twee honderd kilometer ar hebben Cassius Clay en iston zich voorbereid op het en langzaam maar zeker spanning. De vrolijke, ont lijkende, snelpratende kampioen, Mohammed Ali (Cassius Clay), sinds hij zich aansloot bij de zwarte moslims, heeft zijn trainingskamp opgebroken en zal in de loop van dit weekeinde, zoals men dat van hem gewoon is met zijn entourage van helpers in de tomaatrode open wagen Lewiston binnenrijden.

Sonny Liston heeft zijn training afgesloten en is eveneens vertrokken uit het hotel in Poland Spring naar Lewiston, een stadje van 41.000 mensen, waar de meesten het dagelijks verdienen in de textielindustrie. Lewiston is de kleinste plaats waar ooit een gevecht voor de wereldtitel in het zwaargewicht werd gehouden. De ijshockeybaan kan 5000 toeschouwers bevatten, er zijn nog enkele plaatsen rond de ring, maar dan moet er wel 100 dollar worden neergeteld.

Liston blijft bij de bookmakers favoriet, maar dat zegt weinig. Van meer belang is het dat Sonny Listons schouder, die uit de kom schoot en een spierblessure veroorzaakte, toen hij met wild maaiende armen zijn snel bewegend doel telkens miste, weer is genezen en dat Cassius Clay geen last meer heeft van de plotselinge hernia, die enkele dagen voor dit uitgestelde tweede gevecht optrad. Toen moest Cassius worden geopereerd, maar intussen heeft hij er weer 150 trainingsronden en veel looptrainingen opzitten. Zowel Liston als Clay hebben de wijze bekend gemaakt, hoe zij hun tegenstander denken uit te schakelen.

Sonny Liston denkt Cassius Clay te slopen met mokerslagen op het lichaam om hem dan te vellen met zijn inderdaad gevaarlijke linkse hoek. Al lijkt Liston dan veertig jaar, waarvan men denkt dat het zijn werkelijke leeftijd is, hij toonde in training zijn enorme punchkracht door twee tegenstanders knock-out te slaan. Ook is hij niet bang om over de volle vijftien ronden te gaan, nog minder voor de zich als een wervelwind bewegende Cassius.

Ex-Olympisch kampioen Cassius Clay zei: „Ik gevoel medelijden voor de beer, „zoals hij Sonny spottend noemt. „Ik zal hem raken wanneer ik hem zie en dan is het ratata boem en zijn gezicht zal er nog lelijker uitzien na de zeste ronde dan het nu al is". Het gevecht van de eeuw noemde Cassius Clay deze ontmoeting. „Het is voor de eerste maal dat wij op een satelliet vechten". De partij zal namelijk over de gehele wereld gezien kunnen worden door middel van de satelliet Early Bird. Niet minder dan 350 bioscopen hebben rechten verworven voor uitzending. Hoe men ook denkt over dit gevecht of het nu een circus is of een werkelijke ontmoeting tussen de twee beste bokser van de wereld, dat het en keihard treffen tussen twee giganten zal worden laten de gepubliceerde cijfers slechts vermoeden.

In Den Haag is overleden de oud-baanrenner Klaas Buchly, die eens leerling was van de beroemde Piet Moeskops, is in 1960 en 1961, ten tijde van de controverse tussen Kees Pellenaars en de K.N.W.B.-ploegleider geweest van de Nederlandse Tour de France-ploeg. Hij bereikte de leeftijd van 53 jaar.

sische ploeg in e van Toekomst?

(ANP) — De organisatoren Ronde van de toekomst, die juni tot en met 2 juli wordt n, hebben tot dusver vijfnatie-coupes ingeschreven. ploegen komen uit de volgende Frankrijk, Nederland, Italië, Zwitserland, West-Duitsland, Brittannië, Bulgarije, Roe Scandinavië (een zwaads-ploeg), Spanje, Polen, Zuid en onder voorbehoud Rus Columbia. Indien Rusland umbia van deelneming afzien, er een Portugese- en Oosten-Luxemburgse equipe voor plaats.

becue Rotarians

NJESTAD. — De leden van ba Rotaryclub komen op 5 de plantage van de heer G. de Rooi Frances voor een bar party bijeen. Tijdens deze komst zal afscheid worden ge van het aftredende bestuur voorzitterschap van dr Gus duber. Het nieuwe bestuur voorzitterschap van de heer Viana zal begin juli de lei de club overnemen.

tuten van Aruba iba goedgekeurd

(Van de redactie Aruba)

LEMSTAD — Met het doel de sport te beoefenen en te be is opgericht de bridgeclub Ariba, waarvan de statuten of zijn goedgekeurd. De club opgericht in augustus 1956. Aru iba wil haar doel ondermeer en door toe te treden tot overende sportorganen in de Ne nse Antillen en Nederland. Bij elating van nieuwe leden wordt wone leden vier weken gelegid gegeven om hun bezwaren het aspirant-lid schriftelijk in enen. Het bestuur bestaat uit itter ir J. H. Dijkhout, secre J. A. de Bruyn, penningmeeste J. A. Dekker-ten Voorde en de nissarissen P. P. Zonjee en W. t Sant.

NDEN: Door een 2-0 overning op Muenchen 1860 heeft stham United de Europa-cup bekerwinnaars veroverd. toont 'n duel tussen linksbui Hans Rebelle van Muenchen 60 en spil Ken Brown van Westham.

Carter „klein kind" tegen snelle Tiger

„Hurricane" ging 3 maal tegen canvas

NEW YORK (UPI) — De oud-wereldkampioe in het middengewicht Dick Tiger won gisteravond met een unanieme beslissing in tien ronden van Rubin (Hurricane) Carter in een gevecht dat plaats vond in Madison Square Garden te New York. De overwinning betekent voor Tiger dat hij weer een stapje dichter bij een gevecht om de kroon gekomen is.

Tiger, die 73 kg weegt, vloerde zijn tegenstander drie maal tijdens de partij: tweemaal in de tweede ronde en een keer in de vierde. In de tweede ronde was het alsof hij een einde aan het gevecht zou maken; zo furieus viel hij Carter aan. Alle knockdowns van Carter waren het gevolg van linkse slagen van Tiger. De staat van New York heeft als regel gesteld dat een bokser niet door de gong gered kan worden, en in de tweede ronde moest de arbiter Clayton doortellen. Carter, die 72.1 kg weegt, kon weer opstaan toen de arbiter „zeven telde.

Cayton besliste het gevecht op 6-2-2 voor Tiger, judge Jimmy Riccio 9-1 en judge Johnny Crant 8-1-1.

De huidige wereldkampioen, Joey Giardello, verklaarde voor de aanvang van het gevecht dat indien Tiger zou winnen hij met hem zou praten over een eventuele ontmoeting in de ring. Tiger, de Nigeriaan, verloor zijn titel aan Giardello in een gevecht dat plaats had in december 1963. Sindsdien tracht Tiger de titel terug te winnen.

Carter leek gisteravond niet opgewassen tegen tiger, die hem in snel tempo attaqueerde. Carter liep een wond op onder zijn rechteroog in de derde ronde. Tigers lijst ziet er nu als volgt uit: 51 overwinningen en drie draws. Carter: 23-8-0.

Sovjet-onderscheiding voor Nederlanders

MOSKOU (AFP) — Twee Nederlandse broers, die door het regeringsblad „Isvestia" worden aangeduid als G en W Methorst, hebben op grond van een besluit van het presidium van de Opperste Sovjet, wegens het helpen van een sovjet-soldaat tijdens de oorlog, een der hoogste Russische onderscheidingen voor een dergelijk feit gekregen.

Aantal katholieke studenten steeg met zes procent

DEN HAAG (ANP). — Het aantal katholieke studenten bij het wetenschappelijk onderwijs is in de periode 1954—1961 met zes procent gestegen, van 26 procent in 1954 tot 32 procent in 1961, zo staat in een overzicht van het Centraal Bureau van de Statistiek over de sociale en regionale herkomst van de studenten bij het wetenschappelijk onderwijs in 1961/'62. Het aandeel van de studenten afkomstig van „het lage milieu" is in de periode 1958 tot en met 1961 gestegen van acht tot negen procent.

De kerkelijke samenstelling van de studentenbevolking bleek duidelijk in beweging. Tegenover de stijging van het aantal katholieken staat een (procentuele) daling van de anderen. Alleen de gereformeerden wisten hun relatieve sterkte van 1954 te handhaven.

De verdeling der studenten naar de regionale herkomst is vrijwel ongewijzigd gebleven. In meerderheid bezitten de instellingen voor wetenschappelijk onderwijs een uitgesproken regionaal verzorgende functie, die in grote lijn gelijk is aan die in het studiejaar 1954/'55. Slechts de invloedssferen van de technische hogeschool te Delft en de katholieke universiteit te Nijmegen vertonen enig terrein ten gunste van de technische hogeschool te Eindhoven.

Britten zijn Nederland baas in zwemwedstrijd

BLACKPOOL (ANP) — Na de eerste dag is de stand in de tweedaagse zwemwedstrijd tussen Groot-Brittannië en Neerland 70-34 voor Groot-Brittannië. De wedstrijd wordt in Blackpool gehouden.

In toernooi bekerwinnaars

„Uit"-goals tellen dubbel voor UEFA

BERN (ANP). — De UEFA heeft vrijdag in Bern bekend gemaakt, dat de doelpunten, die tijdens het toernooi om de Europese beker voor bekerwinnaars in een uitwedstrijd worden gemaakt, volgend seizoen dubbel zullen tellen. De UEFA heeft tot deze maatregel besloten om het defensieve spel, dat vooral in Europese bekerwedstrijden hoogtij viert, de kop in te drukken.

De nieuwe maatregel geldt echter alleen wanneer twee clubs na twee wedstrijden met gelijke doelcijfers eindigen. Elke goal, gescoord in de uitwedstrijd, telt dan dubbel, zodat de club die meer doelpunten dan zijn tegenstander maakt in uitwedstrijden automatisch winnaar wordt. Wanneer ondanks deze nieuwe maatregel twee clubs toch gelijk eindigen, wordt er tweemaal een kwartier verlengd. Is na de verlening ook nog geen beslissing verkregen, dan beslist het lot. Er wordt vanaf volgend seizoen ook in het toernooi om de Europese beker voor bekerwinnaars dus geen derde wedstrijd meer gespeeld.

De finale wordt — zoals gebruikelijk — beslist in een wedstrijd. Eindigt de ontmoeting na negentig minuten gelijk, dan moet er tweemaal een kwartier worden verlengd. Wanneer de stand daarna nog gelijk is, volgt een tweede wedstrijd.

Op 7 juli wordt in Varna de loting verricht voor de Europese bekercompetitie voor bekerwinnaars 1965—'66.

Veendam - Scherpenheuvel

Wedstrijd na 35 min. ten einde

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Deed zich tijdens de wedstrijd Sithoc — Jong Colombia drie weken geleden een incident voor, waarbij de wedstrijd 28 minuten na de rust moest worden gestaakt met 1—0 in het voordeel van Sithoc, gisteravond gebeurde hetzelfde tijdens het treffen tussen Veendam er Scherpenheuvel. Alles ging zo onverwachts in zijn werk, dat iedereen er verbaasd van stond. Toen tien minuten voor de rust (stand 2—0 in het voordeel van Scherpenheuvel) de bal out ging, schoot Pim de Lannoy (Veendam) de bal met een knal tegen het gaas. Scheidsrechter Wijngaarde, die zijn debuut als scheidsrechter in de hoofdklasse maakte, ging terstond op de speler van Veendam af en waarschuwde hem, dat dit niet toegestaan was.

Referee niet opgekomen

Pim slingerde toen enkele onaangename woorden naar het hoofd van de scheidsrechter, die het tenslotte niet nam en de rechtsbinnen van Veendam van het veld stuurde. George de Lannoy, de broer van Pim, ging zich met de zaak bemoeien en trapte de referee na. Ook deze speler werd prompt naar de kleedkamer gestuurd, waarna Veendam weigerde om verder te spelen. Aan wie de schuld?

Rommelig

Scheidsrechter Wijngaarde, die deze avond als grensrechter was aangewezen, moest op het laatste ogenblik het fluitje ter hand nemen om de wedstrijd te leiden, omdat de aangewezen referee niet was komen opdagen. De heer Wijngaarne floot daardoor een matige wedstrijd. Hij hield de touwtjes niet voldoende strak, zodat al na tien minuten de wedstrijd een rommelig verloop kreeg. Het werd nog een beetje erger toen Loran in de twintigste minuut in een duidelijke buitenspelpositie (tenminste drie meter) de stand op 2—0 bracht. Ofschoon de grensrechter voor „offside" had gevlagd, werd dit door de referee over het hoofd gezien.

Wat tenslotte de kruik deed overlopen was het feit, dat, toen Veendam een vrije schop kreeg toegewezen, een speler van Scherpenheuvel de bal wegtrapte. Van Veendamzijde werd aan de referee gevraagd waarom deze speler geen waarschuwing kreeg. De scheidsrechter reageerde niet. De stemming op het veld werd er niet beter op.

Scherpenheuvel beter

De wedstrijd voor de „Curaçao Wisselttrofee" begon matig. Scherpenheuvel had reeds na de aftrap de beste kansen. Pas in de twintigste minuut werd de score door Loran geopend, toen hij een gave pass van Jojo Kerkeboom keihard inschoot (1—0). Het spelpeil werd daarna enigszins opgevoerd door Veendam, maar het bleef bij felle schoten van Pim en George de Lannoy en „Fla" Maduro. Elf minuten voor het ingaan van de rust, ging Loran (in een duidelijke buitenspelpositie) er op een verre voorzet van Iby Eleonora alleen vandoor en gaf voor de tweede maal doelman Statia geen schijn van kans. Wat direct daarna gebeurde is reeds bekend. De strijd werd gestaakt. Het publiek kwam daarna in dichte drommen oprukken om haar geld op te eisen. De politie die reeds in het Stadion aanwezig was, hield streng toezicht.

Doodvonnissen in Canada

MONTREAL (AFP) — In Montreal zijn vrijdagavond twee leden van een separatistische beweging uit Quibec tot de dood door de strop veroordeeld wegens moord.

Een uit 12 leden bestaande jury achtte hen schuldig aan de moord op de 56-jarige onderdirecteur van een vuurwapenhandel tijdens een overval door vijf leden van "L'Armee de liberation de Quibec" op dat bedrijf. De veroordeelden zullen 22 oktober worden terechtgesteld.

Babyflesje bevat celluloselak

UTRECHT (ANP). — In de zuigfles van een Utrechtse baby is onlangs een hoeveelheid celluloselak aangetroffen. Uit een onderzoek van de keuringsdienst van waren in het gebied Utrecht is gebleken, dat de melk in het flesje voor de zuigeling afkomstig was uit een gewone fles gepasteuriseerde melk, waarin een aanzienlijke hoeveelheid celluloselak aantoonbaar was. De keuringsdienst van waren, die aan de betreffende melkfabriek de nodige maatregelen heeft opgelegd om herhaling te voorkomen, dringt er nu bij het publiek op aan geen lege melk-, limonade- of andere voor bij de levensmiddelen bestemde flessen te gebruiken voor het bewaren van wasbenzine, petroleum, verf, lak, vernis en dergelijke. In elk geval is het raadzaam flessen, waarin deze giftige stoffen werden bewaard, nooit in te leveren. Met de baby is overigens alles goed afgelopen, maar de keuringsdienst van waren in Utrecht acht waakzaamheid toch gewenst.

Schrijversvereniging in Portugal opgeheven

LISSABON (AFP) — De Portugese vereniging van schrijvers is bij regeringsbesluit opgeheven, zo is vrijdagavond in een officieel communiqué bekendgemaakt. De vereniging had woensdag een litaire prijs ten bedrage van 50.000 escudos toegekend aan Jose Mateu da Graca, voor zijn verhaal „Luanda". Mateus de Graca ondergaat een gevangenisstraf van 14 jaar wegens „ondermijnende activiteit" in een gevangenis te Cabo Verde.

Onbekenden zijn enkele uren nadat de vereniging opgeheven was verklaard, het gebouw ervan tot twee keer tot binnengedrongen, waarbij zij vernielingen aanrichtten. De bibliotheek werd echter gespaard. Op de muren werd het woord „verraders" geschreven. De politie arriveerde te laat om te kunnen ingrijpen.

Gestolen Goya gevonden

LONDEN (AFP). — De politie van Birmingham heeft op de afgelopen nacht in een bagagedepot van de spoorwegen het door Goya geschilderde portret van de hertog van Wellington gevonden. Het schilderij werd in augustus 1961 uit de „National Gallery" gestolen.

Het schilderij werd ontdekt, nadat een Londens dagblad een anonieme brief had ontvangen met een ontvangstbewijs van het station Birmingham. De brief was in hetzelfde handschrift gesteld als de anonieme brieven die na de diefstal door het persagentschap „Exchange Telegraph" waren ontvangen.

De Gaulle: Frankrijk heeft speciale rol

SAUMUR (RTR) — Voor Frankrijk is in internationale aangelegenheden een eigen, speciale, rol weggelegd, zo zei president De Gaulle gisteren in een toespraak te Saumur aan de Loire tot vierduizend mensen. Het Franse staatshoofd maakt, naar bekend, momenteel een „reis door de provincie" die hem in vier westelijke departementen brengt. Het zou absurd zijn, zo zei De Gaulle verder in zijn rede, wereld en vrede te gaan op te bouwen op een andere basis dan die van verantwoordelijkheid en onafhankelijkheid van alle landen.

Niet gewaardeerd

(Van onze correspondent)

DEN HAAG. — Het verjaringsgeschenk, dat een 67-jarige haar buurman op diens verjaardag thuis bezorgde, bleek door de echtgenote van de jarige allerminst gewaardeerd te worden, integendeel, ze werd furieus. Dat bracht ze tot uitdrukking, door de geefster een veel gebezigde belediging toe te voegen, waar het niet bij bleef. Ze gaf haar ook nog een klap in het gezicht. En de 67-jarige had het zo goed bedoeld met de bloemen, die zij de jarige buurman had gestuurd. Nu pakte het allemaal naar uit. De geefster had de klap beet en de jaloerse echtgenote van de jarige zag zich door de Haagse politierechter een geldboete van 40 gulden opgelegd.

Stakersparadijs

LONDEN (RTR) — Het leven in Londen is nog zo slecht niet, wanneer je daar als student van het Europese vasteland een tijdelijk baantje hebt, en dan nog in staking bent voor hoger loon. Vraag dat maar aan een van de vijftig jonge Nederlanders, Denen, Duitsers, Zwitsers en Zweden die bij een van de grootste boekhandels van de Engelse hoofdstad werken. Zij gingen woensdag in staking uit protest tegen de arbeidsvoorwaarden.... vrijdag posteren zij nog steeds voor deze grote zaak in Charing Cross Road, niet ver van Trafalgar Square. Maar zolang het hen beurt niet was om als poster op te treden en wanneer zij niet voor televisiecamera's hoefden te verschijnen voor een interview, konden zij in een autobus „sightseeing"-ritten door Londen maken.

De bus was speciaal voor hen afgehuurd door de vakbond van winkelpersoneel, die de staking steunt, en die de jongeren tussen het posten door een nuttige vrijetijdsbesteding wilde bezorgen.

Handelsakkoord EEG en Libanon

BRUSSEL (ANP) — In Brussel is vrijdag een akkoord over de handelsbetrekkingen en de technische samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en Libanon ondertekend.

In het verdrag wordt bepaald, dat Libanon wat de onderlinge douanerechten betreft de positie van meest begunstigde natie krijgt. Deze clausule geldt trouwens wederkerig.

Het verdrag voorziet voorts in een coördinatie van de technische bijstand, die de „zes" thans afzonderlijk aan Libanon verlenen.

Het organisatie-comité van de Olympische Winterspelen 1968, die in de Franse stad Grenoble worden gehouden, heeft een dezer dagen het embleem voor de spelen aan de pers getoond. Het embleem bestaat uit een witte gestyleerde sneeuwkristal, omgeven door drie diagrammen van rode rozen op een blauw veld. De olympische ringen en de tekst zijn van metaalkleurige letters.

GRENOBLE 1968

CHINA BELEDIGT VS IN NEDERLAND

Amerikaanse acties in Vietnam gelaakt

(Van onze correspondent)

DEN HAAG. — Het ministerie van Buitenlandse Zaken onderzoekt welke stappen kunnen worden ondernomen tegen het feit dat de (communistische) Chinese Volksrepubliek langs de openbare weg foto's heeft uitgestald met een tekst die beledigend is voor een met Nederland bevriende mogendheid: de Verenigde Staten.

In een etalagekast aan de buitenmuur van het kantoor van de Chinese zaakgelastigde, Adriaan Goekoopweg 7, hangen vierentwintig foto's, die alle betrekking hebben op de strijd in Vietnam. In enkele onderschriften worden de Amerikaanse militairen uitgemaakt voor gangsters. Andere foto's tonen Vietnamezen die slachtoffers zijn van Amerikaanse chemische strijdmiddelen en napalmbommen. In de etalagekast is voorts een gestencild vel papier aangebracht, waarvan de tekst hoofdzakelijk een verwijt inhoudt van verdachtmakingen aan het adres van de Verenigde Staten. En met rode letters geschreven zijn roept uit. U.S. troops go out of Vietnam.

In 1949 knoopte Nederland als één van de weinig westerse naties diplomatieke betrekkingen aan met het bewind in Peking. De nationalistische regering van Tsjang Kai Tsjek op Formosa wordt niet door Nederland erkend.

Verblijfplaats Che Guevara duister

HAVANA (RTR). — In de Cubaanse hoofdstad tast men in het duister omtrent de verblijfplaats van de Cubaanse minister van Industrie, Ernesto „Che" Guevara. Men heeft Guevara, een van de naaste medewerkers van Fidel Castro, al lange tijd niet in het openbaar gezien. Volgens sommige geruchten werkt Guevara als vrijwilliger op de suikervelden in de provincie Oriente en zal hij daar tot het eind van de oogst blijven. Andere geruchten willen dat Guevara ziek is. Het is bekend dat hij astmalijder is.

Premier Fidel Castro zei vorige maand desgevraagd tegen buitenlandse verslaggevers, dat de betrekkingen met de minister van Industrie buitengewoon goed waren.

Voorverkoop voor „de" finale ontwricht verkeer in Milaan

MILAAN (ANP). — Grote mensenmenigten hebben donderdag het verkeer in Milaan ontwricht, toen de laatste van de 80.000 toegangskaarten voor de volgende week donderdag (Hemelvaartsdag) in het San Siro-stadion te Milaan te spelen Europa cup-finale tussen Internazionale en Benfica in de verkoop gingen. Urenlang stonden duizenden mensen in de rij om een kaartje te bemachtigen. De politie, die in groten getale op de been was, slaagde er niet in de menigte in goede banen te leiden. Het kwam tot enorme opstoppingen in talrijke verkeersaders. De Rode Kruiswagens konden slechts met de allergrootste moeite zich een weg banen naar de mensen, die in de drukte waren flauw gevallen. De recette zal een kleine 1.2 miljoen gulden (Ned. crt) bedragen, waarbij nog komt een bedrag van rond Nf 200.000 aan televisierechten. Er hebben zich 347 journalisten aangemeld. Bovendien komen er 125 radioverslaggevers en televisiecommentatoren, 75 technici en 50 fotografen. De beide finalisten en de Europese Voetbalunie (U.E.F.A.) ontvangen elk honderd toegangsbewijzen voor de ere-tribune. Bovendien verwacht men nog 225 officiële functionarissen.

Geloof en beroep bepalend voor kindertal in Nederland

Israëls premier bereid tot gesrek met Arabieren

TEL AVIV (RTR) — Premier Esjkol van Israël heeft in een interview met het Israëlische blad „Maariv" gezegd dat hij een poging om tot een Israëlisch-Arabische bijeenkomst te komen zou verwelkomen.

Op een vraag of hij ermee zou instemmen als president De Gaulle een rechtstreekse ontmoeting tot stand zou trachten te brengen, zei Esjkol: „Mijn antwoord is bevestigend. Ik kan eraan toevoegen dat we elk vriendschappelijk initiatief zouden verwelkomen, waarbij men niet zou trachten te bemiddelen maar tot rechtstreekse besprekingen met de Arabieren zou trachten te komen".

De Israëlische premier zei ook bereid te zijn president Bourguiba van Tunesië in een neutraal land te ontmoeten.

Bourguiba had, volgens Esjkol, blijk gegeven van moed en verantwoordelijkheid door te verklaren dat oorlog tussen de Arabieren en Israël niets zou oplossen.

Ierse monniken eerder dan Columbus

LONDEN (KNP) — De Iers-Amerikaanse kapitein William Verity heeft aangetoond, dat de thesis, volgens welke Ierse monniken vijf eeuwen voor Columbus de oversteek van Europa naar het Amerikaanse continent maakten, tot de mogelijkheden behoort. Hij is met een klein bootje onder zeil gegaan van Ierland naar de Canadese kust van Labrador, vanwaar hij zich via de zeestromingen liet afdrijven. Hij kwam terecht voor de kust van Mexico.

Kapitein Verity beweert, dat Ierse monniken reeds vijf eeuwen voor Columbus in Amerika waren. Hieruit verklaart hij een eeuwenoude legende onder de Mexicaanse Indianen, volgens welke de Indiaanse God Quetzalcoatl een blonde, blanke man was met een baard.

Johannesburg: Stella Laxton, echtgenote van een wapenhandelaar, demonstreert een dijbeenholster voor vrouwen, die — zoals vele blanke Zuidafrikaanse dames — een wapen bij de hand willen hebben. In geval van nood hoeft de draagster alleen maar de rok iets op te tillen om pistool of revolver te grijpen.

Hoogste vruchtbaarheid in provincie N-Brabant

DEN HAAG (ANP). — Kerkelijke gezindte en sociale positie zijn in Nederland over het algemeen gesproken nog steeds bepalend bij de vraag hoeveel kinderen het gezin zal tellen. Ook regionaal verschilt men hierover nog al van gedachte. Dit blijkt uit cijfers, die het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft verstrekt over de vruchtbaarheid van de Nederlandse bevolking.

Evenals bij de volkstelling van 1947 zijn bij die van 1960 weer het aantal op het tijdstip van de telling bebestaande huwelijken vastgesteld en werd nagegaan hoeveel kinderen uit deze huwelijken tot de datum van de telling waren geboren. Uit de ruim 2,5 miljoen huwelijken, die per 21 mei 1960 bestonden waren tot dat tijdstip 6,8 miljoen kinderen levend geboren of wel 270 per 100 huwelijken. Van de 2,5 miljoen huwelijken waren er 400.000 of 17% bij de telling kinderloos. Hieronder zijn echter mede begrepen de een of meer jaren voor de telling gevormde gezinnen, waarin nog kinderen kunnen worden geboren. Behalve de 17% huwelijken zonder kinderen waren er 18% met 1 kind, 38% met 2 of 3, 16% met 4 of 5, bijna 10% met 6-9 kinderen en bijna 57.000 of 2% waaruit 10 of meer kinderen waren geboren (waaronder 70 met 20 of meer kinderen).

Eerste huwelijk

Een belangrijk onderscheid blijkt voor eerste en niet-eerste huwelijken. Van de ruim 200.000 niet-eerste huwelijken was niet minder dan de helft kinderloos. Per 100 niet-eerste huwelijken waren dan ook maar 127 kinderen levend geboren tegen 283 per 100 eerste huwelijken.

Duidelijk blijkt ook de invloed van de leeftijd, waarop de vrouw is getrouwd. Per 100 vóór hun 20e jaar gehuwde vrouwen waren 345 kinderen geboren. Voor degenen, die bij hun huwelijk 20-24 jaar waren, was dit aantal 301. Bij de huwelijksleeftijd van 30-34 bedroeg het 234 en bij die van 35-39 jaar nog maar 139.

Aanmerkelijke verschillen bestaan voorts voor de afzonderlijke kerkelijke gezindten. Per 100 op 31 mei 1960 bestaande eerste huwelijken van katholieke vrouwen waren tot genoemde datum 336 kinderen levend geboren, per 100 gehuwde vrouwen zonder kerkelijke gezindte slechts 209. Voor de gereformeerden bedroeg dit aantal 323, voor Ned.-hervormden 258. Tegenover het algemeen gemiddelde van 283 levendgeborenen per 100 bestaande eerste huwelijken bedroeg dat voor de inbegrepen gemengde huwelijken maar 213.

Beroep

Tussen de verschillende beroepscategorieën bestaan afwijkingen van betekenis. Het gemiddelde voor bedrijfshoofden (323) ligt aanmerkelijk hoger dan dat voor employees (231) en voor handarbeiders (272). Binnen de groep bedrijfshoofden valt het hoge vruchtbaarheidscijfer op voor die in de landbouw (372) en hetzelfde geldt voor de landarbeiders (322) onder de handarbeiders.

Bij vergelijking van de cijfers voor de provincies blijkt de hoogste vruchtbaarheid te bestaan in Noord-Brabant (gem. 338 levendgeborenen uit 100 op 31 mei 1960 bestaande eerste huwelijken) en het laagste in Noord-Holland (251 per 100).

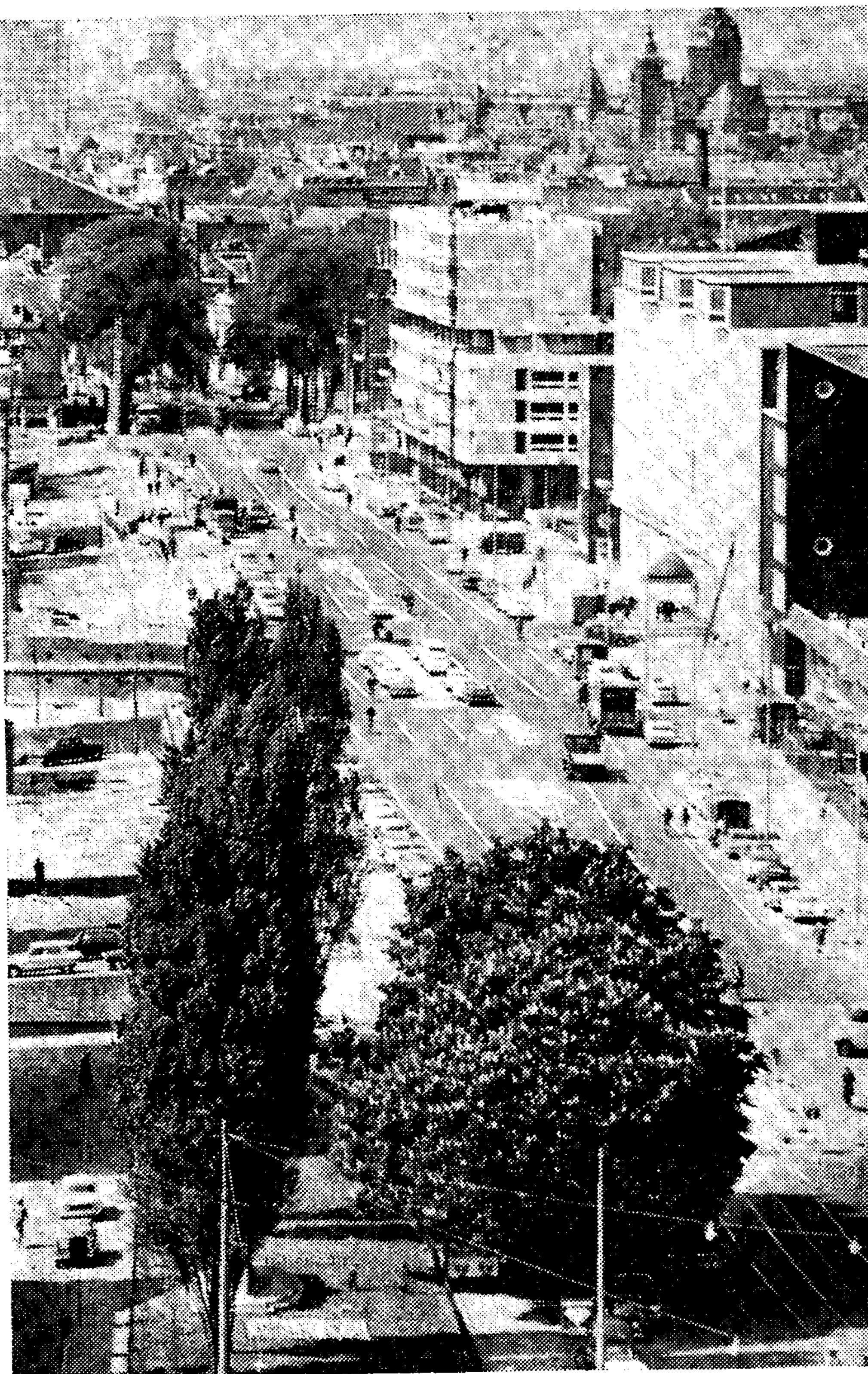
In vergelijking met de overeenkomstige gegevens per 31 mei 1947 blijkt sindsdien van een daling van de huwelijksvruchtbaarheid sprake te zijn geweest, ook al was de teruggang maar van geringe betekenis.

„Rode" partij Indonesie verjaart

DJAKARTA (ANP) — Aan de vooravond van de viering van het 45-jarig bestaan van de Indonesische communistische partij (PKI) op zondag, heeft de Mohammedaanse „Nahdatoel Oelama" bekengemaakt zes miljoen leden te tellen, driemaal zoveel als de PKI zegt te hebben. De Nahdatoel Oelama kwam bij de eerste algemene verkiezingen in Indonesië van 1955 als de op twee na grootste partij tevoorschijn, achter de Masjoemi en de Nationalistische Partij (PNI).

Een woordvoerder van de mohammedaanse partij deelde vrijdag in Djakarta mee, dat onlangs een officiële lijst met de namen van alle partijleden aan de regering was overhandigd in overeenstemming met een presidentieel decreet van 1960. Krachtens dit decreet mogen alleen partijen die een bepaald ledental halen hun activiteit voortzetten.

Sinds 1955 zijn in Indonesië geen algemene verkiezingen meer gehouden. De communisten dringen nu aan op het uitschrijven van nieuwe verkiezingen in de hoop dat ze daarbij als de grootste politieke partij van het land naar voren komen. Vier maanden geleden deelde de nationalistische partij mee, twee miljoen leden (ongeveer evenveel als de communistische partij) te hebben. De PKI is de oudste politieke partij van Indonesië en de grootste communistische partij buiten het Chinees-Russische blok.

Vandaag ging de vernieuwde Weesperstraat in Amsterdam weer open: het vrij smalle, sfeervolle winkelstraatje is veranderd in een moderne verkeersader, die eens een belangrijk deel van de IJ-tunnelroute zal vormen. Zolang er nog geen tunnel is, zal de nieuwe Weesperstraat in elk geval het spitsuurverkeer tussen het centrum en het zuidoosten van de stad kunnen verlichten.

Man en vrouw nog niet gelijk in loon

(Van onze correspondent))

DEN HAAG. — Minister Veldkamp van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft in de Tweede Kamer beloofd een dringend beroep te zullen doen op de Stichting van de Arbeid om in 1966 de gelijke beloning voor mannen en vrouwen in te voeren. Dit zal echter beperkt blijven tot die functies, die zowel door mannen als door vrouwen verricht worden, voor de andere functies zal een dergelijke gelijkschakeling in loon nog wel even op zich laten wachten.

Dr Veldkamp zei dit in antwoord op vragen die hem door mevr. H. Singer-Dekker (P.v.d.A.) waren gesteld. Mevrouw Singer had voor de kabinetscrisis deze interpellatie aangevraagd en zij trof, ofschoon de P.v.d.A. nu geen oppositie meer is, toch dezelfde minister tegenover zich. Mevrouw Singer was erg boos over het feit, dat de gelijke beloning voor de gemengte functies nog niet op 1 januari van dit jaar was ingegaan, zoals krachtens het E.E.G.-verdrag verplicht is gesteld. Zij sprak in dit verband over de „vrouwen, die in haar rechtvaardigheidsgevoel gekwetst zijn".

Minister Veldkamp wees erop, dat Nederland inderdaad de verdragsverplichting tot gelijke betaling heeft, maar dat de beschikbare ruimte in 1965 zo gering was, dat de Stichting van de Arbeid geen bindende besluiten heeft genomen. De doorvoering werd overgelaten aan de bedrijfstaksgewijze af te sluiten c.a.o.'s. De bewindsman beloofde echter met alle hem ten dienste staande middelen de Stichting van de Arbeid te wijzen op de verplichtingen, die Nederland heeft. Overigens hield hij de interpellante wel voor, dat de zaak er niet zo somber bijstaat als zij suggeerde. Nederland neemt, wat de gelijke beloning betreft, in Europa een middenpositie in. Mevrouw Singer kreeg bovendien de belofte, dat minister Veldkamp de Tweede Kamer schriftelijk zal inlichten over het resultaat van de stappen, die hij bij de stichting gaat ondernemen.

Vlaggetjesdag in Scheveningen

SCHEVENINGEN (ANP). — Scheveningen viert vandaag vlaggetjesdag, het voorspel op het uitvaren van de haringvloot woensdag. In de beide havens liggen de meeste vissersschepen feestelijk gepavoiseerd. De gemeente 's Gravenhage heeft met honderd vlaggen aan de wal ook aan Scheveningens feesttooi bijgedragen.

Peking-China zegt Cambodja steun toe

HONGKONG (RTR) — Premier Tsjoe En - Lai van cummunistisch China heeft verklaard dat het Chinese volk „absoluut niet werkeloos zou blijven toezien als de Amerikaanse imperialisten de vlammen van de agressie-oorlog tot Cambodja zouden uitbreiden", zo meldt het persbureau Nieuw China.

Tsjoe en - Lai zei in een boodschap tot het Cambodjaanse staatshoofd prins Norodom Sihanouk, dat de 650 miljoen Chinezen altijd de „loyale wapenbroeders van het Cambodjaanse volk zullen zijn in hun strijd ter verdediging van hun soevereniteit, neutraliteit en territoriale integriteit".

Nederlandse sera en vaccins voor Suriname

DEN HAAG (ANP) — De minister van Sociale Zaken Volksgezondheid, dr GJM Veldkamp en de staatssecretaris dr AJH Bartels hebben vanmorgen namens de Nederlandse regering een aantal preparaten, voornamelijk sera en vaccins, aangeboden aan de minister van Volksgezondheid van Suriname, de heer H. Shriemisier.

Deze preparaten zijn voldoende om alle kinderen die in dit jaar in Suriname geboren zijn of worden een soortgelijke vaccinatie te geven als alle Nederlandse kinderen in hun eerste levensjaar. Het gaat hierbij om zeven- tot achtduizend kinderen.

De soorten en hoeveelheden van de benodigde preparaten zullen nader worden bepaald in overleg tussen de directeuren van het centrale laboratorium voor de Volksgezondheid in Paramaribo en het rijksinstituut voor de Volksgezondheid in Bilthoven.

Elisabeth bedreigd met treinaanslag

MUNCHEN (DPA) — Een onbekende heeft gisteren in Stuttgart in een telefonische mededeling gedreigd een aanslag op de trein, waarmede het Britse koninklijke paar reist, te zullen plegen. Voorts heeft de politie in München enkele brieven ontvangen, waarin uiting wordt gegeven aan hetzelfde voornemen. Men neemt aan dat deze dreigementen door geesteszieken zijn geuit.

De Duitse autoriteiten hebben echter voor alle zekerheid bepaalde voorzorgsmaatregelen doen treffen. De koninklijke trein wordt thans vooraf gegaan door een locomotief met drie wagens, terwijl achter de trein nog een locomotief rijdt.

Rode Kruis verifieerde 54.000 aanspraken van slachtoffers der nazi's

(van onze correspondent)

DEN HAAG. — De verificatie van de aanspraken der nazi-vervolgden door het informatiebureau van het Rode Kruis is beëindigd. In totaal zijn door het bureau 54.000 aanspraken behandeld van personen, die meenden recht te hebben op een uitkering. De uitkering zelf is een kwestie, die door het ministerie van Financiën wordt geregeld, zo heeft de directeur-generaal van het Nederlandse Rode Kruis, de heer A. van Emden, in Den Haag meegedeeld.

Het Rode Kruis heeft op verzoek van het ministerie van Defensie een programma voor steunverlening in oorlogstijd aan de militair geneeskundige dienst opgesteld. Het programma omvat de tewerkstelling van helpsters in de bestaande en de in oorlogstijd nog op te richten militaire hospitalen en in militaire hospitaaltreinen, het inrichten en bemannen van opvangcentra voor gewonde militairen op uitlaadpunten van hospitaaltreinen, het inzetten van de Henry Dunant als hospitaal- of als evacuatieschip en het beschikbaar stellen van materiaal

In internationaal verband zal op de twintigste internationale conferentie, die in september te Wenen plaatsvindt, worden gesproken over de bescherming van de burgerbevolking, onder meer de juridische bescherming ingeval van oorlog. Daarnaast komen onder meer medische en para-medische activiteiten ter sprake.

Wereld-Rode-Kruisdag

Tijdens een conferentie van Rode-Kruisorganisaties in de zes EEG-landen is overeengekomen, dat op 8 mei 1966 (Wereld Rode-Kruisdag) één Rode-Kruisblad in het gehele EEG-gebied zal verschijnen met dezelfde tekst. Daarnaast is een overeenkomst gesloten, dat de organisaties in de EEG elkaar zoveel mogelijk zullen helpen, niet alleen bij rampen, maar ook bij gebeurtenissen waarbij een meer omvattende hulp nodig is.

Het eeuwfeest van het Nederlandse Rode Kruis zal op 19 juli 1967 te Amsterdam worden gevierd. Bij de herdenking zullen attentie-acties voor een grote groep zieken en gehandicapten worden gehouden en er zullen evenementen met 'n wedstrijdkarakter plaatsvinden. Er wordt naar gestreefd het ledenaantal bij het eeuwfeest op 1 miljoen te hebben gebracht. Dit betekent, dat er nog tweehonderdduizend nieuwe leden moeten worden geworven.

Het Nederlandse Rode Kruis heeft in het afgelopen jaar twee panden verkregen. Dat zijn huize Norel in Epe, waar een internaatsopleiding van de vaste welfarekrachten wordt gevestigd, en huize De Valkenberg, dat wordt geopend als tweede Dunanthuis. Het Dunanthuis te Zeist wordt uitgebreid met een ontspanningszaal waarvan de bouw buiten bezwaar van de Rode-Kruiskas plaatsvindt.

De Johanniter orde heeft een bus voor het vervoer van gehandicapten, onder meer met een speciale lift voor de invalidenwagentjes, in bruikleen gegeven. De soevereine en militair orde van Malta zal binnenkort ten behoeve van de katholieke gasten op het schip Henry Dunant een misoffer overdragen.

DIADEEM TE HOOG VOOR DURE AUTO

(Van onze correspondent Jan Bouwer)

8— DIADEEM

BONN — Koningin Elizabeth van Engeland en prins Philip worden gedurende hun officieel verblijf in West-Duitsland gechauffeurd door de 50-jarige Otto Penika. Penika is de enige chauffeur in de bondsrepubliek die zelfs in de stad — waar een snelheidsbeperking van 50 km per uur geldt — 130 km en meer mag rijden, namelijk dan wanneer hij gelooft dat het leven van zijn passagiers in gevaar is.

Penika is in het bezit van een schriftelijke vergunning om net zo hard te rijden als hij dat zelf nodig oordeelt. Het is echter niet waarschijnlijk dat hij als chauffeur van koningin Elisabeth en prins Philip van deze vergunning gebruikt zal behoeven te maken.

Otto Penika is sinds tien jaren „prominenten-chauffeur" van de Daimler Benz-fabrieken in Stuttgart. Evenmin als de bondsregering in Bonn beschikt over een goede logeergelegenheid voor prominente gasten, heeft zij de benodigde vloot sleeën die nodig is om staatsgasten en hun entourage door Bonn en omgeving te rijden. De regering huurt bij voorkomende gelegenheden bij de Daimler-Benzfabrieken de benodigde staatskarossen. De auto's dragen dan alle het Stuttgartse autonummer S. Het is ditmaal de eerste keer dat Otto Penika de hoge gasten in een Mercedes 600, de grootste auto ter wereld, rondrijdt. Alleen voor de staatsreceptie door bondspresident Lübke in het Schlosz Augustusburg in Brühl dinsdagavond, moest Penika met een Mercedes 300 voor de Residentie Petersberg — zoals het hotel Petersberg is omgedoopt — voorrijden. Naar de staatsreceptie droeg koningin Elizabeth namelijk een diadeem en met deze op het hoofd was de Mercedes 600 net niet hoog genoeg. Het model 300 was beter geschikt. De splinternieuwe Mercedes 600 is op verzoek van het Britse protocol ietwat in uitvoering gewijzigd. De twee verstelbare stoelen achterin de wagen zijn vervangen door een doorlopende bank. Penika spreekt behalve Duits ook Italiaans, Spaans en Frans (president De Gaulle behoort door zijn veelvuldige bezoeken aan Bonn tot Penika's stamgasten).

Penika's Engels is echter onvoldoende, maar — zo zegt hij — „de koningin zal met mij wel geen lange gesprekken voeren".

Vermomd onre... in Santo Domi...

DE haast waarmee de Verenigde Staten de geringste communistische uitwas op hun halfrond in de kiem willen smoren, heeft er toe geleid, dat zij de gehele politieke grond van de Dominicaanse Republiek hebben opengewoeld en aanzienlijke schade hebben toegebracht aan de democratie, die er dieper wortel wilde schieten. In zover er sprake was van communistische stuwkrachten achter de revolte van 24 april hebben zij deze krachten onderdrukt, maar de revolte is gebleven.

Tachtig percent van de Dominicaanse bevolking klampt zich vast aan de grondwet van 1963, die gelijk stond met een oorlogsverklaring aan de geprivilegeerde staat van de aristocratie, de groot-industriëlen, de politie, de hoogste kaders van het leger en de kerkelijke hiërarchie — uitzonderingen niet te na gesproken. Deze tachtig percent heeft zich achter kolonel Caamaño geschaard, een man, die volgens Johnsons reizende ambassadeur Averell Harriman „geen communist is en niet onder communistische controle staat".

DE WERELD VANDAAG

Het feit, dat Caamaño zich beroept op de grondwet, heeft de meest uiteenlopende volksgroepen tot zijn aanhangers gemaakt, zodat men met Tad Szule van de New York Times kan spreken van „een explosie van een volk, dat generaties lang louter misleiding, bedrog en tirannie heeft gekend".

Maar de Verenigde Staten hebben tot nu toe niets ondernomen, wat het herstel van de grondwet bevorderen kan. Amerikaanse autoriteiten in Santo Domingo beweren, dat zij niet zijn gekomen om zich te mengen in de binnenlandse aangelegenheden van het land. „Wij hebben niets te maken met het conflict, dat tussen de twee rivalerende groepen van de republiek is ontbrand". Daarmee bedoelen zij, dat zij generaal Wessin y Wessin, die een offensief begon tegen „de revolutionairen" van kolonel Caamaño, zijn gang willen laten gaan. Zij bieden hem echter niet enkel passieve steun, want de troepen van generaal Wessin y Wessin worden met Amerikaanse helikopters naar het toneel van de strijd gebracht. Tezamen met Amerikaanse soldaten controleren zij de burgers in de internationale zone, die de rivalerende groepen van elkaar moet scheiden. De Verenigde Staten beperken zich tot deze achterbakse steun van de contra-revolutionaire junta, omdat zij, volgens U.S. News & World Report „niet zo brutaal durven op te treden als de Russen destijds in Boedapest".

WASHINGTON wil het zelfs doen voorkomen, dat het naar een verzoening, naar een coalitie van de grondwettelijken met de ongrondwettelijken streeft. Onder dit voorwendsel zond president Johnson zondag namelijk vier van zijn topadviseus naar Santo Domingo. Zij zouden ter plaase allereerst de bokken van de schapen, de extremisten van de gematigden, moeten scheiden. Zij begaven zich echter rechtstreeks en enkel naar de leider van de contrarevolutionaire junta, generaal Imbert. En uit de verbetenheid, waarmee het offensief van de junta nadien versterkt werd, valt slechts op te maken dat hun komst de tegenstellingen nog vergroot heeft.

Het ogenblik van hun komst was trouwens een strategische zet op zichzelf. Op verzoek van de Veiligheidsraad had secretaris Oe Thant namelijk op hetzelfde tijdstip ook een commissie naar de Dominicaanse Republiek gestuurd. Volgens de meeste objectieve waarnemers zouden de „grondwettelijken" allen nog van een nederlaag gered kunnen worden door een snelle interventie van de Verenigde Naties. Washington wist dat de komst van de Indiase generaal Rihkye en zijn V.N.-medewerkers de revolutionairen van generaal Caamaño een hart onder de riem zou steken en hun strijdmoreel zou verhogen.

Volgens Le Monde zijn de aanhangers van Caamaño van mening dat „de Verenigde Staten hen wilen liquideren alcer de Vere... tussenbeide kunnen ... Amerikaanse missie, die ... deweten van Oe Thant ... president Johnson naar ... mingo werd gezonden, ... de revolutionairen ... schouwd als een nieuwe ... de Verenigde Staten om ... van de grondwet te ver...

AANVANKELIJK pro... hington zijn opzet af... op de Organisatie van A... Staten (O.A.S. Deze ha... Amerikaanse strijdmac... vormen om de verant... heid voor de „bescherm... van de 35.000 Amerik... schappen in en bij San... over te nemen. Doch va... OAS-leden verklaarden ... tien zich hiertoe bereid, ... duras en Costa Rica, s... handvol soldaten, terw... bereids van hun belofte ... gezien. Niettemin heeft ... in Santo Domingo een w... „verzoeningscommissie", ... dat zij tot stand is gekom... leg ... enig ... word ... gene... maño ... aanh... vertr... verd... parti... kreeg geen voet aan de ... dat zij in haar pogingen ... te herstellen evenzeer is ... de Amerikaanse com... zondag door president Jo... gestuurd.

De conclusie welke uit ... stand moet worden getr... voor de hand. Indien, zo... Harriman verklaarde, d... nistische samenzweerders ... mingo verlaten hebben om ... ontketenen in andere La... rikaanse landen", besta... Washington en de OAS g... lijken motief meer om ... caanse Republiek te b... schermen". Het smeden ... niet een coalitie tussen ... rende partijen evenals d... ning van een dier partij... binnenlandse aangelegen... Washington blijkt echter ... trouwen te hebben in de ... munistische paraaheid v... tocratie, de groot-indus... hoogste kaders van het l... kerkelijke hiërarchie d... a-communistische gestel... de grote, doch behoeftige ... derheid. Hier dreigt he... volksbelang te worden ... aan een internationaal b... de Verenigde Staten.

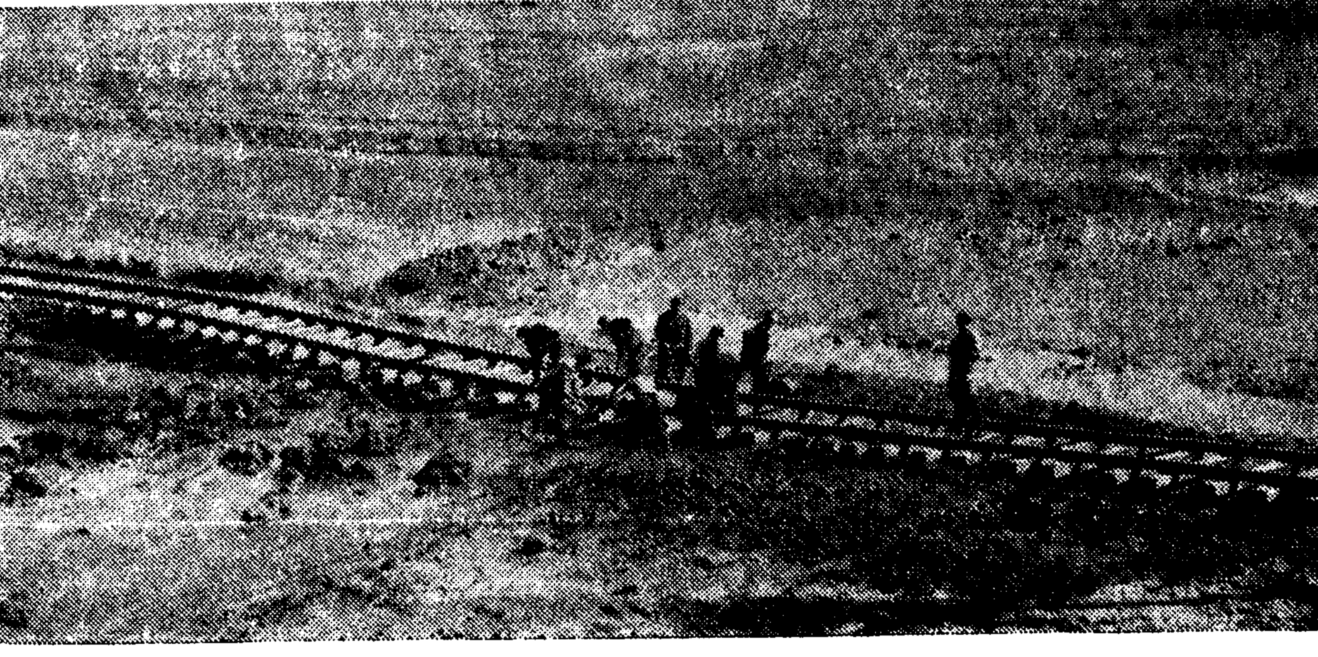
GUATEMALA (RTR). — De onderminister van Defensie van Guatemala, kolonel Molina Areaga, is gisteren door onbekenden vermoord. De daders, die in een auto zaten, gisten te ontkomen.

Beruchte ban... Venezuela ge...

CARACAS. — Tijdens ... jacht op een bandiet, ... Venezuela is gehouden ... ook militairen werden ... is het de politie in Vene... een einde te maken aan d... van Miguel Angel Bar... naamd „El negro Antonio ... elf moorden op burgers e... sinds augustus vorig j... toegeschreven. Barrios w... een vuurwisseling met d... een afgelegen streek, w... schuil hield, gedood. De ... ook als contactman zijn ... voor de guerilla-strijders ... ten Lara en Trujillo.

Spionnen gegr... in West-Duits...

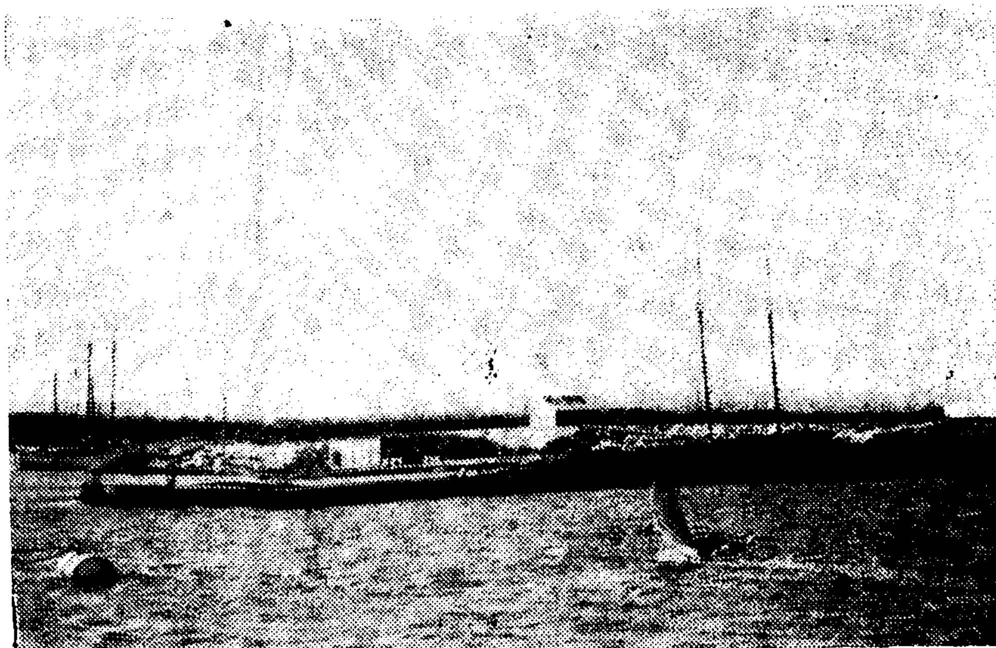
KARLSRUHE (RTR). — ... duitse politie heeft v... Oostduitse spionnen aange... gevolg van de ontsnapping ... Bondsrepubliek van een ... van de Oostduitse staats... dienst in het begin van ... Dit is meegedeeld door h... gerechtshof in Karlsduhe ... nadere bijzonderheden be... te.

Het treinverkeer bij Fr... gestagneerd, doordat ... was doorgebroken, d... spoorlijn rond een stu... ten land ligt. Een gro... heid zand en water h... de spoorweg gestort. D... ontwricht en verzakt, ... de foto de situatie weer... lukkig vond er geen ... plaats. In 1919 spoelde ... weg bij Weesp. Er vi... tallen slachtoffe...

Vijftig jaren goud wat er blinkt

„Er ontwikkelt zich hier een bedrijf dat …er de evenknie kan worden genoemd van … fosfaatmijnen op Santa Marta", schreef de …MIGOE di Curaçao in maart 1916, toen de …ell begonnen was tanks te bouwen. „Al… …n aan vracht van Nederland naar hier 30 mille betaald. Het gaat hier over enorme …dragen……", vond de AMIGOE in een re…ctionele beschouwing. Dertig mille was in … tijd de waarde van een gemiddelde jáár…gst van de dividivi-peul van het hele eiland …uraçao. „Enorme bedragen……" „Wat een …komst, er werken nu al 450 mannen", …en wij in El Imparcial van november 1916, een ander weekblad dat toen op Curaçao verscheen. Dat de Shell een totale ommekeer voor de economie van Curaçao zou betekenen, had men in die dagen nog niet door. Want ernstige mannen als leden van de Koloniale Raad bespraken in die tijd welvaartsplannen — zoals men zoiets nu zou noemen — om uit cactus papier, veekoeken, en suiker te gaan maken. Dezelfde AMIGOE startte in 1916 nog een reeks artikelen om na te gaan wat in het verleden enige winst had opgeleverd. Conclusie: hoedenvlechterij is de enige toekomstkans.

Dit is dan de historische plaats, waar vijftig jaar geleden een klein plantje werd uitgezet en nu een gigantische plant is opgegroeid. Wie zei er dat Curaçao onvruchtbaar is? Zeker niet het schiereiland Asiento (met kruithuis).

AMIGOE: evenknie van de fosfaat El Imparcial: nu al 450 man…

WIE de jaarverslagen leest van de eeuw tussen 1816 en 1916 staat ontsteld over de armoede, die op Curacao heerste. In de buitendistricten liepen de bewoners bij honderden zonder werk rond. Men plantte zijn mais, maar de landbouw heeft nooit veel opgebracht. Het koloniaal bestuur stelde gratis of tegen heel geringe prijs plantzaad beschikbaar, zoals maïs, boontjes en pinda's, maar vrijwel alle verslagen noemen de oogsten teleurstellend. Zó arm was men dat velen uit de arbeidende stand 's morgens alleen maar een kop koffie hadden en dan de hele dag niets kregen tot hun eerste funchi-maaltijd 's avonds. Funchi, wel te verstaan, met water aangemaakt, zonder vlees en zonder vis. Er heerste ook stille armoede. Bij mensen dus van betere doen.

In de vorige eeuw heeft men …enlijk alleen na 1882 enige goede …ren gekend, dat was door de baten …n de fosfaatontginning op Santa …arbara. Het is goed, nu wij eco…misch gesproken een wat minder …de tijd meemaken dan tijdens de …rste halve eeuw van de olienijver…id alhier, eens te bedenken welk …n armoede hier **vroeger** heerste.

De toestanden op Curaçao waren …s allerminst florissant, toen gou…rneur Theodoor I. A. Nuyens op … januari 1917 de eerste steen legde …or wat later het laboratorium …n de Shell zou worden. Bij die …elegenheid brandde voor het eerst …k het elektrische licht uit de …ell-centrale; Curaçao zelf had al …n 1897 al elektrisch licht. Wij …eiden „het laboratorium", want …t eigenlijke hoofdkantoor van de …hell was in de begintijd gevestigd … de Heerenstraat, op de boven…rdieping van La Fortuna.

Aan deze eerste-steenlegging was …och wel wat voorafgegaan. Al omstreeks 1900 zag men in, dat stookolie op de duur de steenkool zou gaan vervangen op schepen en zelfs in treinen. Allerlei ondernemingen zochten daarom naar olievindplaatsen. In 1907 hadden reeds enkele Britse maatschappijen concessies in Venezuela verworven. De Koninklijke wist die concessies te verkrijgen.

Natuurlijk had men de gewonnen olie ter plaatse kunnen verwerken en exporteren. Maar allerlei omstandigheden maakten dat minder goed mogelijk. De havensituatie was ongunstig. In het betrokken gebied heerste altijd veel malaria. En het ergste: de olievindplaatsen lagen om het Meer van Maracaibo, dat toen alleen door een ondiepe doorvaart met de zee verbonden was.

Er waren dus praktische redenen om elders te zoeken. Zo kwam men op Curaçao terecht en daar bemerkte men, dat er ook economische redenen waren om hier te starten: men kon op Curaçao meteen beginnen met aan schepen rechtstreeks te leveren. Terwijl het dictatoriale regiem van de toenmalige Venezolaanse president Juan Vicente Gómez een politieke reden was om elders te zoeken.

Jansen hier

In 1914 kwam een vertrouwensman van de Shell — om deze thans gangbare naam nu maar door het hele artikel te gebruiken — hier kijken. In 1915 werd de oud-gezagvoerder P. Jansen tot vertegenwoordiger van de Shell hier benoemd. Voor één ton kocht de Shell de plantage Asiento, een dorre plek waar zelden iemand kwam, begroeid met doornstruiken. Een uitloper van deze plantage vormde een schiereilandje dat in de volksmond Isla heette. Zó kwam de naam in gebruik. Later doorgevoerde aanplempingen maken het onmogelijk na te gaan hoe de kustlijn vroeger was. (Voor wie daarin is geïnteresseerd verwijzen wij naar het boek van schrijver dezes over de geschiedenis van Curaçao, waar de oude en de nieuwe kustlijnen op één kaart zijn weergegeven.)

Op 20 mei 1915, nu dus vijftig jaar geleden, werd de eerste vertegenwoordiger hier benoemd en begon de Shell hier officieel. In juli van datzelfde jaar werden verschillende Curaçaoënaars in uiteenlopende functies benoemd. In maart 1916 stonden de eerste tanks overeind en op 26 oktober 1916 werd de N.V. Curaçaosche Petroleum Maatschappij opgericht, later de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij genaamd, waarnaar de olie hier jarenlang CPIM (Ceepim) werd genoemd.

Maduro agente

In houten tankschepen moest men in het begin de olie vervoeren. Een paar van die tankschepen zijn op Curaçao gebouwd. Misschien weet niet iedereen, dat dit eiland vroeger bekend stond om zijn scheepsbouw. In de 19e eeuw waren hier verschillende scheepswerven. In de benaming van de kaden „werf" (Prins Hendrikwerf, Motetwerf enz.), leeft de herinnering aan die vroegere scheepsbouw nog voort.

In 1917 werd de eerste ruwe olie hier aangevoerd en op 23 mei 1918 werd de raffinaderij in werking gesteld. Zeiden wij vroeger, dat de Shell in de Heerenstraat aanvankelijk haar hoofdkantoor had, niet velen zullen zich herinneren, dat de Shell tot 1931 aan de Handelskade een verkoopkantoor en transportafdeling had. Toen in 1931 de firma S. E. L. Maduro & Sons agente van de Shell was geworden, heeft men dit kantoor gesloten.

Twee-hoog

Geleidelijk aan breidde het personeel van de Shell zich die eerste jaren uit. Op een eilandje in het Schottegat, Negropont geheten (misschien weten de meesten niet meer dat het vroeger een ècht eiland was) verrezen de eerste houten huizen voor uitgekomen personeel. Voor inkopen waren die mensen aangewezen op Willemstad en jarenlang heeft er een veerdienst bestaan tussen Negropont en de hoek Handelskade-De Ruyterkade (pas in 1960 is de veerdienst opgeheven).

In 1928 stonden er tweehonderd huizen op Negropont, dat toen al lang geen eiland meer was. Maar er kon niet meer bij. Het was een dorpje, dat typische Hollandse allure had. Met straten, waar bomen langs stonden. Huizen twee-hoog. Op de trottoirs liepen in de late middag moeders met kinderwagens. Doordat er ook alleen maar uitgekomen Nederlanders woonden, kon men zich in Nederland wanen. Toen de huizen waren uitgewoond, heeft men in 1960 Negropont gesloopt.

Weldra kwamen er nu huizen op Groot Kwartier en Rooi Canarie, een vroegere Compagniesplantage waar vee gehouden werd. Men maakte er heel mooi Rio Canario van. In de architectuur ziet men, hoe de olie zich aanpaste. Van echt-Hollandse huizen werden het tropenwoningen. In 1930 begon men Bullenbaai te bouwen. Officieel kreeg Emmastad zijn naam in 1929, Julianadorp in 1948.

Enorm schot

Na wat wij zeiden over de armoede op Curaçao zal het geen verwondering wekken, dat de enorme bevolkingstoeneming, die het gevolg was van de vestiging van de olie, op allerlei moeilijkheden stiet. Het bedrijf was in de loop der jaren al verplicht dokken, scholen en winkels te gaan stichten. Eerst de laatste jaren is men begonnen die nevenactiviteiten af te stoten.

Toen eenmaal de eerste wereldoorlog voorbij was, kwam materiaal beschikbaar voor de opbouw van de raffinaderij. In 1919 verrees de eerste destillatie-inrichting en een kraak-installatie. De uitvoer in 1919 bedroeg *f* 30.000, maar in 1920 al *f* 128.000 wat niet-residu olia betreft, en *f* 700.000 en *f* 3.907.393 aan residu-olie.

Er zat dus enorm schot in de zaak; maar nu, een halve eeuw later, is het interessant te zien, dat men destijds geen flauw idee had welk een omvang „de olie" zou krijgen. In 1920 werd nog serieus overwogen om residu-olie te gaan gebruiken bij de bereiding van aloë.

In 1923—'24 kan men zeggen, is de vestigingsperiode van de Shell voorbij. Daarna gaat het alleen nog over uitbreiding en vernieuwing.

De redactie verzocht ons alleen de eerste jaren van de Shell te willen beschrijven. Wij willen hiermee dus besluiten en voor de geïnteresseerde lezer slechts noteren, dat van 1924—1930 de eerste uitbreidingsperiode van de Shell valt, daarna een malaise en van 1935—1940 de tweede uitbreidingsperiode van het oliebedrijf.

JOHAN HARTOG

Duidelijk is het niet, maar een scherp oog ontwaart op deze foto's uit de bekende collectie Soublette et Fils een beeld van het schiereiland Asiento, waar alles begon, dat tot een jubilee zou leiden. Voorgrond: het dak van het kruithuis. Links daarvan drie zwarte ringen, de fundaties van de eerste tanks.

50 jaar op Curacao

HET is al 50 jaar geleden dat Shell Curaçao — toen genoemd de Curaçaosche Petroleum en Industrie Maatschappij — zich op ons eiland vestigde om ruwe olie te raffineren tot een reeks van produkten. Op het ogenblik worden per dag ruwweg 250.000 barrels per tanker aangevoerd en doen zo'n 2500 tankers met een gezamenlijke tonnage van 30 miljoen ton per jaar onze haven aan.

Het is natuurlijk niet toevallig dat de Koninklijke/Shell Groep juist op Curaçao een raffinaderij heeft gebouwd — in het leven is nu eenmaal niets toevallig. Een gelukkige combinatie van factoren heeft deze ontwikkeling mogelijk gemaakt. Onze prachtige natuurlijke haven, beschut tegen weer en wind, was een van de oorzaken. De ligging aan de kust van Zuid-Amerika dicht bij het Panamákanaal, vanouds een knooppunt van scheepvaartverkeer, was een tweede. Maar de belangrijkste reden was de arbeidsrust en de rechtszekerheid, die aan de maatschappij waarborgden, dat het reusachtige bedrijf dag en nacht zonder onderbreking zou kunnen draaien. Men duizelt bij de gedachte aan de enorme hoeveelheid ruwe olie, die in deze 50 jaar op ons eiland geraffineerd moet zijn. Zo zijn bijvoorbeeld, om u een cijfer te noemen, in de eerste zes maanden van 1961 10.000.000 barrels bunkerolie geleverd aan 1530 schepen in de Curaçaose haven. Aan de Motetwerven, de Admiraal Brionwerven en in Caracasbaai worden thans schepen bevoorraad met stookolie naar ratio van 300 tot 600 ton per uur.

Zó belangrijk is de komst van de Shell op ons eiland geweest, dat sociologen en economen een streep trekken bij het jaar 1915: Curaçao vóór de Shell en daarna. Want de olie heeft zeer diep ingegrepen in de gehele structuur van ons volk. De bevolking stroomde van de buitendistricten naar de raffinaderij rond het Schottegat, de inkomsten stegen, de welvaart nam toe.

Hiertegenover stonden natuurlijk enige nadelen: een plotseling onttrekken van arbeidskrachten aan de landbouw, waardoor de plantages in verval raakten, het gestadig onttrekken ook van grondwater aan de bodem waardoor het zoetwaterpeil daalde en de bomen in onze hofjes een langzame dood stierven, het eenzijdig concentreren van onze economie op één industrie.

Het grote belang van Shell Curaçao voor de moedermaatschappij, ja zelfs voor onze Rijkspartner overzee, kan niet genoeg worden onderstreept. Ik denk hier aan de tweede wereldoorlog toen Europa door de Duitsers was bezet en de Amerikaanse economie op volle toeren moest draaien om de oorlog op twee wereldzeeën en later op twee continenten te voeren. De raffinaderij van Curaçao heeft toen een grote bijdrage geleverd om de oorlogsmachine op gang te houden en de bevrijding in Europa en Azië mogelijk te maken. Mèt de oorlog kwam de boom-time: in een verarmde, kapotgeschoten wereld was Curaçao relatief welvarend geworden. Toen de boom-time eindigde en de maatschappij weer terug moest gaan naar een grotere economie, hebben wij ons daarin zonder morren geschikt, in het besef van de noodzaak daarvan. De bezuinigingen die nodig waren om de produkten van de Shell op de wereldmarkt concurrerend te houden, hebben natuurlijk diep in onze volkshuishouding ingegrepen. Duizenden werknemers zijn afgevoerd en meer dan ooit doet het probleem van de werkloosheid zich thans voelen.

Als ik één wens ter gelegenheid van dit jubileum mag uitspreken dan is het deze: Mogen wij samen er naar streven om zoveel mogelijk de basis van onze economie te verbreden. De Shell staat niet onverschillig tegenover de toekomst van Curaçao: vooral in de allerlaatste tijd is gebleken hoezeer de maatschappij met haar grote potentieel er naar streeft daadwerkelijk te helpen om andere industrieën naar ons toe te trekken. Wij zijn hier zeer dankbaar voor en wij hopen dat deze tendens voortgezet mag worden.

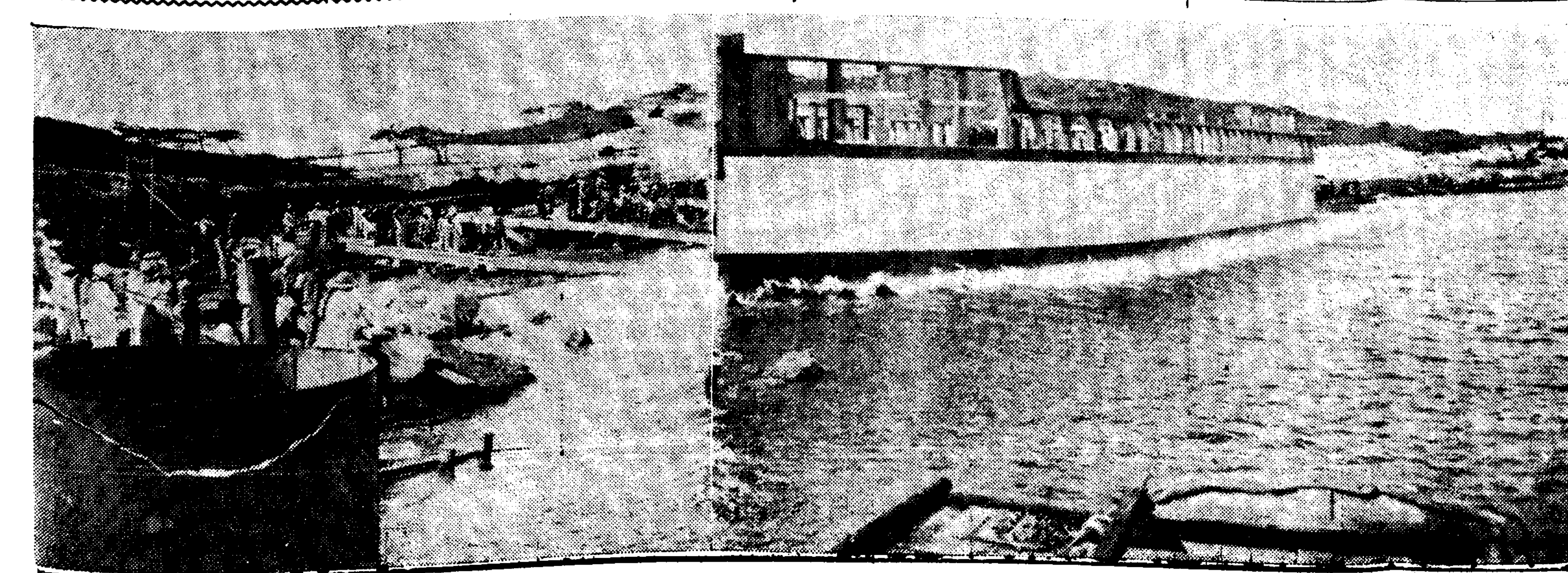
Aan de Directie en alle werknemers van de Shell doe ik hierbij, mede namens de bevolking van ons eiland, onze hartelijke gelukwensen toekomen.

De Gezaghebber van het eilandgebied Curaçao,
M. P. GORSIRA

Programma feest van „50 jaar Shell"

Zaterdag 22 mei:	19 uur	-	Ontvangst en rondleiding genodigden.
	19.15 uur	-	Toespraak van de general manager. Officiële opening door de gouverneur.
	20 uur	-	Openstelling voor Shell-personeel.
	21 uur	-	Optreden van een dansgroepje o.l.v. Elba Contreras op het kermisterrein.
Zondag 23 mei:	19 -21 uur	-	Rondleiding genodigden over de expositie.
Maandag 24 mei:	8 -12 uur	-	Bezoek van scholieren en militairen.
	19 -23.30 uur	-	Expositie en kermis geopend.
Dinsdag 25 mei:	8 -12 uur	-	Bezoek van scholieren en militairen.
	17 -19 uur	-	Bezoek van Shell-gepensioneerden.
	19 -23.30 uur	-	Expositie en kermis geopend.
Woensdag 26 mei:	8 -12 uur	-	Bezoek van scholieren en militairen.
	19 -23.30 uur	-	Expositie en kermis geopend.
Donderdag 27 mei: (Hemelvaartsdag)	16 -18 uur	-	Kindermiddag. Expositie en kermis geopend. Optreden van een dansgroepje van het Shell Werknemers Recreatie Centrum op het kermisterrein.
	19 -23.30 uur	-	Expositie en kermis geopend.
Vrijdag 28 mei:	8 -12 uur	-	Bezoek van scholieren en militairen.
	19 -23.30 uur	-	Expositie en kermis geopend.
Zaterdag 29 mei:	8 -12 uur	-	Bezoek van scholieren en militairen.
	16 -18 uur	-	Kindermiddag. Expositie en kermisgeopend. Optreden van een dansgroepje van het Shell Werknemers Recreatie Centrum op het kermisterrein.
	17 uur	-	Uitreiking prijzen van teken- en schilderwedstrijd en van fotowedstrijd.
	19 -23 uur	-	Expositie en kermis geopend.
	23 uur	-	Sluiting expositie en jubileumweek, daarna blijft het feesterrein nog enige tijd geopend.

Maar geen olie op Curaçao zonder Venezuela; althans in de aanvang gold deze wijsheid. Thans voert men het desnoods uit Abadan aan. In 1917 werden lichters, getrokken door sleepboten gebruikt voor het vervoer van ruwe olie vanaf de overkant. Op de foto de tewaterlating van de eerste, op eigen terrein gebouwde, houten lichter, „Willemstad" genaamd.

1915 dat is vijftig jaar geleden

„Alleen in België is de Kerstdag geëerbiedigd, zodat de soldaten volop gelegenheid hadden aan het Kerkstfeest te denken… In het Oosten ging het gevecht geregeld zijn gang" „Op den hoek Hendrikstraat naar de Nassaustraat op Aruba is een zekere Rafeal Lopez overreden, met het ongelukkige gevolg, dat de overredene zijn been brak. Het was de eerste aanrijding op Aruba". Tussen deze twee berichten uit de AMIGOE van 2 januari en 18 december lag het tweede jaar van de eerste wereldoorlog, welke zich voor de kolonie Curacao grotendeels beperkte tot uitvoerige beschrijvingen over de strijd op de verschillende fronten. Het was ook het jaar, waarin op 28 augustus gemeld kon worden: „Gisteren verspreidde zich het heuglijk nieuws, dat alle moeilijkheden waren weggenomen en de zaak haar beslag heeft gekregen. Het contract is getekend en de plantage Asiento verkocht. De Raffinaderij komt er".

Somber was dus het nieuws niet altijd. De wereldbrand eiste wel veel aandacht met zijn wisselend nieuws en zijn bonte verscheidenheid. Bij het horen van het bericht, dat op èèn dag aan het oorlogsfront in Europa twintigduizend soldaten gesneuveld waren, riep Henri Ford uit, dat hij de helft van zijn vermogen er voor over had om de oorlog èèn dag te bekorten. Nog voor het eind van het jaar voegde hij de daad bij het woord en werd de Oscar II van de Scandanavian Line gecharterd als vredesschip, dat koers zette naar Europa. Nog vóór Kerstmis keerde Ford terug naar New York, een illusie armer, want tussen de zestig gasten aan boord hadden zich zoveel moeilykheden voorgedaan door kuiperijen, roddel en geintrigeer, dat de vierenvijftig persmensen dagelijks hele verhalen voor hun kranten konden schrijven.

Nieuw wapen

Bij de moeizame slag om de landengte van Gallipolie sneuvelde een zesentwintig-jarige Britse militair, Moseley. Zijn dood bracht ontsteltenis bij de geleerden van zijn tijd; ondanks zijn jeugd was hij een der grootste en meestbelovende atoomfysici, die aan het slagveld meer belangstelling had voor de geologische vondsten in een granaattrechter dan voor de barbaarsheden van de oorlog. Een schot door zijn hoofd maakte een einde aan zijn leven. In België werd een nieuw wapen beproefd; waggelend kwamen de geallieerde verdedigers Yperen binnen en vielen bewusteloos neer; een wonderlijk parfum had hen bedwelmd: de gasoorlog.

Londen wordt voor de eerste maal gebombardeerd door vijf Duitse luchtschepen, waar het afweervuur geen vat op heeft: 41 doden en 101 gewonden. De Russen boeken succes aan het Oostfront, waar de aandacht van de gehele wereld zich op vestigde. Hun succes na maandenlange strijd in Gallicië werd bij het tweede Duitse offensief teniet gedaan. De Russen moeten de Poolse bezette steden opgeven en zich terugtrekken in eigen land. Aan het Westfront duurt de waanzinnige loopgravenoorlog voort in Frankrijk. Aan het einde van het jaar boeken de Duitsers succes in de slag in Champagne. Het aanvankelijk neutrale Italië wordt verleid zich in de oorlog te begeven. De geallieerden beloven Rome vergoeding voor alle oorlogsonkosten, wanneer men succes heeft, en bovendien Triëst, Zuid-Dalmatië en Istrië en Zuid-Tirol, maar de Italianen kunnen niet opschieten. Zij worden door de Oostenrijkers aan de Isonzo tegengehouden.

Radiologische auto

Aan de andere kant echter doet de radiologische auto van Madame Curie zijn intrede. De wereldoorlog had de oorlogvoerenden zo verrast, dat er bijna geen aandacht was besteed aan de verpleging van de gewonden. Madame Curie greep in; een damescomité schonk haar een auto — maximum snelheid vijftig kilometer — waarin zij een röntgenapparaat plaatste en de lazaretten bezocht werden, daarbij gesteund voor de medicus-bioloog Alexis Carrel. Binnen het jaar reden er twintig van dergelijke auto's rond.

En Curacao?

De AMIGOE van 2 januari heeft het volgende bericht: „De rubriek" „Ongelukken" kan hier op Curacao gewoonlijk achterwege blijven. Branden, diefstal, moord behoor n hier, Goddank, nog tot de zeldzaamheden". Nog meer opgewekt nieuws kan gemeld worden: een regeringscrisis is gezworen, doordat de Kamers in Nederland een buitengewone lening van 275 miljoen goedkeurden, terwijl de „Curacaosche Handelsbond" evenmin reden tot klagen had: „De Huiden brachten 60 cent per kg op en de Strooboeden (hippijapa), eerste kwaliteit." leverden 3.75 op. De haven had ook niet te klagen, want, aldus dezelfde AMIGOE, in 1914 kwamen er in het geheel 1068 zeilschepen de haven binn n met een netto-inhoud van 114.184 kubieke meter en daarnaast nog 383 stoomschepen met 1683.465 kubieke meter. De werkverschaffing — „een uitstekende zaak, omdat vele monden brood vinden — leverd goed werk „tot nut van het algemeen" met het verbeteren van de wegen. „Die geperste steen voldoet zeer goed", wordt er kritisch aan toegevoegd.

De wereld is chter niet zoveel veranderd, want het plaatselijke weekblad citeerde een hoofdartikel uit de Liston Diario over de situatie in Santo Domingo: „De reus (bedoeld worden… de Verenigde Staten, red.), die ons bij den strot grijpt en op het punt staat ons te worgen, roept ons toe: Geeft mij uwe havens, uwe douane-inkomsten, uwe openbare werken. Talmt niet, want de honger zal uw metgezel worden de verschrikkelijke ellende over uwe nijverheid komen en geen vernedering zal u gespaard blijven".

Geslaagd voor rijbewijs

Belangrijk nieuws in februari op Curacao zelf: „De Dames Rebecca D.L. Maduro en H. Spit hebben deze week het diploma als chauffeur behaald". De export van zout krijgt door de wereldoorlog betere kansen „door de activiteit onzer voornaamste kooplieden, nu het zout in Amerika van elders niet voldoende wordt ingevoerd wegens den oorlog". Zout van Curacao èn Bonaire.

Voor de visliefhebbers deed zich een buitenkansje voor in maart toen „na een buitengewoon schot van de havenverdiepers" een school vissen aan de oppervlakte kwam drijven. Jongens „en eenige visschers" sprongen terstond in het water en kwamen met handenvol vis aan de kant. „Dat was een feest van louter pret en overvloed; een deftige waterpolo bij zwemfeesten is daar niks bij".

„Over olie wordt nog niet geschreven, maar toch schemert er iets in het oosten. Bij de opening van een tentoonstelling van plaatwerken en schilderijen van Stuart in Nederland, merkt de oud-gouverneur van Curacao, Jhr De Jong van Beek en

(Vervolg op pag. 19)

Het Bestuurscollege van Curacao

wenst

SHELL CURACAO N.V.

van harte geluk met haar gouden jubileum

Curacao, mei 1965

Shell 1915

Curaç... 19...

Masha pabien!!

Antilliaanse Emballagefabriek N...

THOMASSEN & DRIJVER

1915

Wij wensen

SHELL CURACAO N.V.

veel geluk

met haar

GOUDEN JUBILEUM

Haven Exploitatiemaatschappij Curacao,

1915 —— 19...

onze

hartelijke

gelukwensen

met uw 50 jarig bestaa...

1915 —— 19...

N.V. CURACAOSE ZUURSTOFFABRIEK

biedt

SHELL CURACAO N.V.

bij haar

GOUDEN JUBILEUM

haar

gelukwensen aan.

Wij betuigen hierbij onze erkentelijkheid aan

SHELL CURACAO N.V.

voor de vriendschappelijke samenwerking die wij steeds van haar hebben ondervonden en wensen haar tevens van harte geluk met haar

GOUDEN JUBILEUM

J. E. MAURICIO N.V.
CURACAO MOTORS LTD.
CARIBBEAN MOTORS CO. N.V.

Gaarne wensen wij Directie en Medewerkers van

SHELL CURACAO N.V.

van harte geluk met haar

50 JARIG JUBILEUM

Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Mij. N.V.

Onze

beste wensen

aan de

energieke

50 jarige

SHELL CURACAO N.V.

Opel - Chevrolet - Buick - Cadillac

C. S. Gorsira J. P. Ez.

wensen

de jubilerende

SHELL CURACAO N.V.

van harte **geluk !!**

Onze beste wensen

en

Veel succes

SHELL CURACAO N. V.

bij Uw

50 jarig bestaan

Kooyman n.v.

---

het

cultureel centrum curacao

wenst

shell curacao n.v.

van harte geluk!!

Shellist van naam maakt zijn zetel vrij

INGENIEUR Arie Deelen is een tikkeltje ouder dan de maatschappij, die hij gaat verlaten. Niet veel. Dus is hij jong genoeg om met een open lach en met veel genoegen de toekomst tegemoet te zien. Ja, het wordt Australië. Eerst eind juni naar Engeland om de lopende zaken af te doen, dan een week of drie, vier naar Nederland. En dan Australië. Ik ken het land, dat is het 'm. Mijn kinderen zitten daar, mijn zoon is daar boer. Hij volgde het Agriculture College. — Ingenieur Deelen naar de boerderij, en hij is niet eens van Wageningen. Maar misschien vindt hij daar nog olie. Je weet nooit, en ingenieur Deelen is een vitale mensenleeftijd in de olie geweest.

Dr Arie Deelen bouwde aan Curacaose glorie

In maart '35 kwam hij bij de baas, de Koninklijke,. Als jong afgestudeerde van Delft ging hij, dolblij, voor negen maanden in opleiding in het lab te Amsterdam. Dolblij, want het was een slechte tijd, je kon niet zomaar aan de slag. Het verhaal gaat, dat in die crisisdagen volslagen ingenieurs als trambestuurder een droge boterham verdienden. Maar de jonge Deelen had geluk. En hij gebruikte dit geluk tot de laatste vezel; het was zo, dat zijn carrière groeide naar de bekroning van general manager van de jubilerende Shell Curaçao NV.

De heer Van Nijmegen Schonegevel — nu Dijs voor de huidige directeur — zetelde met zijn volle gewicht in het toenmalige hoofdkantoor, waar nu de verpompingen zijn ondergebracht. Je moest je natuurlijk bij de directeur melden. Dat ging zo:

SCHONEGEVEL: „Ben je technisch....?"

DEELEN: „Ik geloof van wel, mijnheer."

SCHONEGEVEL: „Ben je van Delft of van Dordt?"

DEELEN: „Van Delft mjinheer".

SCHONEGEVEL: „Dan zou ik eerst maar eens een paar zwarte nagels gaan halen...."

Nachtwacht van Deelen

En je verdween in de wacht. Als man in de wacht. In de avondwacht, de dagwacht, de nachtwacht. En eens in de drie weken een vrije dag. Het was pompen, smeren, alles. Met zwarte nagels. De boel was niet zo gemechaniseerd als nu. Het duurde een jaar. Ik vond, dat ik nu daarvoor niet in Delft had gezeten en ik stapte naar de baas, Bill Nijhof. Dat ging zo:

NIJHOF: „Heb je alles gedaan" plus een pittige term.

DEELEN: „Ik geloof van wel, mijnheer."

NIJHOF: „Heb je pompen gemeerd?" Ja. Heb je dit gedaan, heb je dat gedaan, pittige term. Ja. Ja.

En hij vroeg net zolang tot hij iets vond. Nou zat er in die tijd een man op een kruk aan vier kraantjes te draaien. Hij keek dan naar een peilschaaltje en hield een wijzertje op „handkracht" netjes op een streepje. En dat acht uur achter elkaar. Zo hield je de kraakplants onder druk. Dat had ik nog niet gedaan. Waarom ook? Maar Bill Nijhof, pittige term, vond dat het wél moest:

„Dat moet je ook nog een week doen, Deelen, dan weet je ook wat die vent denkt, die pressure-man."

Deelen was zo Delfts niet, of hij ging er zitten. Acht uur achter elkaar. En toen dat allemaal gebeurd was, werd de jonge Delftse ingenieur op Curaçao assistent van de baas van een plant. Hij kwam onder een MTSer. Ik was de eerste jong academicus, die na de depressie in het bedrijf moest en ze hebben me behoorlijk ontgroend.

Onder de olie

Achteraf — de jonge ingenieur is 7 à 8 jaar bij de maatschappij op Curaçao gebleven — was het een enorme leerschool. Leren kun je altijd. Mijn afdelingschef was monteur geweest bij Stork; bij hem kwam je niets tekort. Maar ze konden je later dan ook niets meer wijs maken. Ik had zelf aan alle schroeven, moeren en kranen gedraaid, die op de plant te vinden waren. Ik was generaal gemanaged. En er waren „herhalingsoefeningen". Na twee jaar op de kraakplant ging je weer een paar maanden de wacht in.

Een nadeel in die tijd was wel, dat je niet werd opgevangen als academicus. Het enig zaligmakend middel was: stop hem onder de olie. Het was een beetje ontmoedigend, vers van Delft. Maar je leert er wel enige bescheidenheid door. Nu waren de verhoudingen in die tijd ook heel anders. Van Delft af heb ik voor niets gewerkt, gevolontaird; drie maanden als klerk op een assurantiekantoor; ik heb voor het Museum van de Arbeid een handleiding geschreven, die voor een kwartje te koop was. De crisis had het land geteisterd en was nog niet overwonnen. De harde ervaring van die dagen is voor het verdere leven vruchtdragend. Trouwens die prof in Delft — Van Nieuwenburg — had er ons trefend op voorbereid: „Elke baan is waard, wat je er zelf van weet te maken."

De eerste Curaçaose periode bracht een intermezzo met verlof in 1939. Het een Duitse boot keerde ik net op tijd terug, in augustus. In september brak de oorlog uit en eind '39 was ik reserve officier van de Mariniers in het Waterfort. Ik heb er 10 mei '40 meegemaakt en in het eind 1940 afgezwaaid. Een paar jaar later begon de grote trek. In 1942 naar de Verenigde Staten; tweede helft van dat jaar naar Londen; weer naar de VS; naar Curaçao; in augustus 1943 weer naar Londen; nu met het gezin; de eerste was juist geboren; in oktober 1945 dese tak; en op 16 juni in Nederland neo); augustus 1951 naar Den Haag; eind 1959 Australië; eind 1962 naar Curaçao. En op 18 juni precies ben ik 31 jaar precies in dienst van de olie.

Dat is het dan. De geschiedenis van de jonge ingenieur Deelen loopt een beetje parallel met die van zijn grote werkgever. Vijftig jaar Shell Curaçao NV op Curaçao — tegenwoordig een dochter van de Canadese tak; en op 16 juni in Nederland de Kon. Ned. Petroleum Mij liefst 75. Denk nu niet, dat alles van een leien dakje is gegaan. Op Curaçao viel in 1962 de nieuwe general manager Deelen allerminst met zijn neus in de boter. Hij moest de streamlining voortzetten, die in 1958, onder internationale druk begon.

„Ik heb mezelf toen de taak gesteld de zaak safe te stellen. De plant moest gemoderniseerd worden, anders was zij een langzame dood gestorven. Vergeet niet, dat wij hier moeten concurreren met tientallen andere Shell-raffinaderijen, en dat die van ons een van de oudste is. De stramheid moest uit de benen. Maar het is wel een bloedtransfusie geweest. En daardoor is het niet uitgesloten, dat er nog eens iets nieuws bijkomt. Of we het krijgen is een ander ding. Ik hoop, dat er iets bijkomt. Nee, nou moet je niet vragen. In dit stadium kan ik daar verder niets over zeggen."

„Het gevecht is veel moeilijker dan vroeger. Toen was die raffinaderij op Curaçao een van de weinige, nu een van de heel vele. Dat betekent wat. Maar als er iets bijkomt, zou het kunnen betekenen, dat meer mensen aangehouden kunnen worden. En daarnaast hebben wij van het begin af geprobeerd derden aan te trekken en technisch zo te accommoderen, dat het mogelijk is. We zitten nu weer in een bouwperiode."

Mentaliteit kweken

Ja dat geldt trouwens voor heel het eiland. Ik ben geen pessimist, maar alles moet zijn tijd hebben. Ik zie voor Curaçao het toerisme nog altijd als een van de grote attracties. En er liggen grote mogelijkheden in de zeevaart. Het toerisme heeft alles, vooral ook de historie. En de zeevaart: met die grote havens hier is het verwonderlijk, dat zo weinig mensen aangetrokken worden tot varen. Het zijn twee natural musts.

Wat dacht je, dat die zeevaartschool voor Shell een hobby is? Er ligt toekomst in. Maar je moet daar mensen met zeevaart-mentaliteit kweken. Discipline moet één zijn. De proef bij Shelltankers strandde op gebrek aan dit laatste en niet op gebrek aan vakbekwaamheid. En zoals bekend: Shell wil altijd een hele crew hebben, de zeevaarders moeten een homogeen team vormen.

En nou ga ik binnenkort naar Australië. Omdat daar mijn kinderen zitten. Maar geloof me, ik vind deze Caribische eilanden fantastisch om te wonen. De mensen die hier wonen, weten niet hoe gelukkig ze zijn. Er is van alles van te maken.

Wat zegt U? **Schouwburg. Nou, we zullen honoreren wat mijn voorganger heeft toegezegd.** Zo zijn we. En wat de Shell betreft? Och we gooien de boel open. Er is geen reden, geen plaats en geen tijd voor een aparte show. Shell is Curaçao. Het woord zegt het al.

Vroeger ja, toen waren er 1000 huizen voor employees van buiten. Nu bestaat de internationale staf — vier Curaçaoënaars horen er momenteel bij: ze zitten in Bombay, Frankrijk, Balikpapan en Mombassa — uit nog circa 300 man en de lokale staf uit circa 600. Door de kleinheid van het reservoir waaruit geput kon worden en de grootte van het bedrijf, dat zijn eisen stelde, is altijd mensentoevoer van buiten nodig geweest. Nu neemt het percentage lokale krachten voortdurend toe. En het kriebelt me den wel eens, dat altijd de olie-industrie nummer één genoemd wordt als teruggang van de conjunctuur ter sprake komt.

Met plakboek

Waarom? Natuurlijk is er gestroomlijnd. Maar de meeste afgevloeide krachten zijn naar hun land teruggekeerd. Weer anderen zijn opgevangen in bedrijven, die er vroeger niet aan te pas kwamen, toen Shell alles zelf deed. En anderen zijn gepensioneerd. Maar vergeet niet, dat Shell niet alles kan opvangen. Toen ik in '42 wegging van Curaçao woonden er hier misschien 65.000 mensen. En nu zijn we aan het dubbele toe. Wat wil je.

De jonge ingenieur Deelen, die in 1936 voet aan Curaçaose wal zette, gaat nu heen. Na het jubileum van zijn maatschappij en na de receptie van 11 juni is het zo goed als bekeken. Jong als hij nog is, dank zij de tropenjaren, **stapt hij dan van wal. Met een plakboek onder de arm. U zou het misschien niet denken, maar de general manager stelt veel belang in leven en streven. Kaarten en foto's en knipsels en brieven, allemaal over Curaçao, dat hem meer aan het hart ligt dan een oppervlakkige toeschouwer zou kunnen menen. Hij lacht er nu jong en kwiek bij, als hij zegt, dat hij later, veel later, met veel genoegen zal bladeren in dat plakboek van Dushi Corsow.**

Zorg daarom, dat Uw kaartje er ook in zit.

IR ARIE DEELEN
...eerst zwarte nagels halen...

Personeel Shell ruim driekwart Antilliaans

WILLEMSTAD. — Op het einde van 1964 bedroeg het aantal werknemers en employés, dat bij Shell Curaçao N.V. werkzaam was, ongeveer 4900. Van hen waren er 3850 Antillianen (78½%). Een groot deel van hen heeft een opleiding gehad op de Bedrijfsschool, welke als vakschool begon in 1938.

In de vakschool kreeg de opleiding vastere vormen. De school was bedoeld voor jongelui van vijftien tot zeventien jaar en omvatte een korte training. Omdat de eisen steeds toenamen, werden tijdens de oorlog en daarna verschillende reorganisaties doorgevoerd. In 1954 wilde men een nieuwe Bedrijfsschool in gebruik nemen. Toen de opleidingen aan de scholen op Curaçao in aard en omvang werden uitgebreid, kon de Bedrijfsschool zich steeds meer beperken tot aanpassing aan de specifieke eisen van het bedrijf.

Voor de toekomst verwacht men, dat een toenemend aantal Antilliaanse afgestudeerden van de universiteiten, de Technische Hogescholen en de H.T.S. leiding gevende functies zullen gaan vervullen. Daarnaast wordt aan groepen van het personeel door de afdeling Training jaarlijks vele cursussen gegeven.

P. J. C. LAMPE

zette Shell op Curacao

PIETER J. C. LAMPE (74) heeft, zonder dat hij het zich realiseerde, de Curacaose Petroleum Industrie Maatschappij op papier en Curacao gezet. Hij was het, die de akte en de copieën schreef, waarin de verkoop plaats vond van de plantages Asiento en Koningsplein door Henri Hypolite Richard Chapman aan (zee)kapitein Pieter Jansen. De akte van verkoop van Asiento is gedateerd 30 augustus 1915. In het kantoor van Curacao Motors Ltd. aan de Stoppelweg zegt de heer Lampe: „Niemand wist toen wat die verkoop voor Curacao en de gehele Nederlandse Antillen betekende. Alleen Jansen. Op Aruba is het met de Lago precies zo gegaan: captain Roger kocht de Sint Nicolaasbaai van Eman. Dat gebeurde later. Eman had er niet het minste idee van, wat die verkoop inhield".

P. J. C. LAMPE
...nam er akte van...

Uit een abnormale in normale tijd...

Vijftig jaren is een lange tijd. In een halve eeuw wordt veel vergeten, maar Pieter J. C. Lampe herinnert zich die akte precies. Want in zijn leven heeft die een belangrijke rol gespeeld. „Ik werkte toen op het kantoor van notaris Cornelis Gorsira, de vader van Pieter Carel, de huidige directeur van de Curacaosche Courant. Notaris Gorsira was in die tijd ook directeur van de drukkerij. Hij had zijn kantoor in de Breedestraat Punda boven Ritz. Notaris Gorsira is overleden.

Ook notaris

Door mijn vader ben ik op het notariskantoor terecht gekomen. Hij wilde van mij ook een notaris maken. Ik had de Hendrikschool doorlopen, welke school in die tijd acht klassen telde. Het was de beste school van Curacao. Toen waren de leraren echte pedagogen. Van deze tijd weet ik het natuurlijk niet zo precies, maar als ik om mij heen die verhalen hoor vertellen over het onderwijs-van-nu dan denk ik toch, dat wij achteruit gegaan zijn. Ja, inderdaad, ik spreek zeer goed Nederlands. Dat heb ik te danken aan die school. Kijk — maar daar kom ik later nog op terug — ik heb maar een heel korte tijd op het kantoor gewerkt. Daarna ben ik naar Venezuela gegaan. Twintig jaar heb ik niets anders dan Spaans gesproken. En na die episode beheerste ik het Nederlands nog volkomen.

Ik was een jonge kerel toen ik bij Gorsira kwam. Alles was toen anders, en ik kreeg opdracht die akte in elkaar te draaien. Het was dan ook een gewone verkoopakte, er was niets bijzonders aan. Verschillende keren ben ik bij kapitein Jansen geweest om met hem erover te spreken. Jansen had zijn kantoor in de Heerenstraat, ook in Punda, nee, welk huis weet ik niet precies, maar het was vlakbij het huis, waarin dokter Hopkins nu zijn praktijk heeft. Misschien ook wel in dat huis zelf. Het was een erg klein kantoor.

Beroerd op Curacao

Nee, van die eerste tijd dat de Shell hier werkte weet ik niets. Want vlak daarna ben ik weg gegaan. Het was toen erg beroerd op Curacao en iedereen ging weg. Veel jongelui gingen naar Venezuela of naar Panamá. Vooral naar Panamá; daar werd het kanaal aangelegd en er was dus genoeg werk te vinden.

Een paar broers van mij waren reeds in Venezuela en hadden er zich een goede toekomst opgebouwd in het zakenleven. Ik zag niets in Curacao en dus ben ik hun achterna gegaan. Ja, ook zaken gedaan. Twintig jaar heb ik er gewerkt. Toen ben ik teruggekomen naar Curacao. Weet u waar ik ging werken? Bij de Shell! Een vreemde samenloop van omstandigheden. Ik ben er gebleven tot ik 57 was. Daarna ben ik bij Curacao Motors gekomen, waar ik nog halve dagen werk. Alleen 's middags.

Sjongens, ik heb wel spijt gehad dat ik toen na die akte ben weggegaan. Maar ja, gedane zaken nemen geen keer. Had je het maar kunnen vermoeden, nietwaar?"

De heer Lampe herinnert zich nog enkele namen van werkers-van-het-eerste-uur: „Ik geloof dat Francis Forbes er heel vlug bij was. En A. L. (Boy) Statius Muller, ja, en Jojo Joubert van de Frederikstraat ook. Muller zat op het postkantoor en Forbes op het archief. Joubert werkte op de Raf. Toen waren het natuurlijk jongelui. Nu zijn ze gepensioneerd.

Het is jammer dat ik u niets kan vertellen over de verdere ontwikkeling van de Shell op Curacao. Maar mocht ik u nog met iets kunnen helpen, dan graag. Ik wil zoveel mogelijk doen voor mijn eilandje".

En nogmaals zegt hij: „Het is stom geweest om weg te gaan. Maar niemand heeft eraan gedacht dat het zó zou worden. Nu denkt ook niemand dat wij in een **normale** tijd leven. Wij komen uit een **abnormale** tijd, waarin wij ons eigenlijk niet hoefden in te spannen. Maar zoals wij nu leven op Curacao, zo leven de mensen in andere landen óók. Wij komen uit een „boom"-tijd. Een zeer rijke „boom"-tijd. Laten we dat niet vergeten".

BERTA RIGAUD

diende de Shell discreet

BERTA RIGAUD (46) dient de volgende maand, een precies te zijn op 18 juni, de Shell 25 jaar op een uiterst discrete wijze. Zij staat aan het hoofd van het directie-secretariaat van Shell Curacao N.V. en heeft als zodanig de leiding over drie secretaressen, die, gezeten achter supersnelle elektrische typemachines zorgen voor een foutloze en uiterst efficiënte correspondentie. In een klein kantoor, dat door twee glazen wanden uitzicht biedt op haar afdeling en door een glimmende ruit op de andere vleugel van het hoofdgebouw van de olie raffinaderij, zegt zij: „Ik solliciteerde 's zaterdags; ik moest 's maandags terugkomen voor de proef. En dinsdag zat ik op de **correspondentie-afdeling". En lachend: „Nee, ik werd niet gekozen uit honderden sollicitanten. Maar ondanks dat ging het toch wel snel. Of niet?". Negen jaar later werd zij directie-secretaresse.**

BERTA RIGAUD
...geen record...

Zestien jaren bij de Shell-Superieuren

Zij heeft in haar 25 jaren veel directeuren „versleten". Zij ratelt ze in een recht rijtje op, zonder er een te vergeten — waarschijnlijk omdat zij hen van nabij heeft meegemaakt: „Noorduin, Van Krimpen, Van Drimmelen, Ter Meulen, Biermann (Ja, met dubbele n), Velders (enkele maanden hier geweest), De Bruin (ook maar voor een korte tijd), Van Driel van Wageningen en Deelen, die er nog steeds is. En binnenkort volgt dan Swart. Tenminste", zegt ze, „als ik dan nog niet dood ben". — „Nee, dat laatste is een wrang mopje" voegt ze eraan toe. Punctueel: „Vanaf Van Drimmelen werkte ik op het secretariaat".

„Wie ik het aardigste vond? Ze waren allemaal prettig. Nee, ik zeg dat niet omdat ik er moeilijkheden mee zou krijgen, maar (ja, hoe zeg je dat?) het is altijd wel prettig werken met mensen van dit niveau.

Twee bazen

Ik heb nu eigenlijk twee bazen. Sinds '59 is het zo, dat er een directeur is en een adjunct en daarnaast vijf managers. Daarvóór hadden we een directeur en twee adjunct-directeuren. Het secretariaat onderging natuurlijk ook veranderingen: toen ik kwam was er nog een secretaris, later ging die secretaris weg en kwam er een secretaresse voor in de plaats. En nu, afijn dat weet u al.

Ik kwam hier als stenotypiste. Na mijn mulo-opleiding op Martinus — vroeger „gesticht" en nu „college" — ben ik naar Habaai geweest. Dat was een internaat waarop ongeveer 150 meisjes uit Venezuela, Aruba en Curacao en nog enkele andere landen zaten. Er werd uitsluitend Spaans gesproken en het stond in Midden-Amerika zeer goed aangeschreven. Na de oorlog is het opgeheven.

In de oorlogstijd kwam ik hier op kantoor. Een moeilijke periode. We hadden geen verbindingen met Europa enzovoort. Vooral de bevrijding kan ik me goed herinneren. Bij bosjes gingen de telegrammen de deur uit. Allemaal naar familieleden in Nederland. En wat ook grandioos was: de eerste tanker, die boordevol levensmiddelen en voedselpaketten naar Nederland vertrok.

Allemaal belangrijk

Ja, het is zo moeilijk nietwaar om gedenkwaardige gebeurtenissen naar voren te halen. Er is zoveel gebeurd in die tijd en het is voor mij allemaal belangrijk. De bouw van de huizen te Negropont, de bouw van tal van installaties, hier bij Rust en Burgh de aanleg van het recreatiecentrum. Na de oorlog bloeide de **raffinaderij pas goed. Het was een reusachtige tijd. Ook en vooral voor de economie van Curacao.** Tja, en **dan die enorme ontwikkeling die wij hebben meegemaakt. Ook op mijn afdeling.** Toen ik begon ontving je de telegrammen, dan werden die gedecodeerd en daarna afgedraaid op de stencilmachine. En nu die reusachtig snelle telex-apparaten".

Zij drinkt haar koffie heet op. „Nee, ik ben niet de vrouw die het langste bij de raffinaderij werkt. Juffrouw Serberie. Ruim dertig jaar. Ze zit nu bij de administratie van het sanatorium". Of zij het record van juffrouw Serberie nog kan breken? Lachend: „Over vier jaar ga ik met pensioen".

O. E. v. KAMPEN

gaf de Shell een gezicht

OSCAR E. VAN KAMPEN (49) heeft, maar als wij dat zeggen gooit hij zijn stoel op twee poten en zijn hoofd achterover, aan de Shell een gezicht gegeven. „Dat klinkt groots", zegt hij lachend achter zijn brilleglazen en zijn bureau, van welke plaats hij zeven man personeel dirigeert, dicteert en de berichten corrigeert, die de deur of de telefoon uitgaan. Het hoofd van de public relations afdeling krijgt er af en toe een zwaar hoofd van omdat hij er zoveel aan heeft hangen. „Het is een zeer interessant vak. 's Ochtends weet je niet wat je wacht. Het is telkens nieuw. Ik houd van elke dag een lijst bij wat ik moet doen. U hebt er geen idee van wat voor vragen er gesteld worden". Hij neemt een trek aan zijn sigaar, blaast de rook uit en brengt het rinkelende telefoontoestel tot stilte. „Lectuur over instrumentatie en automatisering? Ik zal mijn best doen voor U". Weer een trek, en tot ons: „Je moet eigenlijk alles bij de hand hebben. Nu mis ik weer een bibliotheek".

O. E. VAN KAMPEN
...Shells shelley...

Schrijvend begonnen pratend aan de top

De dag tevoren hebben wij een afspraak gemaakt voor een gesprek. Omdat een p.r.-man zeker moet zijn van zijn informaties, heeft hij een klein papiertje, waarop data en jaartallen. „Ik werk een jaar of 33 bij de Shell. Als jongste klerk ben ik begonnen bij de Shipping and Supplies. De vroegere S.S." Explicatie: „Shipping and Supplies".

Curacao-Aruba vv.

De heer Van Kampen, voor heel Curaçao „Pachi", heeft niet stilgezeten: „Van '32 tot '35 hier. Daarna ben ik naar Aruba gegaan, waar ik terecht kwam bij de A.P.M., de Arend Petroleum Maatschappij, Eagle Oil. Ik werkte daar als stores accountant, dat is hetzelfde als boekhouder. Die A.P.M. raffineerde op Aruba ook wat olie, maar dient nu meer als opslagplaats. Later kwam de S.N.A.V. Tot '43 duurde mijn Arubaanse tijd, toen van januari tot mei op Curaçao — weer bij de S.S. —, hier ook nog even gewerkt bij Arbeids- en Sociale Zaken, de voorloper van de I.R. (Industrial Relations) en daarna de P.S. (personeelsafdeling). 's Kijken, ja, weer Aruba om de heer Dennert als materials superintendent gedurende zijn verlof te vervangen. Eind april '44 was ik weer op Curaçao.

Toen kwam ik bij Publications, „De Passaat". Van de I.R. is de Public Relations afgesplitst. „De Passaat" was uitgekomen met Kerstmis 1943 en ik had op Aruba deelgenomen aan een prijsvraag voor een omslagtekening. Met een dividiviboom heb ik die gewonnen."

1948 is een belangrijk jaar: de heer Van Kampen werd hoofdredacteur van „De Passaat" en in oktober van dat jaar verscheen het humoristische weekblad „Lorito". In 1961 werd hij als hoofdredacteur van „De Passaat", welk blad veel méér was dan een personeelsblad, opgevolgd door S. A. Marugg. „Lorito" ging drie jaar eerder, op de kop af precies tien jaar na het eerste nummer, ter ziele. Het ging velen ter harte. „Het was een mooie tijd. Ik kon mijn tekentalenten botvieren en nog een beetje schrijven ook. „Lorito" schreef ik (alleen) in mijn vrije tijd vol. Iedereen moest het blad kopen, want een administratie kon ik er niet op na houden. Gouverneur Speckenbrink was een verwoed lezer van het blad. Ik onderhield contacten met redacties van andere Shell-bladen, van wie ik de foefjes van het vak leerde. Na „De Passaat" kwam „Nos Isla".

Mijn eerste chef bij de P.R. was Van Ekster, die nu in Rotterdam zit bij de P.R. Na hem kwam Gale, een Zuidafrikaan, die de halve wereld heeft afgezworven. In februari 1963 ging hij weg en ik werd zijn opvolger. Sinds 1964 is de P.R. een aparte afdeling, die rechtstreeks onder de general manager valt.

Ik heb mijn vakanties altijd gebruikt om wat op te steken. Ik vertelde reeds over mijn reis door de States, maar ik ben ook door Zuid-Amerika getrokken. Wat ik niet zal vergeten: ik ging uit Rio per Clipper naar Trinidad en die Clipper was een tweedekker. Beneden had je een bar. Daaromheen allemaal spiegels, zodat je dacht dat je in een reusachtige ruimte zat. Geweldig, wat een reis. Een jaar daarna stortte de Clipper neer."

Bod te laag

Waar Shell Curacao genoemd of getoond wordt, is de heer Van Kampen zélf of zijn werk te zien. Niet de schelp maar de heer Van Kampen is het embleem van de Shell op Curacao. Maar ondertussen denkt hij nog met een lichte weemoed aan „De Passaat" en aan „Lorito". Een boek? „Ik denk er al lang over. Mijn oom zei tegen mijn moeder: die jongen wordt caricaturist. In Rochester (het midden-westen van de States) kreeg ik een aanbieding. Het bod was te laag".

Voor zover ons bekend de oudste in leven zijnde oud-directeur van Shell-Curaçao, de heer Dijs van Nijmegen Schonegevel, die van '32 tot '39 de scepter zwaaide op de Isla, en Curaçao kennende vergeten nog op gede tijden weerkeert, is in de bij het jubileum aanwezig. eer Schonegevel, woonachtig e Verenigde Staten, schreef op verzoek onderstaande bije.

og lange aren een oofdrol

jaren te hebben gewerkt in e Olie-exploratie- en produkafdeeling der Bataafsche Peum Mij., in diverse landen wereld, werd ik in 1932 uitnden om op te treden als cteur van de Curacaosche Peeum Industrie Mij. en Curasche Scheepvaart Mij.

was reeds in 1921 een korte in Curaçao geweest en had het begin der raffinaderij len; de toenmalige directeur rman leidde mij rond. De ink welke ik toen van de omg van het bedrijf en van de geving daarvan kreeg maakte, ik deze uitzending met, laat ik maar zoo uitdrukken, met gegde gevoelens tegemoet zag. geheel maakte een ietwat slaige indruk, misschien wel geakteriseerd door het paardenmmetje door Willemstad!

Bij aankomst in 1932 was ik echverrast door de ontwikkeling land en raffinaderij; de fak was sterk uitgebreid, Emstad was verrezen en een geele vloot van tankers gaf de han een bezige indruk.

Hoewel het bedrijf mij volkoen vreemd was en er tijd noodig s met mij daarop in te werken, erd dit mij vergemakkelijkt door aanwezigheid van een aantal rste-klasse medewerkers (de eesten van wie helaas reeds zijn erleden).

Al spoedig ontvouwden zich roote plannen van modernizeeng en uitbreiding der fabriek, et als gevolg de noodzaak voor itgebreide huisvesting voor het ersoneel. Zoo verrees b.v. het oderne woningcomplex op Rio anario; het Portugeezenkamp op uffisant, Julianadorp etc. Groote ieuwe cracking-plants, polymeriatie-plants, moderne Trumble errezen, welke weer groote uitbreidingen voor het tankenpark oodig maakten, zoowel op en nabij de fabriek zelve, als wel in Caracasbaai en Bullenbaai.

Men kwam handen te kort. Waar Curacao zelve niet voldoende werkkrachten kon doen opleveren, werden deze gerecruteerd uit Suriname, de Britsche Eilanden en tenslotte van Madeira.

Hierbij was de steun van het Gouvernement noodzakelijk en deze werd in ruime mate en steeds in nauwe samenwerking verleend. Het bedrijf ontwikkelde zich zeer sterk, dankzij de steeds toenemende vraag naar de voortreffelijke producten welke de fabriek afleverde; het havenverkeer nam dientengevolge zeer sterk toe, niet alleen van tankers doch ook van vracht- en passagiersschepen. Een en ander bracht het geheele eiland tot opbloei. Dank zij de grote steun van de directie der Bataafsche werd zoo veel mogelijk gedaan ter verbetering van de levensomstandigheden der arbeiders, zooals loonen en huisvesting. Tevens kwam een hartelijke verhouding tot stand met de burgerij van het eiland en mijn prettigste herinneringen aan mijn verblijf zijn dan ook de vele vriendschappen toen gesloten en welke nog heden ten dage voortleven, zooals o.a. nog verleden jaar bleek tijdens mijn kort bezoek aan Curaçao. Hierbij sluit mijne echtgenoote zich ten volle aan.

Shell Curacao kan met voldoening terugzien op dat wat te Curacao werd tot stand gebracht. Mocht al door internationale verhoudingen, door het voortschrijden der techniek en automatisatie de omvang van het bedrijf teruggeloopen zijn, toch spreek ik de hoop uit, dat nog lange jaren Shell Curacao een hoofdrol moge spelen in de verdere ontwikkeling van het eiland en bijdragen tot het welzijn van alle Curacaoenaars.

D. VAN NIJMEGEN SCHONEGEVEL

„Colonel" Edwin Drake

fantastische olieproducent met twintig vaatjes per dag

WILLEMSTAD. — Het zou voor „Colonel" Drake een ongelooflijk sprookje geweest zijn als iemand hem had verteld, dat men ongeveer een eeuw, nadat hij in 1859 voor de eerste maal naar olie had geboord, in negen dagen tijd een platform van dertienhonderd vierkante meter in de Golf van Mexico had gebouwd met hetzelfde doel. En dat het gevaarte rustte op stalen funderingen van vierhonderdvijftig en bijna driehonderd ton. Drake had bij het horen van dit nieuws waarschijnlijk even ongelovig gelachen als de boormeesters deden, toen hij hun assistentie vroeg bij het boren van zijn put in de heuvels van West-Pennsylvania. De put bad hem zijn laatste spaarcent gekost.

Zijn laatste spaarcent zat in put

Twintig vaten olie werden door hem in Titusville per dag geproduceerd, een ontzaglijke hoeveelheid voor die tijd, toen een barrel lampolie nog twintig dollar opbracht. Toen de eerste liters ruwe olie traag aan de oppervlakte verschenen, waren voor een ogenblik alle zorgen verdwenen voor Colonel Drake. Zelfs zijn bazen kwamen aangesneld, toen zij het sensationele bericht vernamen. Maar voor Drake hadden zij geen belangstelling, zelfs geen compliment. Enige maanden daarna zouden zij zijn ontslag eisen. De vijfhonderd dollar, welke Drake had moeten lenen bij zijn vrienden voor de laatste fase van het werk kon hij later met moeite terugbetalen. Na herhaalde bedelbrieven kende de overheid van Pennsylvania hem een jaarlijks pensioen toe van vijftienhonderd dollar; de olie-industrie schonk hem voor zijn bewezen diensten vierduizend dollar, waarmee voorkomen werd, dat de ziekelijke Drake van honger had moeten omkomen. Want Colonel Drake was in zijn ijver bij het boren totaal vergeten octrooi aan te vragen vo zijn vinding, welke een olie-hausse zou veroorzaken in het industrialiserende Amerika.

Zijn laatste spaarcent

Als brandstof voor de enige verlichting in die tijd, was olie een gezocht artikel. **Ondanks het feit, dat hier en daar olieveldjes werden ontdekt en men olié won uit met de hand gegraven lekputten en uit de zoutbronnen, was de meeste lampolie van plantaardige en dierlijke kom-af.** Op negenendertigjarige leeftijd kwam Edwin L. Drake bij de olie terecht, nadat hij twintig jaar tevoren zijn ouderlijke boerderij had verlaten om te gaan varen. Dat was niet zijn enige beroep, want ook als hotelklerk en als bediende in een manufacturenhandel verdiende hij zijn brood, tot hij tenslotte conducteur werd bij de New York & New Haven Railroad.

Toen hij eens van een van de malaria-anvallen, welke zijn leven soms tot een hel maakten, herstelde, ontmoette hij de bankier James M. Townsend. Het gesprek ging al spoedig over diens zaken en de bankier vertelde Drake ook het een en ander over de Seneca Oil Company, waarvan hij een leidende figuur was. Terwijl Townsend praatte werd Drake's interesse opgewekt. Dit kwam hem duur te staan. De Seneca Oil Company had het plan opgevat een artesische put te boren om een oliebron op te sporen in de omgeving van Titusville, welke grond men had overgenomen **van de Pennsylvania Rock Oil Company.** Dit kostte geld, maar de belofte van winstdeling deed Drake besluiten zijn laatste spaarcenten — tweehonderd dollar — in het experiment van de Seneca Oil Company te steken. Het avontuur was begonnen.

„Colonel"

Van de beloofde winst zag Drake niets en omdat zijn spaarcenten hem te lief waren informeerde hij bij Townsend naar de gang van zaken. Ook deze wist er niet alles van, maar een oplossing was spoedig gevonden: Drake kon als vertegenwoordiger naar Titusville gaan om toezicht te houden op het werk. Het zou hem twaalfhonderd dollar per jaar opleveren.

Daar kwam nog het voordeeltje bij, dat Drake als oud-spoorwegman gratis kon reizen. „Wij zullen Uw post adresseren aan Colonel Edwin Drake. Dat zal indruk maken op de bewoners van het dorp", merkte Townsend lachend op. „Het zal trouwens Uw krediet en dat van de maatschappij ten goede komen". Burger Drake was zonder moeite gepromoveerd tot „Colonel".

De ontvangst in Titusville was voor Drake en zijn gezin — zijn eerste vrouw was al jong overleden, uit zijn tweede huwelijk werd een dochter geboren — niet bepaald vriendelijk. De dorpelingen vonden hem een stadsmens. Daar kwam nog bij, dat hij van plan was naar olie te gaan boren. Dat was net iets te fantastisch voor hen. Het zou wel een van de vele dubieuze pogingen tot zwendel zijn van een vreemde maatschappij. Drake's onkreukbaarheid overwon de achterdocht en zou uiteindelijk de basis worden van zijn succes.

Gekheid

Problemen bleven er genoeg over om op te lossen. Het dorpje was klein en zo ook de voorraad bij de winkeliers. Was er eens een houweel nodig of een schop, dan betekende dat een reis van tachtig kilometer, om maar niet niet spreken over de draadnagels, die nog verderop gezocht moesten worden. Ook de boormeester kwam niet vanzelf. Drake moest ondanks zijn pijnlijke ziekte, welke hem geregeld kwelde op een geleend paard naar de zoutwaterbronnen van Tarentum trekken om een boormeester van artesische putten te zoeken. Hij vond er een, die beloofde te komen. Het gebeurde niet. Een tweede reis was dus noodzakelijk en weer kreeg hij de belofte van een andere boormeester, die eveneens niet verscheen.

De derde reis leverde resultaat op: een zekere Smith fluisterde hem vertrouwelijk toe, dat zijn beide collega's niet waren gekomen, omdat zij dachten met een gek te doen te hebben. Hij kwam wel.

Voetje voor voetje vorderde men in 1859 met het werk. Teleurstellingen bleven Drake niet bespaard. Op een gegeven ogenblik ontmoette de boor vloeibaar modder en drijfzand Men kwam niet verder. Ook de kennis van de boormeester schoot hier te kort. De stadsman Drake liet er zich niet door ontmoedigen. Hij opperde het idee om bekledingsbuizen te gebruiken. Naar zijn mening zou olie op dezelfde manier reageren als water. Als men door de modderlaag heen zou boren tot men op het vaste gesteente stootte, kon de inhoud er uit geschept worden, waarna men de werkzaamheden zou kunnen voortzetten.

Enige garantie

De eerste olieproducent was te weinig zakenman om te beseffen, dat zijn methode goud waard was en de aanvraag voor octrooi op zijn vinding hem schatten kon opleveren. Want op steun van zijn directie hoefde hij niet te rekenen. In het anderhalve jaar, dat hij met het boren bezig was, had het de Seneca Oil Company 1.989,58 dollar gekost, waarbij Drake's salaris voor zover betaald, inbegrepen was.

● Het is wel lang geleden, maar nog niet zo lang om te verzuchten: was mijn grootvader er maar mee begonnen. Hier Los Angeles City Field in 1895, gezien van de Tweede Straat en de Belmontstraat.

De rest moest op de titel „Colonel" geleend worden door Edwin Drake.

In 1859 kon de maatschappij slechts vijfhonderd dollar voor materiaal en salaris sturen. Bij het naderen van de victorie zou hem die bijna nog ontschieten. Ondanks 't feit, dat hij al voor honderden dollars bij zijn vrienden Fletcher en Wilson in het krijt stond, klaagde hij hun zijn nood. „Of zij nu nog vijfhonderd dollar konden lenen?" De enige garantie, welke hij hen kon aanbieden was zijn onkreukbaarheid en dat was voor hen genoeg.

De laatste etappe kon beginnen. De boor ging weer de aarde in, drong door de modder en het zand heen tot op het gesteente. Op precies negenenzestig voet schoot de boor in de roos: er was olie, de lang verwachte olie.

Het nieuws verspreidde zich snel, de dorpelingen kwamen ongelovig kijken en ook de directie van de Seneca Oil Company had er de reis voor over naar Titusville. Niet om Drake te complimenteren, want men was hem teveel salaris schuldig. In maart van het volgende jaar, toen dagelijks twintig vaten ruwe olie door de put geproduceerd werd, eiste men van hem zelfs ontslag te nemen. Niemand, die iets met de onderneming te maken had gehad, werd er een cent rijker van, want in 1864 werd de Seneca Oil Company geliquideerd. De bezittingen werden verkocht, omdat er belastingschuld bestond: 4,37 dollar.

Prijsdaling

Maar binnen enkele jaren verrees er in de omgeving van Titusville en in geheel West-Pennsylvania een woud van boortorens. Honderden probeerden er hun oliegeluk. De waarde van de olie schommelde ongedurig van hoogte- naar dieptepunten, want zekerheid over de hoeveelheid olie bestond er niet. Het kon gauw gebeurd zijn. Toch zakte de prijs op de duur met het stijgen van het aantal boortorens. In 1861 was de prijs voor een barrel ruwe olie tien dollarcent tegen twintig dollar twee jaar daarvoor. De opmars der miljoenen barrels was begonnen. Negentien jaar later overleed op éénenzestig-arige leeftijd de man, die de eerste stoot aan het wereldomvattende oliebedrijf had gegeven: „Colonel" Edwin Drake.

● Er zat een enorme groei in de „olie". Boven aan de pagina nog een bos van boortorens, dat je ver weg dacht; hiernaast een ferme Franse fabriek voor petroleum en zijn derivaten, het- ***geen alles is, wat uit aardolie te voorschijn getoverd wordt in de reusachtige kolven en buizen, die nu ook op Curaçao de „alchimisten" van Shell zo naarstig gebruiken.***

Invoer van zoet water

WILLEMSTAD — Voor industriële doeleinden wordt door Shell Curacao NV dagelijks zevenduizend ton zoet water gebruikt. Daarnaast beloopt de **hoeveelheid zoet water voor huishoudelijke doeleinden ongever vijfduizend ton. Voor dit doel werd in 1964 nog circa 650.000 ton zoet water door tankers aangevoerd. De import van zoet water is al aanzienlijk verminderd door de bouw van de waterdestillatiefabriek te Mundo Nobo. In de** toekomst zal deze invoer misschien niet meer nodig zijn.

„Ze kunnen niets vinden."

Van lampolie

tot bron van wereld-energie

WILLEMSTAD. — **Een half miljoen lampen werd rondom de eeuwwisseling door de Standard Oil in het Verre Oosten in de felle concurrentiestrijd gegooid om de markt te behouden. Het was een afdoend middel, omdat olie jarenlang alleen als brandstof voor de verlichting gebruikt werd. Met de komst van de elektriciteit en de auto kon de olie andere diensten gaan bewijzen. De beschaving, die wij nu kennen, zou zonder olie knarsend tot stilstand komen, zoals de president-directeur van de „Koninklijke", jhr J. H. London, eens opmerkte.**

Gasoline ongewenst nevenprodukt

Als lampolie had de olie al een eeuwenlange geschiedenis achter de rug, toen „Colonel' Drake met zijn boor-methode de olie-industrie op weg hielp. De eerste stappen van deze industrie op het glibberige pad, waarop zelfverzekerde avonturiers met een goed ontwikkelde goklust zich het best thuis voelden, werden ruim een eeuw geleden schoorvoetend gezet. In de chaos van tientallen pionierende maatschappijtjes, welke hun geluk zochten in West-Pennsylvania, schiep John D. Rockefeller de noodzakelijke orde. Zijn Standard Oil beheerste nog geen veertig jaar na Drake's vinding al tachtig procent van de Amerikaanse binnenlandse petrolumhandel en negentig procent van de uitvoer.

Schone metgezel

In de landen overzee had Amerika zijn beste afnemer, maar de concurrentie werd feller. In 1871 boorde Rusland zijn eerste olie aan, en als eerste land ging men er toe over het massavervoer over zee tot ontwikkeling te brengen. De strijd verplaatste zich naar India en Singapore. Amerika werd zelfs rond de eeuwwisseling voorbijgestreefd door Rusland. In die tijd kwamen ook Polen, Japan, Duitsland, Italië, Perú en Indonesië hun rechten opeisen als olieproducerende landen. Alleen Indonesië had serieuze papieren. In Londen was de Shell Transport and Trading Company opgericht, in Den Haag, de „Koninklijke", die olie trachtten te slijten in het oosten. De Standard Oil gaf zich echter niet zo snel gewonnen. **Vijfhonderdduizend lampen, die naar de mooie naam „Schone metgezel" (Mei foo) luisterden, werden in het geweer gebracht.**

Juist in die tijd wijzigde zich de vraag naar olie: de elektriciteit begon zijn opmars. Samen met cokesgas wezen zij de lampolie voor de verlichting af. Daar stond tegenover dat de vraag naar stookolie en asfalt steeg en met de komst van de verbrandingsmotor ontstond een markt voor de gasoline, welke tot dat ogenblik beschouwd werd als een ongewenst nevenprodukt. Er kwam nog meer leven in oliebrouwerij, toen in 1901 de Spindletop-spuiter er op één dag uitgooide, wat nog geen jaar tevoren door de gehele Amerikaanse olie-industrie geproduceerd was in een hálf jaar: 75.000 tot 100.000 barrels. Binnen de kortste keren stond heel Spindletop vol boortorens en kon Amerika weer de eerste plaats op de wereldranglijst overnemen van Rusland.

Grote lek

In hetzelfde jaar ging ook Mexico tot de aanval over en wist de derde plaats op de wereldranglijst te veroveren, terwijl twaalf jaar later Venezuela furore ging maken met zijn „Grote lek" (Mene grande) in het Meer van Maracaibo. De opmars ging verder, want met de toeneming van de produktie werden ook de mogelijkheden voor het gebruik daarvan uitgebreider. De automobiel ging meer brandstof verbruiken en eiste betere service op. In 1909 reden de grote gevaarten nog de opslagplaatsen binnen van de maatschappijen, maar twee jaar later al kregen de auto's hun voedsel langs het trottoir geserveerd uit blikken en weer twee jaar later kreeg een maatschappij patent op zijn kraak-procédé, zodat men uit dezelfde hoeveelheid ruwe olie méér gasoline kon verkrijgen.

De oorlog hielp bij de verdere ontwikkeling een handje mee; de Britse vloot schakelde van steenkool op olie over. Na het einde van de oorlog bleef de wereldvraag stijgen. Amerika was de onbetwiste leider; het voorzag zichzelf van de olie en kon grote hoeveelheden exporteren; ook Rusland kon zichzelf bedruipen, maar de andere geïndustrialiseerde landen moesten de energie invoeren. De wetenschap ontwikkelde brandstoffen voor de luchtvaart, dieselmotoren, verwarmingsinstallaties enz. Een nieuwe impuls kreeg de olieproduktie door de tweede wereldoorlog. De geallieerde oorlogsinspanning vergde in vier jaar tijd bijna acht miljoen barrels, waarvan Amerika vijfentachtig procent leverde.

Rollen omgedraaid

Na de oorlog kon het Midden Oosten een kwart van de wereldbehoefte voorzien. De rangorde op de wereldlijst onderging weer een verandering: Venezuela werd producent nummer twee, Canada veranderde zijn rol van olie-importeur in exporteur en in Amerika kon de produktie geen gelijke tred houden met het verbruik, zodat men ook daar olie moest invoeren. Het vervoer is met de produktie meegegroeid; de pijpleidingen omvatten een totale lengte van driehonderdduizend mijl en meer dan een kwart van de gehele koopvaardijvloot bestaat uit tankers. Nog steeds schijnen de mogelijkheden niet uitgeput te zijn door de ontwikkeling van de chemische industrieën, waarvoor de olieproduktie de chemicaliën levert. In ruim een eeuw werd de lampolie ontwikkeld tot een grote bron van warmte en energie, welke in nagenoeg de helft van de warmte en energie van de wereld voorziet.

● Dit is wel niet de bron van Drake, maar een soortgelijke, ontsproten op het rijke veld van Bakoe aan de Kaspische zee. Een oud plaatje, zoals U ziet, ontleend aan de niet minder oude Illustrated News uit Londen. U begrijpt nu na zulke illustraties, waarom de Britten olie-minded werden. En daaruit groeide weer de hechte band in de Koninklijke/Shell-groep.

We salute

SHELL CURACAO N.V.

on the occasion of its 50th anniversary, expressing due respect for the outstanding contribution rendered during the past half century towards the economic and social progress of our island.

N.V. Edwards, Henriquez & Co.'s Bank

SHELL CURACAO N.V.

voor 50 jaren

betrouwbaarheid
dienstbetoon
voorbeeldige organisatie

ONZE GELUKWENSEN

Aan
De Gouden
SHELL,
onze hartelijke
gelukwensen

ANTILLIAANS CONSTRUCTIEBED
A. N. C. O.

Naar

Shell Curaçao N. V.
gaan onze
hartelijke gelukwensen uit.

Het is onze innige wens dat de SHELL RAFFINADERIJ zich nog vele jaren krachtig en succesvol zal blijven handhaven ter versteviging van de welvaart van "nos dushi Corsou".

Schildersbedrijf

P. Dijk

SHELL
1915 - 1965

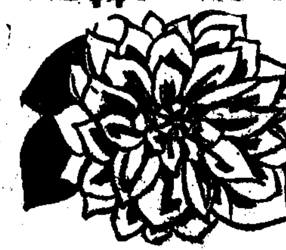
onze hartelijke gelukwensen

Shell Dealers Association
CURACAO

MEUBELINDUSTRIE *„Hollandia"*

feliciteert
hierbij

Shell Curaçao N. V.
met het 50-jarig jubileum

SHELL,
masha
PABIEN!!

Electro - Technisch Installatie Bureau
J. C. GUNTER
Van Eyck van Voorthuijzenweg 16 Tel. 23075

Een halve eeuw „Olie" op Curacao, dat is een felicitatie waard. Niet alleen voor Shell. maar ook voor Curacao.

elga anlo KEY & KR
OVERSEAS

Smeert u uw motor met

Super motoroil?

Smeer uw Keel alléén met

Heineken

onze
gelukwensen
gaan uit
naar

de *jubilerende*

SHELL CURACAO N.V.

SCHILDERSBEDRIJF
W. TIJSMA

1915 – SHELL CURACAO N.V. – 19

VAN HARTE
GELUK
U TOEGEWENST
DOOR

N.V. BOHAMA

ONZE HARTELIJKE
FELICITATIES

Combinatie Pletterij-Nederhorst N.V.
Steenfabriek Mundo Nobo

CHEMISCH ALFABET

[H]aalt onderste uit de oliekan

[WI]LLEMSTAD. — De lange weg welke [aar]dolie aflegt om in zijn vele vormen de [mensh]eid ten nutte te zijn, is met zijn kraken, [...]ren en wat daarbij komt, voor de [...]rheid der leken op olie-gebied een bij[zonder]e soort algebra. Hoewel de apparatuur [in de] loop van de ruim honderd jaar, welke de aarolie-industrie bestaat, wel ingewikkelder is geworden, is het principe van de eerste verwerkingsfase, de destillatie, hetzelfde gebleven. In de raffinaderij van Shell Curaçao N.V. worden op het ogenblik vijfentwintig soorten ruwe olie verwerkt.

[Pr]incipe destillatie eeuw niet veranderd

[Het] beginpunt van de kronkelige weg begint bij de vloeibare [aa]rdolie als delfstof. Deze is opgebouwd uit een groot aantal [...]ing in eigenschappen verschillende koolwaterstoffen. De kool[water]stoffen zijn scheikundige verbindingen van koolstof- en water[stofat]omen. Om het iets ingewikkelder te maken, bestaan er ver[schil]lene soorten aardolie met elk een eigen samenstelling. Een[maal] boven de grond gebracht en terechtgekomen in de raffinaderij [volg]t de eerste verwerkingsfase: de destillatie, waardoor de ver[schill]ende bestanddelen van elkaar gescheiden worden. Het proces [houdt] in, dat de vloeistof wordt verdampt waarna de dampen worden [gek]oeld, zodat er weer vloeistoffen ontstaan.

[G]oede kraak vreedzame [z]uivering in raffinaderij

[In] de raffinaderij gebeurt dit [...]cheeps. De aardolie wordt in [...]uisoven tot een bepaalde tem[perat]uur verhit. Omdat er meer[...] bestanddelen in de aardolie [...] gaan de lichtere bestanddelen [bij d]eze temperatuur in damp over [. Di]t dampvloeistofmengsel wordt [vervol]gens in een hoge destillatie[kolo]m geleid. De top daarvan heeft [een] lagere temperatuur dan de bo[dem], zodat de lichtste bestanddelen [van] de dampen naar de top van de [kolom]n stijgen voordat ze condense[ren]. de zwaardere bestanddelen [word]en in de lagere delen van de [kolo]m vloeibaar.

[De] rest, residu, verzamelt zich op [de b]odem. Zo heeft een belangrijke [schif]ting plaats gehad; op dit prin[cipe] gebaseerd kunnen op verschil[lend]e hoogten van de kolom steeds [weer] andere produkten worden op[gevang]en. Dit opvangen gebeurt op [„pl]otels", welke in de destillatie[kolo]m zijn aangebracht. Na het op[vang]en worden de produkten afge[voer]d. Dit kunnen benzine, kerosine [en g]asolie zijn. De allerlichtste stof[fen] ontwijken aan de top van de [kolo]m als butaan, propaan en nog [lich]tere gassen.

[Ander]e mogelijkheden

[O]ok met het residu, dat is achtergebleven op de bodem, kan men [ver]volgens verschillende kanten op, [waa]rbij er gekraakt kan worden. De [eer]ste kant is: het residu als zoda[nig] gebruiken voor stookolie op [sch]epen en in de industrie. Vervol[gen]s kan het residu als voeding [die]nen voor de destilleer-inrichtingen, [we]lke onder vacuum werken, terwijl [me]n het tenslotte ook kan gebrui[ken] als voeding voor de kraak[ins]tallaties.

Bij de destillatie onder vacuum [ve]rdampen bepaalde bestanddelen, [we]lke bij de eerste bewerking in [vl]oeibare toestand waren blijven [be]staan. Op deze manier komen [on]der meer smeeroliedestillaten tot [st]and, waaruit men hoogwaardige [sm]eeroliën kan verkrijgen, als men [er] enkele bestanddelen zoals aroma[ti]sche verbindingen, parafine, en [a]sfalt uit verwijdert. Uit het residu [va]n verschillende soorten aardolie [ka]n als bodemprodukt ook asfalt[b]itumen verkregen worden.

[E]conomisch kraken

Kraken is een methode welke te[g]enwoordig bij de verwerking van [a]ardolie een belangrijke rol speelt. Deze geschiedenis gaat ongeveer vijfenveertig jaar terug tot de tijd, [t]oen Fords eerste T-model aan de [l]opende band werd vervaardigd en het luchtverkeer van de grond be[g]on te komen. Daardoor nam de vraag naar benzine meteen toe. Paste men de bovenomschreven gefractioneerde destillatie toe om aan deze toenemende vraag te voldoen, dan betekende dit, dat men onverkoopbare overschotten van andere produkten zoals gasoliën en residu vormde. Zo scheepten de auto's en de vliegtuigen de olieindustrie met een economisch probleem op, waarop uiteindelijk de scheikunde een oplossing vond in het kraak-procédé.

Zoals al gezegd, aardolie en aardolieprodukten bestaan in hoofdzaak uit moleculen, welke op hun beurt zijn opgebouwd uit atomen van de elementen koolstof en waterstof. Gebleken was, dat bij de lichtere produkten zoals benzine de moleculen vrij klein zijn en bij zwaardere zoals gasolie en destillatieresidu veel groter. Wat groot is, kan gebroken worden en dit gebeurt, wat de moleculen betreft, door hen te breken onder verhoogde druk en temperatuur. De vakterm hiervoor is „thermisch kraken". Hiermee kan bereikt worden, dat een deel van het zwaardere produkt omgezet wordt in benzine, terwijl daarnaast nog gas en kraakresidu ter beschikking komen.

Ongeveer tien jaar na het vinden van het thermisch kraken werd in de dertiger jaren een methode ontwikkeld, waarbij men gebruik maakte van katalysatoren. Dit zijn stoffen welke een chemische reactie inleiden en er grotere vaart achter zetten, zonder dat de reactie op zich veranderd wordt. Dit is het „katalytisch kraken", waarmee men motorbenzine van zeer hoge kwaliteit wist te vervaardigen.

Winstgevende zuivering

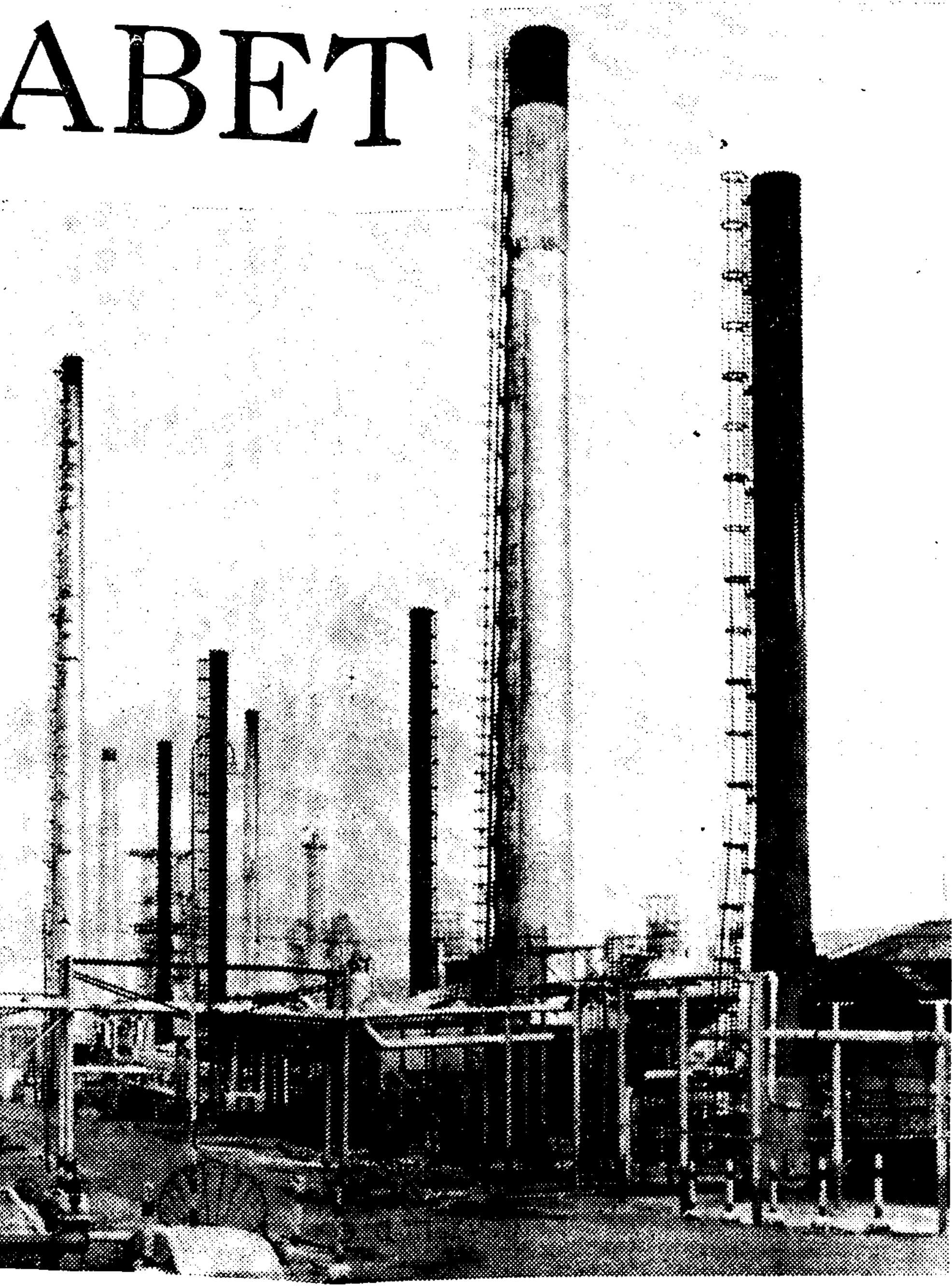
Het chemisch alfabet, waarvan de raffinaderij zich bedient om het onderste uit de kan te krijgen, is hiermee nog niet uitgeput. Door het thermisch kraken anders toe te passen, krijgt men te maken met „reforming". Door dit grapje wordt benzine met een laag octaangehalte — en daardoor van minder goede kwaliteit — omgezet in benzine met een hoog octaangehalte. De door kraken en reforming geproduceerde benzine wacht dan uiteindelijk nog één behandeling: met behulp van chemicaliën ongewenste bestanddelen er uit verwijderen. Deze zuivering van ongewenste stoffen moeten trouwens ook de andere produkten ondergaan, welke bij de gefractioneerde destillatie zijn vrijgekomen. **Deze vreedzame zuiveringsactie vindt in bepaalde aparte installaties plaats.**

Er zijn echter ook gassen ontstaan bij het kraken en destilleren, welke hun weg vinden naar de gasverwerkingsinstallaties. Het belangrijkste werk, dat daar gebeurt, wordt met de vakterm „alkylatie" aangeduid. Daarmee wordt bedoeld, dat bepaalde bestanddelen van de gassen worden omgezet in een hoogwaardige component voor vliegtuigbenzine. Een ander deel van de gassen vormt de vloeistof voor het vervaardigen van vloeibaar gas en de rest bewijst diensten als stookgas in de raffinaderij.

Reuze-kraak

Uiteraard is het laboratorium nauw betrokken bij het bovenvermelde uitvoerige proces. In het „lab" worden de produkten in de verschillende stadia van het raffinage-proces geanalyseerd evenals aan het einde van dit proces, om aan de gespecificeerde eisen te kunnen voldoen. De Curaçaose raffinaderij met zijn plants, lab, enz., verwerkt ongeveer vijfentwintig soorten ruwe olie. Maar ook hier kijkt men naar de toekomst.

Verleden jaar is men begonnen met de bouw van een „crude distilling unit", welke een capaciteit zal krijgen van honderddertigduizend barrels per dag en een der grootste van de gehele wereld zal worden. Deze eenheid moet verschillende exemplaren welke door hun bouw buiten bedrijf gesteld worden, vervangen.

● *Enorme pijpen torenen boven Curaçao. Het is niet alleen een kenmerk van het land geworden, naast de cactus, die in dezelfde richting wijst, maar ook het middel om de sfeer te zuiveren. Geen ongerechtigheden, is het standpunt van Shell, en zo zij er toch zijn, dan zo weinig mogelijk.*

„Arend" nam hoge vlucht in SNAV

Curacao is belangrijkste afnemer

WILLEMSTAD — Wat de naam betreft is de Shell Nederlandse Antillen Verkoopmaatschappij NV (SNAV) een van de jongste telgen aan de Curacaose Shell-boom, hoewel de geschiedenis van de onderneming teruggaat tot 1927, waar de naam ook naar verwijst: voorheen NV Arend Petroleum Maatschappij.

Omdat ook Aruba gunstig lag ten opzichte van de Venezolaanse olievelden werd daar in genoemd jaar de N.V. Arend Petroleum Maatschappij gevestigd met als statutaire zetel Curaçao. De raffinaderij was nauw verbonden met de Koninklijke/Shell-groep. Het jaar daarna reeds werd de raffinaderij van de Arend in bedrijf gesteld, welke al spoedig een capaciteit van drieduizend ton ruwe olie per dag bereikte. Ook dit bedrijf leverde tijdens de eerste oorlogsjaren een belangrijke bijdrage aan de gealiieerde strijd. Na de oorlog echter werd het tanken-park geleidelijk aan afgebroken totdat de maatschappij met ingang van januari 1953 de raffinage staakte.

Na zeven jaar

Zeven jaar lang bleef de N.V. Arend Petroleum Maatschappij een dode letter, totdat op de laatste dag van 1960 de naam werd veranderd in Shell Nederlandse Antillen Verkoopmaatschappij N.V., waarachter het woordje „voorheen" en de oude naam kwamen. De volgende dag werd door deze maatschappij de verkoop van petroleumprodukten op de Benedenwindse Eilanden overgenomen van Shell Curacao N.V. De belangrijkste afnemer werd Curaçao, waar de omzet in olie-produkten relatief hoog was, voornamelijk veroorzaakt door het betrekkelijk hoge welvaartspeil en door het feit, dat het een knooppunt van lucht- en zeewegen is.

Op de Curaçaose luchthaven neemt de omzet van vliegtuig-brandstoffen nog jaarlijks toe. Op dit gebied is Curaçao een goedkoopte-eiland ten opzichte van de meeste vliegvelden in het Caribisch gebied. Alle typen vliegtuigen kunnen er terecht door de moderne faciliteiten. Bij het bunkeren maakt men gebruik van de zwaartekracht, doordat de opslagtanks op een hoger gelegen punt gebouwd zijn: het hydrant fuelling system.

De auto's kunnen terecht bij eenentwintig Shell-benzinestations, terwijl de Cocolishi-boot (op het Spaanse Water) soelaas biedt aan het gemotoriseerde waterverkeer in het klein op het Spaanse Water. Dit wordt mede veroorzaakt door de toeneming van het toerisme te water. De grotere schepen kunnen hun brandstof te Willemstad, Emmastad, Caracasbaai en Bullenbaai innemen. De omzet aan deze schepen bedroeg in 1963 maandelijks twaalfhonderd barrels. Nog een andere categorie van oliën wordt geleverd door de S.N.A.V. en wel de donkere oliën, welke nodig zijn voor de water- en energieproduktie, aan de O.G.E.M. voor het opwekken van elektriciteit, en aan de Mijnmaatschappij voor het winnen van fosfaat.

Reusachtige groei

Tenslotte heeft meer dan de helft van de gehele Curaçaose bevolking met de S.N.A.V. te maken, omdat men kookt op propaangas, dat in de handel wordt gebracht onder de naam Shellane in cylinders van honderd lbs. Ook hier wordt de markt steeds groter. In vijftien jaar klom de omzet van 194.000 in 1949 op tot 7,9 miljoen lbs in 1964.

Op Aruba is de S.N.A.V. eveneens actief. Ongeveer eenvijfde deel van de benzine-markt is in handen van de SNAV, welke drie benzineverkooppunten op het zustereiland heeft. In Oranjestad en San Nicolas worden de met Shell gecontracteerde schepen voorzien van „Shell marine lubricants". Op Bonaire eist het snelverkeer tot heden toe nog slechts één benzinestation, terwijl de SNAV vertegenwoordigd wordt door de Handelmaatschappij Bonaire N.V. in Kralendijk.

Binnen 20 dagen op een droogje

WILLEMSTAD — De raffinaderij van Shell Curacao NV gebruikt dagelijks ongeveer 1,8 miljoen ton koelwater, dat als zout water uit het Schottegat berokken wordt. Als het Schottegat zou worden ingedamd en een deel van het koelwater niet teruggevoerd zou worden in het Schottegat, zou dit binnen twintig dagen op een droogje zitten.

Zuivere lucht en helder water door miljoenen gewaarborgd

WILLEMSTAD. — Aan de moderne industrie blijft ondanks alle voordelen steeds een luchtje zitten, terwijl men ook niet kan zeggen dat er bij de industrialisatie geen vuiltje aan de lucht is. Zelfs het water blijft er niet onberoerd door. In de afgelopen dertien jaar is door Shell Curaçao N.V., welke zich van het een en ander bewust is, 25½ miljoen gulden uitgegeven om dit alles zoveel mogelijk te voorkomen door de bouw van installaties welke water- en luchtvervuiling direct of indirect tegengaan.

Aan modern bedrijf zit kwalijk luchtje

Omdat fornuizen en ketels onmisbaar zijn voor een olie-raffinaderij valt er niet aan te ontkomen, dat **er ook rook ontstaat. De vervuiling hierdoor veroorzaakt, wordt zo klein mogelijk gehouden door de verbranding zo volledig mogelijk te laten plaats vinden hetwelk minder roet als gevolg heeft. De modernste branders worden daarvoor gebruikt. Aan de zorg voor en controle van de fornuizen heeft Shell sinds 1953 drie miljoen gulden uitgegeven.**

De bouw van hoge schoorstenen is een ander actiepunt, zodat de rookgassen minder hinderlijk zijn voor de bevolking. Eén schoorsteen met een hoogte van honderd meter kost ruim drie ton. Alleen aan de bouw van schoorstenen werd sinds 1956 3½ miljoen gulden uitgegeven.

Verder tracht men het raffinaderijgas zoveel mogelijk te ontzwavelen, hetgeen vooral sinds 1952 stevig ter hand is genomen.

Tweesnijdend zwaard

Wanneer lichte oliefracties bij wijze van spreken aan het daglicht komen bij het verdampen, is dit een **andere bron van luchtverontreiniging. Om dit te voorkomen worden tanks gebouwd, waarvan het dak op de vloeistof drijft (floating roof tanks). Hiermee wordt verdamping tegengegaan. Aan de bouw van deze opslagtanks is sinds 1954 meer dan veertien miljoen gulden uitgegeven.**

Ook watervervuiling doet zich voor bij een raffinaderij. Uit het Schottegat wordt het nodige koelwater gebruikt en daarna vloeit een deel van dit doelwater daarin weer terug. Het koelwater komt hier en daar in aanraking met olie. Om het water hiervan te zuiveren zijn op het fabrieksterrein olievangers opgesteld, zo dicht mogelijk bij de verliesbronnen. In deze olievangers krijgt de meegevoerde olie gelegenheid er tussen uit te gaan door de lage stroomsnelheid. De bovendrijvende olie wordt er dan afgeroomd en teruggewonnen.

Sinds 1958 heeft Shell Curacao N.V. ongeveer vijf miljoen gulden uitgegeven om de watervervuiling te bestrijden. Deze strijd tegen vervuiling is echter een zwaard, dat aan twee kanten snijdt: zij voorkomt vervuiling maar drukt tevens de fabrieksverliezen.

Na halve eeuw beantwoordt opzet raffinaderij aan doel

WILLEMSTAD. — Voor de kust van Venezuela liggend, speelde de natuur Curacao ruim een halve eeuw geleden mooi in de kaart, toen de resultaten van de Koninklijke Shell-groep zich in het buurland gunstig lieten aanzien, omdat het Meer van Maracaibo voor de grote zeeschepen niet bereikbaar was door de ondiepe verbinding met de Caribische Zee. De afstand was niet zo groot, een overlaadstation bood mogelijkheden op het eiland, dat door de natuur begiftigd was met een prachtige haven. Het werd een raffinaderij, welke Curacao geheel deed opleven en naar een boom-tijd opwerkte, waarin duizenden hun brood verdienden direct of indirect door de olie.

Twaalf woonhuizen eerste Emmastad

In en bij het Meer van Maracaibo kon de "Koninklijke" verschillende olie-vindplaatsen ontwikkelen, maar het Meer van Maracaibo was alleen bereikbaar voor kleine schepen met een kleine tonage, welke niet op de oceanen konden verschijnen. Op ruim tweehonderdvijftien zeemijlen lag een grote haven. Deze knoop was spoedig doorgehakt: de haven van Willemstad zou overlaadstation worden. De „Koninklijke" keek echter verder dan zijn neus lang was, want op hetzelfde eiland kon ook een raffinaderij gebouwd worden.

De opening van het Panamákanaal in 1914 speelde eveneens een rol mee bij deze besluitvorming. Na de opening van dit kanaal kon Curacao een belangrijk bunkerstation worden en door het raffineren van de ruwe olie ter plaatse zou men de gepruduceerde stookolie ter plaatse aan de schepen kunnen leveren. En tenslotte lag de haven ook gunstig voor de verscheping van raffinaderij-produkten.

Aan het eind van 1914 werd een vertrouwensman van de Koninklijke Shell-groep naar Curacao gestuurd om deze mogelijkheid te onderzoeken. De daad werd nog geen jaar later bij het eerste woord gevoegd: een terrein van honderdvijftig hectare werd aangekocht in de omgeving van het Schottegat, het terrein van de voormalige plantage Asiento. Het tegenwoordige fabrieksterrein is bijna driemaal zo groot. Weer een jaar later, in 1916, werd de NV Curacaosche Petroleum Maatschappij opgericht(CPM), welke de zaken van de Betaafse Petroleum Maatschappij NV op Curacao overnam. Negen jaar daarna werden de zaken van de CPM overgenomen door de NV Curacaosche Petroleum Industrie Maatschappij, beter bekend als de CPIM.

Aanvankelijk ging de opbouw van de nieuwe industrie op Curacao niet zo vlot. Daaraan waren vooral de materiaalschaarste en de beperkte vrachtvaart tijdens de eerste wereldoorlog debet, maar in 1919 kon men de eerste destillatie-inrichting en een installatie, welke zware stookolie tot lichtere produkten verwerkte, in gebruik nemen. Het eerste bouwprogramma werd afgesloten met de bouw van een installatie voor de vervaardiging van smeerolie in 1923, terwijl twee jaar daarvoor al een blikken- en kistenfabriek zijn werk begonnen was, tesamen met een vulinrichting voor blikken en vaten.

Drie honderd werkkrachten vonden er toen werk bij de CPIM. Twaalf huizen waren in de nabijheid van de fabriek beschikbaar, gegroepeerd rond een clubgebouwtje, Negropont. Hiermee was een begin gemaakt aan wat later een uitgebreid wooncomplex zou worden, dat de naam kreeg Emmastad en nog later Julianadorp.

De bouw ging voort, de jaren door, en zo werd in 1924 een nieuwe constructieperiode ingeluid van een aantal installaties op het gedeelte van het fabrieksterrein, dat later wegens de vorm van een schiereiland, welke het had, de naam Isla aan het gehele bedrijf zou geven. Ook hulpbedrijven werden gebouwd en uitgebreid, zodat zich al spoedig ruimtegebrek voordeed langs het Schottegat. Aparte laadhavens aan de zuidkust, — Caracasbai(1927) en Bullenbaai(1930) — moesten in gebruik worden genomen, de eerste voor stookoliën. Bullenbaai voor benzines. Via pijpleidingen werden de produkten daarheen gevoerd. De laagconjunctuur tussen de jaren 1929-1934 misten ook op Curacao de uitwerking niet.

Het was een periode van stilstand, die, als de stilte voor de storm, de voorbode was van een nieuw bouwtijdperk, dat in 1935 aanving. De oude installaties te Negropont, Isla, waren een sta-in-de-weg geworden voor de verschepingsactiviteiten en werden daarom afgebroken en vervangen door nieuwe installaties te Asiento en Valentijn.

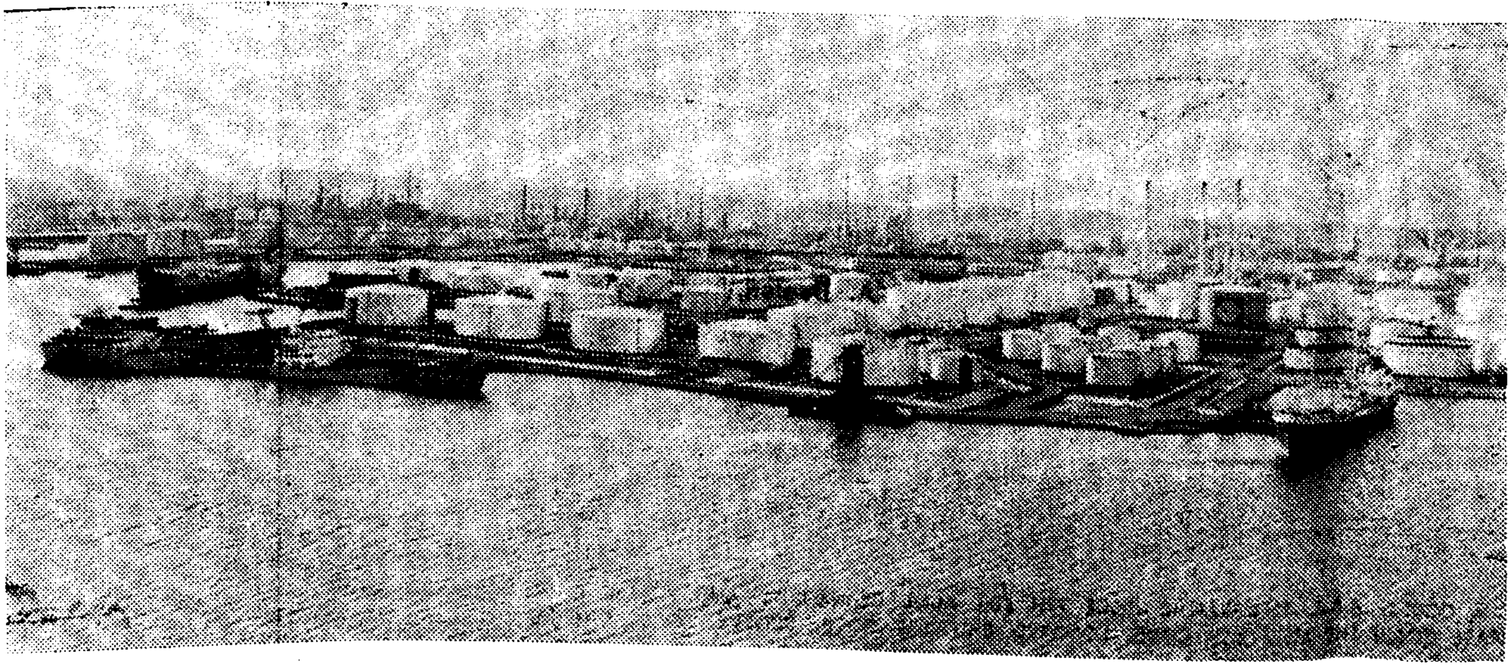
Bij de nieuwbouw gaf niet zozeer de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit de doorslag als wel de mogelijkheid, welke er mee werd geschapen, om grotere hoeveelheden produkten van hogere waarde te fabriceren, zoals benzine en smeerolie van betere kwaliteit. De hulpbedrijven, de verschepings- en bunkerinstallaties ondergingen wederom een uitbreiding, zodat een snellere verscheping mogelijk werd. Dit bewees vooral onder de tweede wereldoorlog uiterst belangrijke diensten voor de geallieërde oorlogvoering.

Deze bracht met zich mee, dat de afzetmarkt op het Europese continent wegviel, waardoor het verbruik terugliep. Maar reeds in 1941 nam de vraag naar olieprodukten weer toe. Koortsachtig moesten in de daarop volgende jaren gewerkt worden om de tankers van hun belangrijke lading te voorzien, de tankers die in konvooi de olie naar alle oorlogsgebieden brachten. In snel tempo moet men een nieuw uitbreidingsprogramma uitvoeren, de vierde bouwfase van de CPIM. ...

Daarin kwam geen verandering toen eenmaal de oorlogsbrand uitgewoed was. In 1952 werd het centraal laboratorium volledig in gebruik genomen en twee jaar later begon men aan de bouw van de katalytische kraakinstallaties, welke in 1957 klaar kwam. In 1955 volgde de uitbreiding van het hoofdkantoor en ten slotte kon in 1961 het Centraal Fabriekskantoor zijn poorten openen, waarin alle technische afdelingen centraal huisvesting konden krijgen.

De ruwe olie welke in de Curacaose raffinaderij wordt verwerkt komt voornamelijk uit Venezuela. Tot direct na de oorlog werd alle in Venezuela gevonden olie in het buitenland geraffineerd. Maar bij het verlenen van nieuwe concessies in 1944-1945 ging de Venezolaanse regering over tot het vaststellen van beperkende bepalingen met betrekking tot de raffinage in het buitenland. Zo besloot onder meer Shell te Punta Cardón op het schiereiland Paraguná een raffinaderij te bouwen. Ondanks dit feit bleef de Curacaose raffinaderij aan de opzet — op de eerste plaats een exportraffinaderij — beantwoorden.

● *Hier ligt aan Uw voeten het machtig bedrijf van Shell Curaçao; gezicht van Fort Nassau. Overdag een wereldbedrijf; 's avonds de aanblik van een wereldstad.*

Op Curacao bunkert men tegen alle klippen op...

WILLEMSTAD. — Curacao heeft in de loop der jaren een naam opgebouwd als een plaats, waar men goed kan bunkeren. Deze faam is vooral gegroeid na de komst van de olieraffinaderij en werd begunstigd door de opening van het Panamákanaal in 1914. In de vijftig jaren van de olie-industrie is daar dan ook hard aan gewerkt, waarbij de faciliteiten steeds werden verbeterd.

Reeds drie eeuwen geleden had de haven van Curacao door zijn gunstige ligging bekendheid en werd zij een centrum in dit deel van de wereld; proviand werd er ingeslagen. Maar een goede duw in de tegenwoordige richting is gegeven door het nieuwe Panamákanaal en later nog door de vestiging van de raffinaderij, waardoor Curacao een bunkerplaats van internationale betekenis werd. De kolen, welke men vroeger innam werden vervangen door stookolie en in 1925 al deden schepen van vijf lijnen Curacao aan om te bunkeren. Dit aantal was zes jaar later al gestegen tot negentien, terwijl twee jaar vóór de tweede wereldoorlog al meer dan èèn miljoen ton bunkerolie werd afgeleverd. Dat kon gebeuren aan de Caracasbaai, welke in 1927 met twee steigers in gebruik was genomen.

Na vele verbeteringen kunnen er nu de grootste schepen meren, al hebben zij een diepgang van vijfenveertig voet. Zelfs kunnen er drie schepen tegelijk hun lading inslaan.

Bullenbaai's geschiedenis telt drie jaar minder. Daar wordt motor-en vliegtuigbenzine ingeslagen. Tankers met een diepgang tot zevenendertig voet kunnen er ligplaats kiezen, terwijl zij tijdens het laden ook kunnen bunkeren. De haven van Willemstad zelf onderging een grote verbetering in juli 1961, toen de Admiraal Brion-werven en de Motet-installatie door pijpleidingen met de raffinaderij werden verbonden.

Op de Admiraal Brion werven kunnen sinds dat jaar zeshonderd ton stookolie en driehonderd ton dieseolie geleverd worden en mocht men het wensen, dan kan men er ook gasolie leveren. Aan de Motet-installatie bedraagt de capaciteit vijfhonderd ton voor dieseolie en vijftig ton voor gasolie per uur. Aan de Wilde-installatie, de Pundazijde van de Sint Annabaai, maakt men gebruik van zwaartekracht bij het leveren van stookolie en dieselolie. Gasolie wordt met lichters aangevoerd.

Tenslotte kunnen de tankers, welke aan de werven in Emmastad liggen het nuttige met het aangename verenigen, omdat daar eveneens bunkerfaciliteiten aanwezig zijn. Dit is het geval aan alle dertien steigers, welke er liggen.

SHELL CURACAO N.V.

GEVESTIGD OP CURACAO, N.A.

Emmastad, 21 mei 1965

Wanneer dezer dagen het feit wordt herdacht dat vijftig jaar geleden de petroleumindustrie haar intree deed op Curaçao door de vestiging van een bedrijf van de Koninklijke/Shell Groep aan de oever van het Schottegat, dan is dat een gebeurtenis waarvan de portee zich niet beperkt tot „oliekringen", doch die zich uitstrekt over onze gehele eilandelijke samenleving. Immers, een halve eeuw van arbeid te midden van deze gemeenschap heeft tussen Shell en Curaçao een band geschapen, die de hele eilandelijke bevolking betrekt in dit gouden jubileum.

Op 20 mei 1915 benoemde de Bataafse Petroleum Maatschappij te Den Haag haar eerste vertegenwoordiger op Curaçao en in de jaren 1916/1918 werd op het schiereiland Isla van de oude plantage Asiento een kleine raffinaderij gebouwd. In de publikaties die deze week naar aanleiding van het 50-jarig jubileum het licht zien, kunt U lezen hoe deze raffinaderij in de daaropvolgende jaren langzaamaan uitgroeide tot een bedrijf, dat in zijn soort nog steeds een van de grootste ter wereld genoemd mag worden; een groei die ook voor de ontwikkeling van land en volk van Curaçao zo belangrijk is geweest.

Wanneer ik heden terugblik op de ontwikkeling van ons bedrijf in de afgelopen [illegible] plaats aan de pioniers die in de beginperiode die onder verre van gemakkelijke omstandigheden de grondvesten hebben gelegd voor deze onderneming, en voorts aan het technische en administratieve personeel in al zijn geledingen, dat sindsdien zijn krachten heeft gegeven aan de verdere ontplooiing van dit bedrijf, alsmede aan de loyale samenwerking van het huidige personeel.

Het zou echter voor de Directie — die van voorheen en die van nu — niet mogelijk zijn geweest het bedrijf met succes te leiden, wanneer zij daarbij niet tevens op de medewerking van de Overheid had kunnen rekenen en de sympathie van de bevolking van dit eiland had gehad.

Het is dan ook daarom dat ik thans met een gevoel van dankbaarheid middels deze open brief U allen deelgenoot wil maken van onze vreugde bij de herdenking van het vijftigjarig bestaan van de petroleumindustrie op Curaçao.

A. Deelen,
General Manager

TELEGRAMADRES: SHELL CURACAO TELEX CU96 CODES: A.B.C. TELEGRAPHIC CODE 7TH ED.; ACME COMMODITY AND PHRASE CODE; BENTLEY'S (OIL ED.); BENTLEY'S SECOND PHRASE CODE; THE NEW BOE CODE; LOMBARD SHIPPING CODE; SCOTT'S CODE 10TH ED

1915

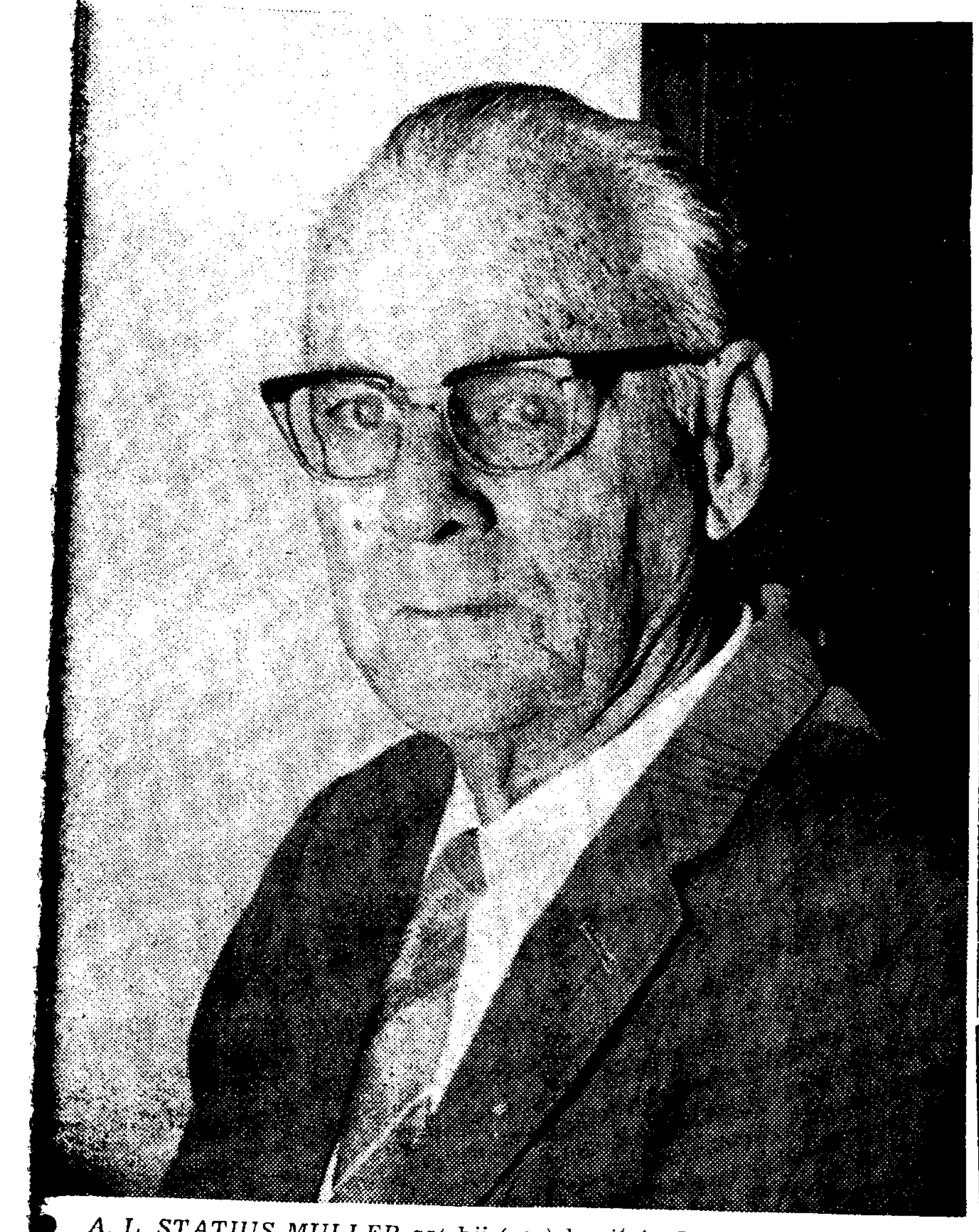
1965

DE werkers van het eerste uur. Er zijn er niet veel meer overgebleven. En diegenen, die nog in leven zijn, laten zich moeilijk opsporen voor een gesprek over de tijd waarin de basis werd gelegd voor de positie, die Curaçao anno 1965 inneemt. Velen zijn naar elders vertrokken en de weinigen, die nog op Curaçao wonen, zijn vergeten als de mensen, die begonnen tussen de vruchtbomen van de plantage Asiento. Wij hebben drie werkers van het eerste uur gevonden. Drie verschillende karakters in een verschillende omgeving. G. P. Merite staat voor zijn woning Habaaiweg 6 te praten met een buurvrouw als wij op hem toelopen. Hij werkte 35 jaren bij de olieraffinaderij, vanaf 1916. Het grootste gedeelte van deze tijd heeft hij doorgebracht in de elektrische centrale. C. F. S. Forbes trad in 1917 in dienst van de Bataafsche Petroleum Maatschappij. Hij was werkzaam in de magazijnafdeling. A. L. Statius Muller werkte vanaf 18 juni 1917 41½ jaar bij de maatschappij. De heer Forbes zit in een apart kantoortje van de Spaar- en Beleenbank Curaçao N.V.; de heer Statius Muller heeft een functie bij de N.V. Curaçaosche Hypotheekbank. Zij reageren ieder op geheel eigen wijze: Merite is spontaan, lacht, kent tal van anecdotes, noemt snel de namen van chefs en medewerkers; Forbes is voorzichtiger, over de levenden zegt hij „Niet publiceren" en over de dodem idem dito, want over hen „Niets dan goeds"; Statius Muller heeft een helder geheugen en noemt bij bepaalde gebeurtenissen zelfs de datum.

● *G. P. MERITE vertelt uren over de eerste tijd. In zijn schommelstoel laat hij zich vijftig jaren terug-wiebelen. Hij werkte negen uren per dag. Hij spreekt over de loyaliteit, die er toen was, over de vriendschappelijke manier van omgaan, over de ingenieurs, die het vak bij hem kwamen leren... Hij zegt: „Hoe wij het in 's hemelsnaam toen hebben kunnen fiksen, ik weet het niet..."*

Werkers van het eerste uur

● *A. L. STATIUS MULLER zat bij (zee)-kapitein Jansen op kantoor in de Heerenstraat, korte tijd nadat Jansen de plantage Asiento van Chapman had gekocht. Hij begon als jongste bediende. Zijn eerste salaris bedroeg f. 6,50. Per maand.*

Tijdens de met hen gevoerde gesprekken wordt duidelijk dat bepaalde facetten van het bedrijf voor alle drie belangrijk zijn geweest. Door de leeftijd van de geïnterviewden (Merite is 73, Forbes 70 en Statius Muller 64) en de vijftig jaren, die tussen toen en nu liggen, zijn de gegevens niet gelijk, maar daarom juist interessant.

AMIGOE: Volgens de verhalen liepen de plantages van Curaçao leeg toen eenmaal vernomen was, dat de Shell zich hier gevestigd had en dat de lonen veel hoger lagen......

Merite: In de begintijd zeker niet. Een arbeider verdiende twintig cent per uur. Ik werkte als maandgelder en dat was een stapje hoger zodat ik per dag drie gulden in handen kreeg. Gelukkig woonde ik bij mijn ouders, dus ik had goed te eten en ik kon er later zelfs een auto van rijden. Maar in het begin lagen die lonen niet hoog. De mensen, die op de plantages werkten waren nog teveel gehecht aan hun oude werk en zij wilden eerst de kat uit de boom kijken.

Forbes: De toeloop van arbeiders kwam eerst in 1924 met de uitbreiding van de fabriek en toen de produktie pas goed op gang kwam. Toen kwamen de Arubanen ook. In 1915 was er eigenlijk niet zoveel: het terrein werd schoongemaakt. In '16 begon men met de bouw van de raffinaderij, en het jaar daarná eigenlijk pas met de plants.

Muller: Toen ik „aankwam" werkten er ongeveer 1500 mensen. De meesten waren Curaçaoënaars en er liepen een paar Arubanen. Op de schepen werkten de Bonaireanen. Daarbij komt nog dat er veel Venezolanen waren en korte tijd later Amerikanen. Van die toeloop uit de knoek heb ik niet zoveel gemerkt. **O ja, ik zat op het kantoor van Jansen, de eerste vertegenwoordiger en daar moest ik ook passeerpassen uitreiken. Dat waren bewijzen voor de mensen, die het raffinaderijterrein op wilden om te solliciteren. Ik kreeg ongeveer twaalf** mensen per week op mijn kantoor. Je had er van alles bij: timmerlieden,, metselaars en lieden die zich mecaniciën noemden, maar die nog nooit van een Engelse sleutel gehoord hadden.

AMIGOE: Uw werk......

Merite: Ik heb 35 lange jaren bij de Shell gewerkt. Tot 1951. Ik doe dus al veertien jaren niets en daarvoor moet je goede zenuwen hebben. Ik was ongeveer 22 jaar toen ik mijn beste krachten begon te geven. Dat was bij de centrale. Op de hoek van de dam, bij tank 41, stond een motor van 100 pk en die leverde voldoende stroom voor de verlichting van de twee huizen die toen op Negropont stonden, en voldoende energie voor de fabriek. Wij werkten van zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags. Tot 1951 heb ik de boel zien veranderen en verbeteren. Als je dan de tijd neemt, waarin ik begon, dan kun je dat een rotzooitje noemen. Je moest drie weken, met nachtdienst van een week ertussendoor voordat je langetijd-vrijaf kreeg, van 56 uur. Als je thuis kwam van die nachtdienst dan was je natuurlijk zo stom om niet meteen in je nest te kruipen. Mijn ouders waren niet rijk, maar ook niet arm, zodat ik thuis goed te eten had. Ik kon het uithouden. Maar er waren er ontelbaren die in elkaar zakten. De voorzieningen waren slecht. Ik zat in een voorzieningsfonds, maar dat is overboord gegooid toen die oorlog uitbrak, de Eerste, hè. Het geld dat je daarin gestopt had kelderde naar beneden, want het was allemaal in Londen gestopt en daar devalueerde de troep. Later kwam er een pensioenregeling. En dan de omstandigheden waarin je werkte. Kijk, luister, er zijn er velen vermoord door gebrekkig materiaal......

Forbes: Jansen heeft mij aangenomen. Ik kwam bij het magazijn dat in een houten pijpje, een loods was ondergebracht. Je had er nog meer afdelingen, waarvoor je ook moest zorgen, zoals de scheepvaartmaterialen, de expeditie en de distributie van de olie. Vlak na mijn in dienst treden ging het hoofd weg. Hij had iets van een zenuwtoeval gekregen en ik kwam in zijn plaats. Toen ging het zo dat tegen je gezegd werd: jij bent hoofd. Er werd niet gevraagd of je er zin in had; er werd gewoon aangenomen dat je het kon. Ik had een assistent: Flip Chapman, ja, familie van die Chapman, die Asiento had verkocht. Hij zorgde voor de uitgifte van materialen. De middelen waarmee gewerkt moest worden waren zeer primitief. Ik verdiende in 1917 85 gulden per maand. Als je rekent wat je ervoor moest doen, dan is het niet veel. Je kon er ook niet veel mee doen. Ik woonde bij mijn ouders, dat maakte het iets goedkoper voor mij. Nog over die materialen: de maatschappij bezat geen truck. Die hebben ze van mij moeten huren om de goederen vanaf Monte Carlo naar het terrein te brengen. Bij Monte Carlo was men toen bezig met het boren van putten voor water. Op Asiento hadden ze al water van die plantage zelf.

Muller: Ik heb altijd op dezelfde afdeling gezeten. In het begin zat ik in de stad. In de Heerenstraat, Punda, naast het gebouw waarin nu Botica Nueva is gevestigd, schuin tegenover dokter Hopkins. Bij Jansen op kantoor. Hoe ik daar ben gekomen? Nou, ik zat in de laatste klas van de Hendrikschool. Het was midden in het jaar en toen werd **aan mij gevraagd of ik zin had om bij de Bataafsche Petroleum Maatschappij te komen werken. Als jongen van zestien wil je altijd wel een cent verdienen. Mijn vader had mij willen laten studeren in Nederland, maar de oorlog kwam ertussen, dus dat kon toch niet doorgaan.** Mijn eerste salaris was *f* 6,50 per maand. Later verdiende ik 15 gulden per maand. Nee, niet veel. Op dat kantoor zaten ook nog Van Houwelingen, die was boekhouder-kassier, en Frits van Romondt als secretaris — hij hield ook de administratie een beetje bij —, een loper, die rekeningen rondbracht en geld inde. Hoe heette hij ook weer...... nu heb ik het: Elias Sillé. En dan ik nog als jongste bediende. Ik moest naar de Venezolaanse consul, die zat boven de kleermakerswinkel van Rojer (nee, niet meer in de Heerenstraat). Die consul heette Herman Leyba. Bij hem moest ik stempels halen als er schepen naar Maracaibo gingen. En wekelijks ging ik naar de raffinaderij om het geld voor de uitbetalingen af te leveren.

..Wij hebben het gedaan..

Ik moest ook de lichters in- en uitklaren. De eerste twee lichters zijn hier op Curaçao gebouwd, elk van 800 ton. Door Jan Evertsz, de vader van Philip Evertsz, die hoofd van het toeristenbureau was op Curaçao. Jan was ingenieur. Hij was directeur geweest van de elektrische centrale van de Maduro's. Die stond op dezelfde plaats als waar nu de OGEM-centrale nog staat. Je had licht van 's avonds zes tot 's ochtends zes. Door de sleepboot Don Alberto werden die lichters naar Maracaibo gesleept om volgeladen te worden. Een reis van Maracaibo naar Curaçao duurde acht dagen. De Don Alberto is gezonken in het Meer van Maracaibo.

Dat is waar ook: mijn werk was het om de matrozen en andere schepelingen op te zoeken als een schip op een lichter vertrok. Dan moest ik de stad in naar de kroegen om kerels op te pikken. De meesten waren natuurlijk stomdronken. Ik was wel af en toe bang als ik de Passaatstraat in moest. Die had vroeger de bijnaam Moordenaarssteeg, want het kwam er herhaaldelijk voor dat een politie-agent met een bierfles op zijn kop geslagen werd. In die tijd had je feesten, de zogenaamde „taraais", dat waren feesten die er gewoon in de stad in de huizen gegeven werden. Bijvoorbeeld op het Helfrichplein hier vlak voor de deur, stonden allemaal huizen nog en onder die afdakjes werd dan feest gevierd. Ik ben weleens helemaal naar Banda'Bao geweest om die matrozen af te halen. Prachtig was dat, soms had je een vent die was oerdronken, dan moest hij met een loodsbootje langs het schip gebracht worden, dat al uitvoer. Met een winch werd hij naar boven gehaald.

AMIGOE: Hoe was de sfeer in en om de fabriek? Kent u nog namen van personen, die ook gedurende de eerste jaren bij de raffinaderij gewerkt hebben?

Merite: In die tijd moesten wij ons rot werken. Maar het was veel gezelliger. De Hollanders waren veel leuker, je had nog niet die mentaliteit van elkaar de nek omdraaien of elkaar het leven zuur maken. En het ging veel onofficiëler: als een chef van de elektronische afdeling iets nodig had van de M.D., kan kreeg ie dat meteen. Ik had een vriend, De Wit, een Hollander, ach man, dat is een van de beste geweest. In de mango- en mispelbomen van Asiento zaten **ontzettend veel vogels: Alablanca's. Ze zaten daar wel met zessen op een rijtje. Wij ernaartoe en één schot: dan vielen er wel twaalf naar beneden. De vrouw van De Wit braadde die 's avonds.**

Praktijk en routine hebben een grote rol **gespeeld. Aan de** tekentafel werd je overdonderd, maar zo gauw die ingenieurs in jouw afdeling kwamen, dan waren ze nergens meer. Als ik de zaak aan het synchroniseren was, en er kwam een ingenieur bij me staan kijken hoe dat nu in de praktijk ging, dan moest hij overal met zijn vingers vanaf blijven. De pest was, dat zij een paar maanden later beter waren dan jij...... Kees Donker, die was chef van de elektronische afdeling en die had op een gegeven moment vijftien ingenieurs onder zich. En dan Dirk Dussel. Die is hier employee geworden. Hij was chef van de M.D. Maar al die ingenieurs hebben het van hem moeten leren. Dussel had een heldere kop. In die tijd was hij zo'n beetje onder-directeur zonder titel.

En, om die vooral niet te vergeten. Toon Jeuken. De oude. Wij hebben samen nog op wacht gestaan. Hij werkte als een bezetene voor de raffinaderij. Maar kijk, af en toe ging het wel over je kop heen. Dan brulde Jeuken: „Ons kunnen ze niet vermoorden. Ik ga slapen."

En zijn niet veel van die oude gasten overgebleven .Hier, een eindje verder, woont er nog een .Franka heet hij, en hij is uitgekomen met een ploeg Arubanen, die hier het terrein schoonmaakten. Hij heeft een straal kinderen en kan u precies vertellen hoe je een boterham bij elkaar moet wringen.

En dan Soublette, Casper Robert. Hij was een geweldige vent, die fantastische foto's gemaakt heeft. Hij heeft ook de foto gemaakt met de eerste veertig employees erop voor het hoofdgebouw.

Forbes: Het ging er veel gemoedelijker aan toe. Namen? Ja, je had Dussel en Muller, die hiertegenover op kantoor zit. Dussel fungeerde als „still man" als plant runner. Hij hielp in zijn vrije tijd mee de zaak aan de gang te houden. En Sampi Jonkhout.

Muller: Tja, wat moet ik zeggen, veel lekkerder. Op die groepsfoto staan de collega's. Van hen zijn nog in leven Chapman, Jonkhout, Forbes, Schotborgh, Dussel, Jaap Pietersz (die zit nu in Costa Rica), Zeppenfeldt (nu in Amerika) en Piet Maal (die nu in Den Haag woont).

AMIGOE: Hoe was het in die tijd gesteld met de veiligheid bij het werk?

Merite: Beroerd. Als je 's morgens naar je werk ging wist je niet wat voor een brand er die avond zou uitbreken. Maar het stond al min of meer vast, dat die brand zou komen. Je had brandjes bij de vleet. Bij de toppingplant ontstond een keer een enorme fik. Zelfs die hele grote afsluiters — u kent ze wel — smolten als kaarsen in elkaar. We hadden wel van alles om te blussen, maar het materiaal was nog niet zo goed als nu. Het duurde soms uren voordat je zo'n fik onder controle had. Nu doen ze er ongeveer een kwartiertje over.

De ontploffing van „Chapita", man, dat was een klap. Veel doden, ik meen een stuk of twintig en hopi invaliden. Schuitemaker was er beroerd aan toe. Die miste een oog. Die man is nu overleden.

En dan bij het afbreken van de toppingplant. Het dak donderde in elkaar. Drie lijken tegelijk. Ik ben **er naar toe gerend en zag ze daar liggen.**

En als er geen brand was op de raffinaderij, dan was er wel brand in jezelf, maar die bluste je gemakkelijk met een drankje. Drank was toen verschrikkelijk goedkoop. Je kocht voor *f* 1,25 al een goede fles cognac.

Muller: Het eerste bedrijfsongeval met dodelijke afloop gebeurde op 1 november 1918. Een man viel van een zeven meter hoge stellage bij de houten watertoren. Hij was morsdood. Die man heette Antersijn.

Met de afbraak van de converterplant is ook een ernstig ongeluk gebeurd. Het was een rood bakstenen gebouw met een gebogen dak. Volgens mij heeft die voorman toen een fout gemaakt. Want in plaats dat ze van bovenaf de plant afbraken, begonnen ze onderaan. Zodat op een gegeven moment de zaak naar beneden kwam. Er waren vijf doden. Het gebeurde tegen kwart over vier 's middags. Ik ben gaan kijken en heb er nog geholpen. De raffinaderij had een dokter, Hubenet, en die hield alleen spreekuur van half drie tot vijf uur, zodat hij er was toen het gebeurde. Wij hebben de gewonden op planken naar het houten gebouwtje van de dokter gebracht. Vandaar zijn ze per motorboot over het Schottegat naar het ziekenhuis gebracht. In die tijd was het Rif nog open en kon je met een boot bij het ziekenhuis komen.

Wij hebben ook een keer vier dagen achter elkaar brand gehad toen vier tanks de lucht ingingen. Er was niet genoeg „foamite" hier op Curaçao. Toen hebben we de sleepboot Samson naar Aruba gestuurd voor dat spul.

Met de „Chapita" kan ik mij goed herinneren. Die lag in dok en er was een certificaat afgegeven dat hij gasvrij was. Ze gingen er met snijbranders in en daar ging ie. Er zijn zeker zeven mensen gedood. Eén is twee dagen later in de baai van Valentijn teruggevonden. De ruiten van het hoofdkantoor op drie kilometer afstand waren allemaal gesprongen. Er is nog een rechtszaak over geweest, maar daarover heb ik niets meer gehoord.

AMIGOE: Het vervoer naar de raffinaderij......

Merite: Wij gingen op vletten, die waren vastgemaakt aan een motorboot. Maar toen was het Schottegat een rot gat. Het kon er behoorlijk waaien. En een golven...... Net of toen de golven veel hoger waren dan nu. Nu ligt er waarschijnlijk teveel olie op het water. Maar dan zat je met een hartstikke volle boot. En die kerel aan het roer ging dan precies verkeerd op de golven liggen. Iedereen hartstikke nat.

Je had anderen die met zeilbootjes naar hun werk gingen. Dat waren de heren die niet tussen de peonnen konden zitten met hun schone kleren aan. Anderen gingen ook met zeilboten, maar die deden dat omdat zij niet met de vletten mee konden. Zij woonden heel ergens anders. Bijvoorbeeld Toon Jeuken ging ook met een zeilboot. Die liep vanaf de [illegible] naar Parera en vandaar zeilde hij naar de plant.

Forbes: Ik woonde op Mundo Nobo en moest met de motorboot vanaf Otrabanda naar de plant. Eerst was er maar één motorboot, de „Brandani". Later kregen we er nog twee bij: de „Leonise" en de „Sabine". Mijn bootje legde aan bij de Westwerf. Dat schip zat stampvol mensen. Als er twee ruzie hadden, dan gooiden ze elkaar over boord.

AMIGOE: Herinneringen van gebeurtenissen, die u zo maar te binnen schieten......

Merite: Voor die Arubanen, die naar Curaçao kwamen om het terrein schoon te maken, was niets geregeld. Er was geen woongelegenheid. Die jongens sliepen gewoon in de open lucht onder de mango- en mispelbomen 's Avonds bonden ze een hangmatje ertussen en dan maften ze. Af en toe viel er een mispel op hun kop. Dan werden ze wakker, aten de mispel op en sliepen verder.

Het drinkwater was verdomd slecht. Achter het hoofdkantoor was een regenbak. Wij hadden altijd verschrikkelijk veel dorst, omdat we in die hete centrale werkten. Dan gingen we naar die regenbak om water te stelen. Lekker een emmertje eruit, in de wind zetten, en dan had je fris water.

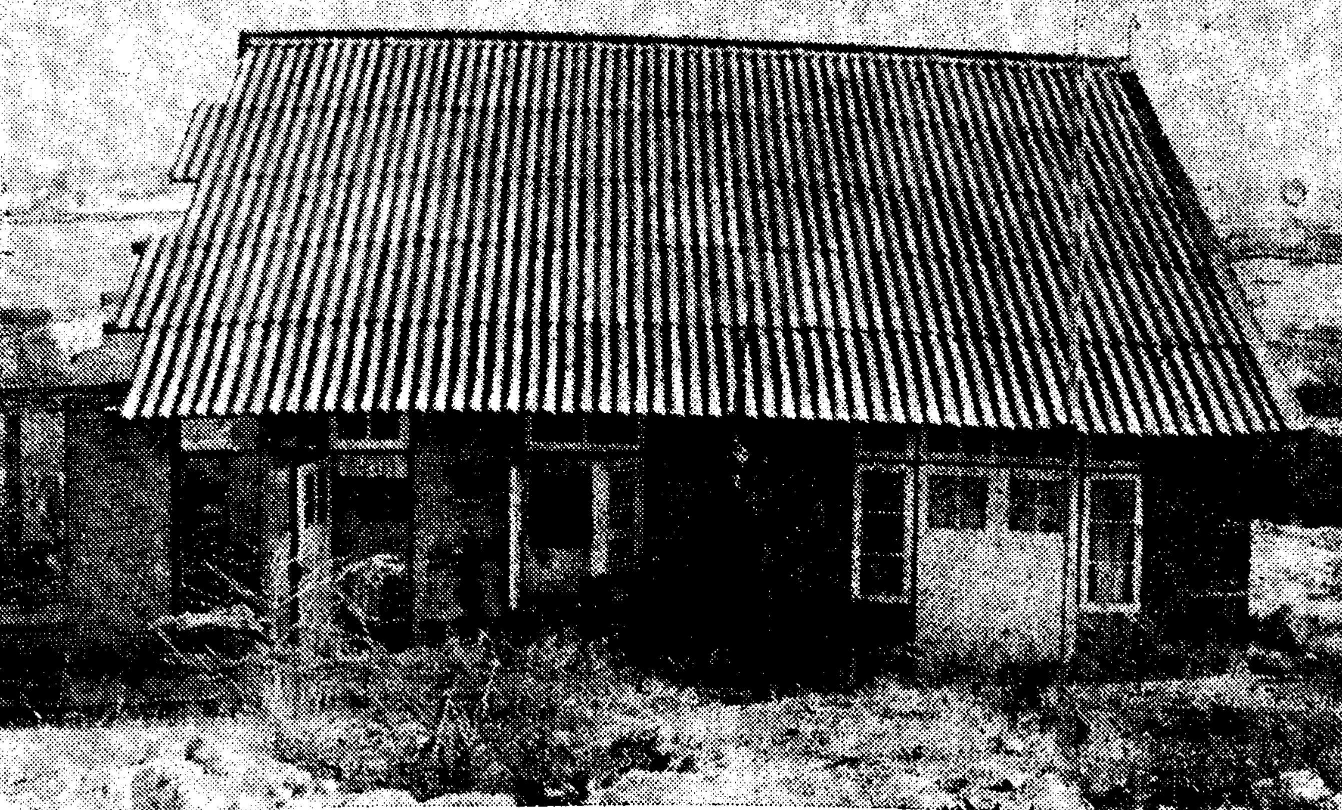
Eerst bouwden die Amerikanen de tanks, later kwamen er veel Hollanders. Voor al die buitenlanders en andere arbeiders werden barakken gebouwd. Hier achter bij Quinta stond zo'n bakstenen gebouw. Ze breken het nu af voor de vaste brug. Ze zaten overal in pensions, in Belvedère, in de Breedestraat Otrabanda bij het landskantoor van nu, in Pension De Hoop en in het Leger des Heils. Toen kwam ook de club op Negropont. Die was veel kleiner dan nu. Maar verdomd gezellig. Er stond een biljart en als er een wedstrijd Nederland — België was, dan kwamen er wel vierhonderd mensen naar de radio luisteren. Bijna niemand had toen al een radio.

Het is zo moeilijk hè, om alles weer tevoorschijn te halen. Alle mogelijke mensen hebben bij de raffinaderij gewerkt. Fèchi Moron bijvoorbeeld en Baiz. Trouwens veel joden. Maar wie werkte er niet bij de Shell? Die Chapman heeft die plantage voor een prikkie verkocht. Chapman verkocht de hele grond voor 40.000 gulden. Wat fijn was, was de overval van Urbina. Toen had ik twee dagen vrij. Bij Dein is toen behoorlijk wat vuurwerk door die Venezolanen afgestoken.

Voordat ik bij de Shell ging werken, zat ik op een schip. Ik zat op een KNSM-er in Europa toen de wereldoorlog van '14—'18 begon. Ik heb ook op de donkere Noordzee gevaren tussen de mijnen en ander ontuig in. Dirk Dussel heeft mij naar de Shell gehaald.

God, als ik er zo aan denk, dat je in die tijd een behoorlijk huis huurde voor vijftien gulden. Goed, je had geen badkamer en geen toilet. Maar bij de bouw was daar rekening mee gehouden, want we wisten dat die dingen bestonden. Voor tweeëneenhalve cent kon je vijf maal iets kopen, want toen had je nog de halve cent. Voor *f* 105 kocht je zes op maat gemaakte Engelse costuums. Voor twee gulden kon je met vier kerels goed eten.

Maar ik vraag mij ook af: had de Shell nu niets kunnen doen voor die oudjes met dit jubileum? Ik heb eerbied voor de moderne scholen en vernieuwingen op Curaçao. Maar wij hebben het gedaan voor Curaçao. Hoé wij het hebben klaar gespeeld weet ik niet......

● *Bij Quinto worden nu de huizen afgebroken om ruimte te maken voor de aanvoerwegen en de viaducten van de nieuwe brug over de St Annabaai. Ook verdwijnt de barak, waarin de eerste arbeiders van de olie-raffinaderij hebben gewoond. Het is een rood bak stenen gebouw. Voor de helft is de barak al gesloopt.*

260.000 barrels per dag

WILLEMSTAD. — Gemiddeld worden er in de raffinaderij van Shell Curaçao N.V. dagelijks tweehonderdzestigduizend barrels olie geraffineerd. Dit aantal wordt al jaren achtereen bereikt, ondanks het feit, dat de verwerking in Venezuela steeds grotere vormen heeft aangenomen na de tweede wereldoorlog. Daarnaast worden grote hoeveelheden crude en halfprodukten ingevoerd voor verdere verwerking. Alles bij elkaar brengen de kleinere en super-tankers jaarlijks ongeveer achttien miljoen ton aan olie-produkten de haven van Willemstad binnen. Het merendeel daarvan verlaat de haven weer na kortere of langere tijd, omdat de raffinaderij vooral gericht is op export.

De belangrijkste afnemers van de „Curaçaose" olie waren verleden jaar Amerika en Canada, die ongeveer 47% voor hun rekening namen, op de tweede plaats gevolgd door het vasteland van Europa met 13½%. Midden-Amerika met het Caribisch gebied deed het met drie procent minder, terwijl het Verenigde Koninkrijk en Ierland met tien procent volgden. Weer een half procent minder ging naar Afrika; Zuid-Amerika (4%), Azië (4%) en Australië (1%) namen de kruimels voor hun rekening. Aan bunkerbrandstoffen werd tien procent van de totale export geleverd.

Eeuwige vlam betekent blijvende verliespost

WILLEMSTAD. — Waar ter wereld olie wordt geraffineerd, tekenen zich tegen de avondlucht fakkels af, beter bekend als de eeuwige vlam. De fakkels zijn een veilige uitlaat voor kleinere en grotere hoeveelheden gas, welke een raffinaderij moet lozen.

Een deel van de gassen welke tijdens het raffinageproces onder druk voorkomen, wordt gebruikt als stookolie in de raffinaderij of in het huishoudelijk gebruik, terwijl een ander deel zijn weg vindt als grondstof voor bepaalde processen in de raffinaderij. Wanneer in een gasproducerende of -verwerkende installatie een storing ontstaat, of wanneer een dergelijke installatie buiten bedrijf moet worden gesteld, is het dikwijls nodig om meteen grote hoeveelheden van de lichte gassen af te voeren. De veiligste manier is dan de eeuwige vlam.

Daarom wordt het via de fakkels afgelaten gas in de fabrieksboekhouding zakelijk opgetekend onder het hoofd: verliezen. Al zijn de fakkels onontbeerlijk, toch wordt er naar gestreefd de fakkels zo weinig mogelijk stof tot branden te geven.

Bij Curacaose handel negen ton besteed

WILLEMSTAD. — Van de honderd keer, dat de pontonbrug van Willemstad openzwaait gebeurt dit bijna vijftig keer om een tanker door te laten. Wat tonnage betreft is veel meer dan de helft daarvan afgestemd op de olie. Curaçao kan door de bouw van steigers de grootste tank-, vracht- en passagiersschepen ontvangen om te bunkeren. Door Shell Curaçao N.V. werd in 1964 negenhonderdvijftigduizend gulden besteed aan goederen, welke bij de plaatselijke handel van Curaçao betrokken werden.

CONGRATULATIONS

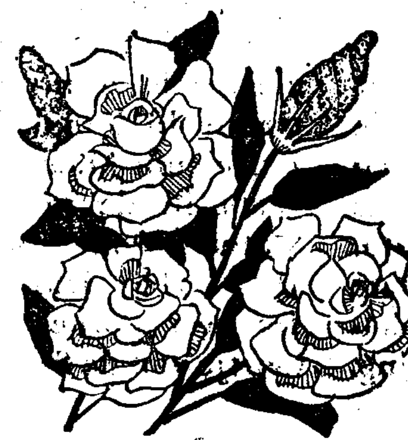
to

SHELL CURACAO, N.V.

& its employees

on fifty years of successful operation

Lago Oil & Transport Co., Ltd.

Aan

Shell Curaçao N.V.

gaan onze

hartelijke gelukwensen

Bouwbedrijf Tassan N.V.

DE N.V. CURAÇAOSE DOK MAATSCHAPPIJ

(en haar rechtsvoorgangers)

hebben sedert 1923 voor Shell Curaçao N.V. uitgevoerd

TANKS
PIJPLEIDINGEN
INSTALLATIES
UTILITEITSBOUW
BURGERLIJKE BOUWWERKEN
SCHEEPSREPARATIES

Shell Curacao N.V.

PROFICIAT!

voor deze

50 jaren

van vruchtbare

arbeid voor de

Nederlandse Antillen

W. H. JOLLEY N.V. HANDELMIJ. COLON

FATUM

DE NEDERLANDEN

1845

alle verzekeringen

F. Vreugdenhil & Zonen

bieden

Shell Curaçao N.V.

hun gelukwensen

aan

ter gelegenheid van

haar

50-jarig jubileum

Met SUPER SHELL,
gezwind en zonder zorgen,
komen wij U
melk, boter, kaas en eieren bezorgen

Melkhandel KEYZER
Plantage Malpais

Wij wensen

SHELL CURACAO N.V.

van harte geluk
en hopen
dat zij nog lang
een der pijlers [illegible]
van onze economie

BOUWBEDRIJF A. W. [illegible] N.V.

St. Elisabeth Hospitaal

wenst

SHELL CURAÇAO N.V.

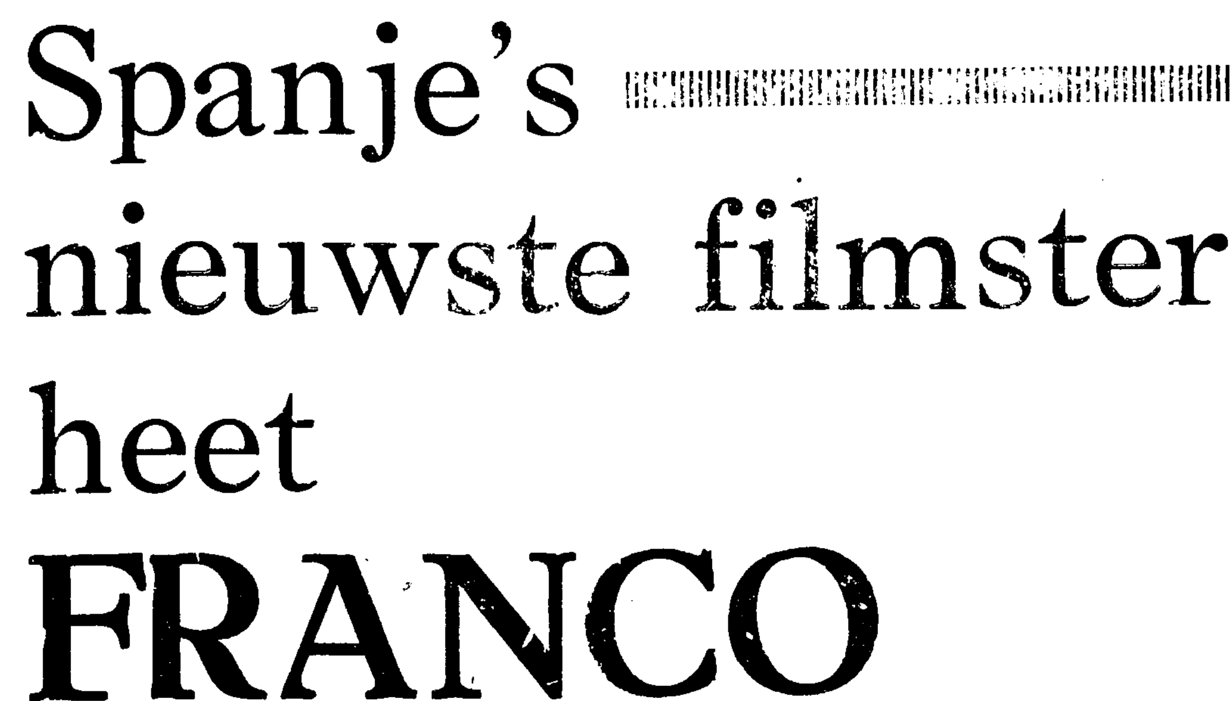
van harte geluk.

wenst

PABIEN!!

Spanje's nieuwste filmster heet FRANCO

Nadat Franco zichzelf op 1 oktober 1936 in Burgos tot staatshoofd had gezworen, liep hij trots voor de twintig generaals uit tegenover wie hij juist de eed had afgelegd.

Ook de dochter van generaal Franco, Carmen Franco Polo, wordt in de film dienstbaar gemaakt aan de aspiraties van haar vader.

Politieke propaganda zonder weerga gebaseerd op onoverwinnelijkheid van de Caudillo

(Van onze correspondent)

MADRID. — José-Luis Saenz de Heredia is een bekende figuur in Spanje, die met verscheidene films belangrijke prijzen heeft verworven. Eveneens is hij de schrijver van een film over Franco's leven en een van 's lands meest deskundigen op het terrein van de contemporaine geschiedenis. De film is een do**cumentaire, bestaande uit verschillende succesvolle reportages, die ongetwijfeld een belangrijke geschiedkundige waarde** heeft, vooral voor de jongere generatie, die de bloedige burgeroorlog slechts kent van trieste verhalen. Minder geslaagd is de eigenlijke opzet van deze rolprent: de politieke propaganda, gebaseerd op de figuur van de dictator. De reportages zijn samengesteld uit verschillende weergaven uit Franco's leven. Zij doen de herinnering herleven **aan het monarchistische tijdperk, aan de republiek, de burgeroorlog, en de strijd in Marokko, waar Spanje's** toekomstige Caudillo op grond van oorlogsverdiensten van luitenant tot kolonel bevorderd werd. De film begint met het jaarlijkse militaire defilé van twaalfduizend man door de brede lanen van Madrid, bedoeld als een herinnering aan het einde van de burgeroorlog. Dit deel is bijzonder geslaagd, want inderdaad dankte Spanje de afloop der burger**oorlog aan generaal Franco. Nog elk jaar vormt de traditionele mei-parade een indrukwekkende gebeurtenis.**

Technisch bezien is de film aanvaardbaar. Het is echter nog nooit gebeurd, dat bij leven en welzijn van een staatshoofd zijn politieke werk opgehemeld wordt, dat hij er de enige „ster" in is en tevens zelf beschermheer van de film is Zelfs Stalin heeft niet gedacht aan deze vorm van eigen-propaganda, terwijl de Romeinse Caesars op dit gebied nog heel wat zouden hebben kunnen leren van deze opperste generaal der Spaanse strijdkrachten.

Merkwaardig is de publieke reactie in de bioscoopzalen. Aan het eind van de projectie valt een diepe stilte, zonder dat iemand zich vóór of tegen uitspreekt. De toeschouwers komen op de weidse reclame af; zij kijken stilzwijgend toe. Immers, hoe kan men geestdrift verwachten van mensen, die nog verschrikkelijke herinneringen hebben aan de burgeroorlog? De film vormt een schakel in de lange reeks van reclame-campagnes, die gedurende het gehele vorig jaar op touw gezet werden door de Falange.

In 1964 werd immers het jaar van „25 jaar vrede" gevierd. Deze campagne werd besloten met de uitgifte van een langspeelplaat met de redevoeringen van generaal Franco. Ook deze langspeelplaat is bedoeld als historisch document. Daar de Caudillo nu eenmaal geen plezierige Demostenes is draait men de plaat zeker niet als verstrooiing. Spanje heeft inderdaad een kwart eeuw lang geen oorlog meer gekend. Evenals elke slogan heeft ook deze zijn negatieve kant. En dit negatieve aspect van die „25 jaar vrede" zit te diep ingeworteld bij het volk, om het met enige welverzorgde filmreportages in kleuren-cinemascope te kunnen wegvagen.

De film toont immers de jongeren niet aan, dat de voor die vrede betaalde prijs zeer hoog is: het verlies van alle politieke vrijheid, de strenge voorlichtingscensuur, het ontbreken van democratische vertegenwoordigingen bij gezaghebbende lichamen, één miljoen doden tijdens de burgeroorlog, twee miljoen in den vreemde werkende Spaanse arbeiders, een half miljoen politieke bannelingen, de administratieve en agrarische chaos, de besteding van de helft van het staatsbudget voor politie en strijdkrachten, het moeilijke vraagstuk van Franco's opvolging.. Over dit alles zwijgt de film. De Spaanse toeschouwer in de bioscoop evenwel beseft dit maar al te goed en heeft het er over in de bars en op het dorpsplein.

Waar alle steden en dorpen van het Iberische schiereiland een „Plaza del Caudillo" hebben of een „Avenue van de Generalissimo", is Franco tegelijkertijd Hoofd van de Victorie, Vader des Vaderlands, Zegevierder over het communisme, de man zonder gelijke in de geschiedenis van dit land tot aan Ferdinand III de Heilige uit de XIIIe eeuw toe. Dit kan iedereen vernemen uit de officiële Falange-propaganda. Het volk leest het en doet er het zwijgen toe. Soms levert het commentaar:

„Franco is eerlijk en vaderlandslievend. Maar hij wist nimmer de juiste medewerkers te kiezen. Hierdoor is de corruptie in hoge kringen „schrikbarend". Franco zelf vroeg trouwens in zijn redevoering op nieuwjaarsdag om „meer eerlijkheid bij bewindvoerders en bestuurders."

Een feit is, dat de Caudillo zo overtuigd is van zijn goddelijke zending op Spaanse bodem, dat hij zichzelf in een ivoren toren ingesloten heeft zonder voldoende te vernemen wat het volk denkt of wenst. Wanneer hij ergens een officieel bezoek brengt, brengt de propagandadienst kunstmatig duizenden betaalde mensen op de been, om „een geestdriftig juichende menigte" te vormen zonder dat dit juichen de Spanjaarden uit het hart komt. De nikkelen geldstukken van vijf peseta's dragen het inschrift: „Francisco Franco, Caudillo van Spanje bij de gratie Gods". Zo hij nog niet overtuigd was van bijn voorzienende taak in Spanjes geschiedenis, dan vertellen slaafse gezaghebbers hem dat dagelijks wel in lovende bewoordingen. Er wordt geen officieel gebouw ingewijd, zonder dat het publiek te horen krijgt dat „Franco door God gezonden is om Spanje te redden."

Franco overleeft al zijn wapenbroeders van weleer. Hij zelf voorzag dit al op 1 oktober 1936 in Burgos, toen hij ten overstaan van twintig generaals zichzelf tot staatshoofd zwoer: Mijn hand zal vast zijn en mijn pols zal niet beven.

Dat dit waar is, blijkt weer eens uit de recente veroordeling van de Spaanse dichter Carlos Alvarez, die in een geheime rechtszitting tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld is. Drie jaar voor het misdrijf een brief aan de buitenlandse pers te hebben geschreven en drie jaar vanwege „beledigingen" aan de rechtbank die hem veroordeelde.

Spreekt men echter met intellectuelen over het probleem, dan komt hun mening hierop neer: „Tussen Franco en een tweede burgeroorlog, kiezen wij de Caudillo". Temeer omdat de dictatuur in de vijfentwintig jaar, dat ze aan het bewind is, gematigder is geworden.

Geen toekomst zonder Franco

De hoop, dat generaal Franco zich in 1966 zou terugtrekken, om plaats te maken voor een democratische rechtsstaat, werd de bodem ingeslagen na zijn laatste opmerkingen: „De Beweging (zijn bewind) weet zich aan alle omstandigheden aan te passen. En hier sta ik, om te blijven waken over het welzijn van het Vaderland". Hierom is men hem zelfs dankbaar. De Spaanse volksaard is sterk individualistisch, hartstochtelijk en krijgszuchtig terwijl het culturele peil onder de massa nog laag is. De beste manier om dit volk onder de duim te houden is — volgens de intellectuele Spanjaarden — een „sterke man" die bevelen uitdeelt. Echter met méér vrijheid en een betere landelijke administratie dan nu het geval is.

Bovendien is de Caudillo in zijn particuliere leven een modelmens. Hij werkt voor tien, is gedisciplineerd, komt zijn beloften na. Hij is een voorbeeldig echtgenoot voor doña Carmen Polo, dochter van een vooraanstaande Asturiaanse familie. Hij is een geliefd vader en grootvader. Men is ervan overtuigd dat hij te goeder trouw regeert, maar dat hij als zwarte schaduw de herinnering aan de burgeroorlog meesleept. **Dit kan lang duren want de film vertelt niet dat Franco behoort tot een oersterk geslacht. Zijn vader overleed op 98-jarige leeftijd, zijn grootvader spande de kroon met 102 jaren.**

Franco is „pas" 72, hij is een „jongeman met toekomstmogelijkheden". Niet onmogelijk is, dat de Spaanse jeugd in 1989 enorme aanplakbiljetten te lezen krijgt met het motto: „1989 — vijftig jaar vrede; vijftig jaar Franco".

1915 - dat is vijftig jaar geleden

(Vervolg van pagina 9)

Donk op, dat we staan „voor een groote omwenteling" „inzake de scheepvaart. Waarom zou een der schoonste havens van de gehele wereld niet daarvan profiteren? De haven is orkaanvrij en alles kan er steeds geleverd worden".

Maar dichter bij huis is de advertentie over het betalen van de hondenbelasting, welke in mei verschijnt. Het huren van een auto blijft een dure zaak. „Vier gulden per uur" voor een „Ford, model torpedo, bouwjaar 1915". Inlichtingen blijken verstrekt te worden onder telefoonnummer 137.

Contract getekend

Maar plotseling verschijnt er een belangrijk bericht in de AMIGOE op 10 juli: „Uit particuliere berichten weten wij, dat eenige Curacaoënaars reeds hun benoeming ontvingen in een of andere betrekking bij de Petroleum-raffinaderij. De zaak gaat, gelukkig, dus door".

Anderhalve maand later, op 28 augustus: „De zaak heeft zijn beslag gekregen. Het contract is geteekend en de plantage Asiento verkocht. De Raffinaderij komt er".

En op 4 september: „Er breken betere tijden aan voor Curacao. De phosphaat-ontginning gaat, reeds nu in oorlogstijd, zeer geregeld haar gang. De boten, welke phosphaat komen halen, volgen elkander snel op. Een paar honderd man heeft daardoor werk en brood. De Raffinaderij gaat nu eerstdaags beginnen en heeft een paar duizend krachten nodig".

De moderne tijd doet dus zijn intrede, zelfs op Westpunt, waar in november de „ZEW Pater Eeuwens" kans ziet iets te doen, wat nog nimmer vertoond is: vertoning van lichtbeelden. „De mensen waren een en al bewondering en uiterst voldaan".

Grote gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit: „Op donderdag 9 December bijvoorbeeld werden zeven schepen ingeklaard en negen uitgeklaard. Een druk werkje voor den loods". In dezelfde maand komt een Amerikaan een kijkje nemen op Curacao. Hij is „van plan hier dividivimolens op te richten. De verzending als peulen is zeer duur". Hij wil ook een distilleerderij „van Curacao likeur oprichten en de flesschen verpakken in gevlochten mandjes". Het jaar wordt echter ernstig afgesloten, wat de AMIGOE betreft. De zeevaartschool gaat niet door „doordat de voorwaarden voor het toelatingsexamen te hoog waren men eischt einddiploma Hendrikschool, of Colegio Sto. Thomas. Daarbij voldoende kennis van het Hollandsch". Op Aruba heeft de eerste aanrijding plaats met een gebroken been als noodlottig gevolg.

Inbreuk op zondagsrust

Als goed katholiek blad verheft de AMIGOE op 18 december zijn stem tegen een inbreuk op „een der zwaarste verplichtingen van ons Katholieke Volk; de zondagsrust. Het redactionele artikel begint als volgt:

„De voorbereidende werkzaamheden zijn in volle gang. De Amerikanen werden belast met de opstelling van de olietanks, terwijl Curacaosch werkvolk behulpzaam is bij het opslaan der loodsen, het aanleggen van dammen en wegen, het schoonmaken van het terrein en anderszins. De nieuwe grootindustrie brengt al aardig wat werk onder de menschen en belooft in de toekomst nog veel meer. We vinden het volstrekt niet gewaagd om aan onze Kolonie een spoedig intredenden bloeitijd te voorspellen".

De AMIGOE vervolgt dan:

„De krachtigste hefboom om het arme volk op te beuren boven het plat gevoel voor zijn dagelijkschen brood is zeker de godsdienst. Als in de toekomst de Raffinaderij werken zal met duizenden arbeiders is een hoog opgevoerde godsdienstzin daarbij onontbeerlijk, anders krijgt men daar te doen met een ongetemde en ontembare menigte. Waarom zouden wij deze oude waarheden opnieuw verkondigen? Omdat er verleden week Zondag iets gebeurd is, wat wij ten zeerste betreuren. Enige timmerlieden werden verplicht tot werken op Zondag; anderen die dit weigerden, werden ontslagen. Wij hopen voor de toekomst, dat de Raffinaderij haar eigen belang beter zal inzien en voortaan meer eerbied toonen zal voor de heiligste verplichtingen van onze Katholieke bevolking."

Historie CSM besloten tussen lichters en sleepboten

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSAD. — Binnen vijfendertig jaar na zijn oprichting bereikte de N.V. Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij (C.S.M.) zijn hoogste top met vierenveertig schepen met een totaal tonnage van 192.810 ton in 1950. Door het uitbaggeren van de ondiepe zeeverbinding van het Meer van Maracaibo met de Caribische Zee verloor de C.S.M. zijn werkterrein, zodat de maatschappij nu als scheepsagentschap de belangen van alle tankers van de Koninklijke/Shell-groep behartigt en met zijn twee sleepboten assistentie verleent, als het nodig mocht zijn.

Ombouw tot agentschap

Onooglijk was het begin van de in 1917 opgerichte C.S.M., welke ten doel had het transport van ruwe olie van Venezuela naar Curaçao te verzorgen. De eerste wereldoorlog verhinderde de aankoop van de gewenste schepen, zodat men moest roeien met de riemen, welke men had: een tweetal houten lichters met een draagvermogen van achthonderd ton elk. De lichters hadden sleepboothulp nodig om hun taak te volbrengen. In 1921 was hun aantal uitgegroeid tot vijf. De vrede had ten gevolge, dat de oorlogvoerende naties van hun surplus aan oorlogsschepen af wilden komen, zodat de C.S.M. de beschikking kreeg over acht kleine oorlogsschepen, de zogenaamde monitors, welke werden omgebouwd tot tankers van vijfhonderd ton elk. De capaciteit van Maracaibo breidde zich uit en dus ook die van de C.S.M. Elf jaar na het einde van de oorlog bezat de maatschappij al drieëndertig tankers, welke elk tweeëndertighonderd ton konden vervoeren.

Dokbedrijf

De crisistijd zorgde echter voor een stilstand in het oliebedrijf. Tevoren nog werd de basis gelegd van wat nu is uitgegroeid tot het dokbedrijf, toen nog in handen van de C.S.M. In 1926 arriveerde op Curaçao het Koningin Wilhelminadok, waarin schepen van drieduizend ton konden worden drooggezet. In 1929 volgde weer een nieuwe stap vooruit met de komst van het Julianadok met een capaciteit voor schepen van vierduizend ton.

Een drastische verandering bracht de oorlogstijd teweeg voor het dokbedrijf. Alle dokken op het vasteland van Europa waren immers met één klap uitgeschakeld. De drijvende dokken op Curaçao boden slechts plaats aan kleine schepen, zodat men in het begin van de oorlog reeds besloot tot de aanleg van een groot gegraven dok, het Beatrixdok, dat in 1943 werd afgeleverd. Tankers met een draagvermogen van achtentwintigduizend ton konden daarin worden geholpen. Na de oorlog ging het Julianadok naar het marine-etablissement in Soerabaja en het Wilhelminadok werd verkocht aan de N.V. Combinatie Pletterij Nederhorst. Per 1 januari 1959 werd het gehele dokbedrijf afgestoten naar de N.V. Curaçaose Dok-Maatschappij, waarin de C.P.N. was ondergebracht. Dit gebeurde omdat het dokbedrijf eigenlijk geen direct verband had met het oliebedrijf.

Harde oorlogsslagen

Na de crisistijd van rond 1930 kwam er wat het vervoer van olie betrof weer vaart in. In 1935 deed een nieuw type tanker van 3900 ton zijn intrede. Tien van dergelijke schepen werden aan de vloot van de C.S.M. toegevoegd, met namen, welke steeds met een „r" begonnen. Even voor de oorlog was de vloot van twee houten lichters uitgegroeid tot achtendertig tankers met een totaal gewicht van 132 405 ton, waaraan door de tweede wereldoorlog harde slagen werden toegebracht.

Van de vijf tankers (van 3200 ton), welke in 1940 naar Engeland vertrokken, werden er twee onderweg tot zinken gebracht. In het Caribisch gebied gingen eveneens schepen van de C.S.M. verloren, zodat de vlootsterkte in 1944 was geslonken tot tweeëndertig tankers met een totale tonnage van 111.504 ton. Nog eenmaal bereikte de C.S.M. een top en wel in 1950 toen het totale draagvermogen van de vierenveertig tankers 192.810 ton beliep.

Taak volbracht

Na de wereldoorlog echter ging Venezuela zijn zaken steviger aanpakken. De vaargeul naar het Meer van Maracaibo werd verbeterd, zodat grotere tankers de oliezee konden bereiken en het vervoer goedkoper werd. In 1957 konden zelfs afgeladen diepzeetankers het meer bereiken. Verschillende C.S.M.-tankers werden onder Venezolaanse vlag gebracht en in eigendom overgedragen aan de huidige Compañía Shell de Venezuela. Voor de vooroorlogse tankers betekende de naoorlogse tijd het einde: zij werden voor de sloop verkocht.

Voor de C.S.M. was geen taak meer weggelegd bij het vervoer van de olie. Uit haar organisatie heeft zich een belangrijk scheepsagentschap ontwikkeld, dat de belangen behartigt van alle tankers van de Koninklijke Shell-Groep en voor de in charter-varende tankers. Vóór het zover was, waren ook in de jaren na 1945 de steiger-faciliteiten aanzienlijk verbeterd. Tankers van achttienduizend ton konden aan praktisch alle laadsteigers een lidplaats kiezen. Aan de Bernhardpier was er plaats voor drieëndertigduizend-tonners, aan Valentijn IV voor achtendertigduizend tonners, terwijl de Julianapier de kroon ging spannen door ligplaats te bieden aan schepen met een draagvermogen van vierenveertigduizend ton.

Assistentie

Twee schepen zijn de C.S.M. trouw gebleven: Passaat en Koraal, die als sleepboten met elk twaalfhonderdvijftig paardekracht hun diensten bewijzen bij het afmeren en indien nodig bij het blussen van branden en reddingswerk, waarvoor zij speciaal zijn uitgerust.

1915 — 1965

AAN

SHELL CURACAO, N.V.

Onze hartelijke gelukwensen met het 50-jarige jubileum van haar vestiging te CURACAO, met onze beste wensen voor nog vele jaren van groei en bloei tot heil van onze gemeenschap.

S. E. L. MADURO & SONS N. V.

CURACAO TRADING COMPANY (N.A.) N.

wenst

SHELL CURACAO N.

VAN HARTE

GELUK

MET HAAR 50 JARIG JUBILEU

50 **SHELL CURACAO N.V.**

pabien

SPRITZER + FUHRMANN

JUWELIERS - HORLOGERS - OPTICIENS

Aruba Bonaire Curaçao St. Maarten New York

VAN LEER'S CURACAO N.

wenst

de Gouden

SHELL

veel

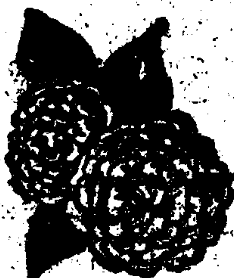
geluk

toe !!

1915 SHELL 1965

MASHA PABIEN!!

N.V. Emballeer & Transportbedrijf MEYER

HBU — HBU

SHELL CURACAO N.V.

PABIEN !!

u toegewenst

door

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

WILLEMSTAD - PUNDA, Breedestraat 1, Tel: 11340 - 12450
OTRABANDA, Breedestraat 7, tel. 24050
RIO CANARIO, Barentslaan 5, tel. 43540-43920
COLON, Winkelcentrum, tel. 24624-24625

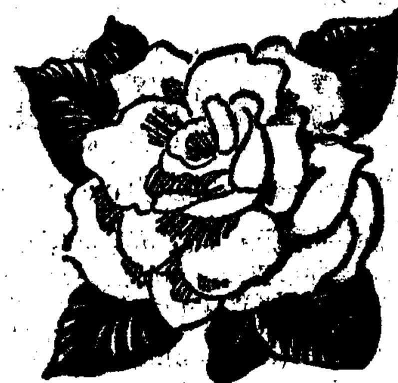
ORANJESTAD - Nassaustraat 90-92, telefoon 1200

SAN NICOLAS - Bern. v.d. Veen Zeppenfeldtstraat 67, tel. 5090-5091

De Bouwmaatschappij „CURACAO" N.V.

feliciteert

hierbij

Shell Curaçao N. V.

met haar

50-jarig bestaan

35

De jubilerende

EL CONTINENT

feliciteert

SHELL CURACAO N

met haar

Gouden Jubile

50

We

Adverteren in de AMIG

Wat SHELL X 100 is voor Uw moter is voor U melk, kaas, eieren en boter.

Melkhandel CAS CORÁ

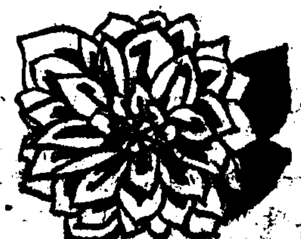

De Directie en Employés van de

N. V. HANDELMAATSCHAPPIJ BONAIRE

wensen

Shell Curaçao N. V.

van harte geluk met haar gouden jubileum en danken de Shell voor al hetgeen zij voor de gemeenschap — ook voor Bonaire — deed in de afgelopen 50 jaren.

Particulier initiatief bleef steeds beginsel

(Van onze correspondent)

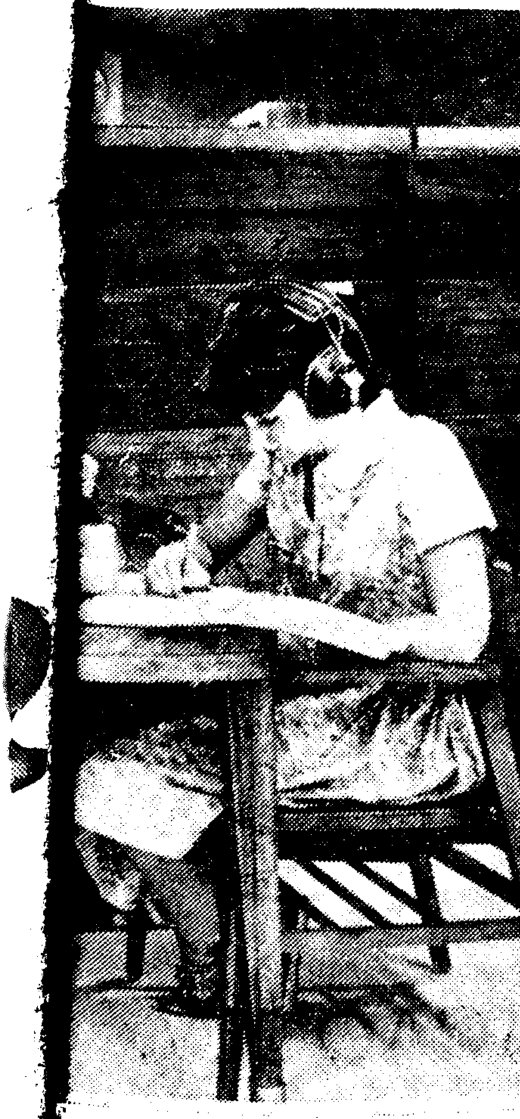
SHINGTON — Men is het er algemeen over dat Horace Mann beschouwd moet worden als an, die de eerste stoot heeft gegeven tot het wijs voor alle Amerikaanse burgers. Hij heeft erkzaamheden echter niet verricht in dienst van derale regering in Washington, maar als mi- van Onderwijs van de staat Massachusetts in ren 1837 tot 1848. Het klinkt vreemd, maar in wordt het Amerikaanse onderwijsstelsel geken- door zijn plaatselijk karakter. Er heeft nooit ndelijk onderwijsstelsel in de Verenigde Staten n en dat is er heden ten dage ook niet. Van oudsher en krachtens de bepalingen van de grondwet is het onderwijs altijd de taak geweest van de afzonderlijke staten en de plaatselijke gemeenschappen. Dit was reeds het geval voordat de federale regering in 1789 haar beslag kreeg en dat is zo gebleven. Het is de verdienste van Horace Mann geweest, dat hij de wezenlijke betekenis van dit provincialisme als basis voor zijn onderwijshervorming heeft genomen. Hij zag in dat de natie als geheel geen algemeen onderwijs zou krijgen als de bevolking van de afzonderlijke staten en gemeenten niet kon worden overgehaald erom te vragen.

Kleurrijke verscheidenheid is meest opvallend kenmerk

Jaren dertig in de vorige eeuw voorbeschikt tot grote verangen op onderwijsgebied. De en die een halve eeuw tevoren publiek hadden gesticht hadden de waarschuwing doen horen en volk niet lang van zijn vrijkon genieten, wanneer het ond bleef, maar ondanks deze raad was het onderwijs in grokken gebleven zoals het was. holen die Mann ter beschikking en verschilden niet veel van die de pioniers hadden opgericht. allereerste scholen hadden onzeer moeilijke omstandigheden ultureel erfdeel der vaderen aan ugd doorgegeven.

Zedelijke verheffing

dens Manns leven voltrok zich wel een verandering op ondergebied. Het stemrecht werd al- aan grote bevolkingsgroepen kend en de politici drongen aan troeiing van het analfabetisme. onge industrie had behoefte aan oolde arbeiders en zakenlieden en de economische waarde van mene opleiding in het licht. In ige, dicht bevolkte fabrieksstevoerde een opkomende arbeidersging een campagne voor onder- aan iedereen teneinde het ni- van de arbeidersklasse te verhen.

Koptelefoons stellen de leerlingen tijdens de muziekles in de gelegenheid om naar de muziek te luisteren, waaraan zij de voorkeur geven.

Nationalisten beschouwden de school als het werktuig par excellence om de aanzwellende stroom immigranten op te nemen. Rond 1837 ging algemeen de roep op om verandering en het was Horace Manns grote verdienste een herzieningsprogramma op te stellen, waarmee alle politieke groeperingen het eens konden zijn. Toen in 1848 Mann zijn werk als minister had beëindigd, had hij niet alleen in zijn staat Massachusetts een glorieuze overwinning behaald, maar werd hij algemeen beschouwd als de man die de spoorslag had gegeven ook elders het onderwijs in nieuwe banen te hebben geleid.

In wezen kwam het streven van Mann neer op zijn beginsel van de openbare — of, zoals hij het noemde, de gemeenschappelijke — school. Mann zag zeer goed de onderlinge betrekkingen in tussen vrijheid, zelfbestuur en algemeen onderwijs. Evenals Jefferson was hij van mening dat vrijheid alleen verzekerd kon zijn als vrije mensen de kennis bezaten verstandige beslissingen te nemen. Maar voor Mann was deze oplossing nog niet voldoende — in de grond was het een kwestie van zedelijke verheffing.

Nooit zal, zo schreef hij eens, wijsheid leiding geven in de parlementen en haar diepzinnige uitingen neergelegd worden in de wetboeken, voordat de gemeenschappelijke scholen burgers met meer vooruitziende blik en een zuiverder ~~moreel~~ afleveren dan tot dusver mogelijk was. Mann zag in dat kennis macht is, maar een macht zowel ten goede als ten kwade. Daarom zou het onderwijs nimmer louter op het intellect gericht mogen zijn, aan morele waarden moest evenzeer aandacht worden geschonken.

Het stellen van de kwestie van morele waarden deed andere problemen opkomen. Mann werd ten zeerste getroffen door de verscheidenheid die het Amerikaanse volk kenmerkte. Hij was bevreesd dat geschillen ten aanzien van morele waarden het volk uiteen zouden drijven en krachteloos zouden maken. Beducht voor de verderfelijke mogelijkheden van godsdienstige, politieke en klasseverschillen zocht hij naar een gemeenschappelijke waardering binnen welke de verscheidenheid kon gedijen. Wat hij zocht was een algemene „philosophy", een gevoel van gemeenschappelijkheid, die gedeeld kon worden door Amerikanen van elke levensovertuiging en herkomst. En het werktuig daarvoor zou de gemeenschappelijke school moeten zijn.

Voor iedereen

De door Mann gepropageerde school zou gemeenschappelijk zijn en wel een school, die door de staat en de plaatselijke gemeenschap ter beschikking wordt gesteld voor elk kind uit hoofde van zijn geboorterecht. Hij zou er zijn zowel voor de rijken als de armen, niet alleen kosteloos maar ook even goed als welke particuliere instelling ook. Hij zou openstaan voor alle gezindten, voor **kinderen van elk geloof, elke herkomst en alle standen. In de ongedwongen omgang van de kinderen onder elkaar zag Mann de mogelijkheid vriendschap en waardering voor elkaar te kweken, die door de conflicten op latere leeftijd niet vernietigd zou kunnen worden. Het allervoornaamste doel van dit volksonderwijs achtte hij het gevoel van maatschappelijke eensgezindheid.**

Maar deze eensgezindheid was voor hem slechts de weg naar maatschappelijke vooruitgang. Wanneer de gemeenschappelijke scholen er eenmaal waren kon niets hun heilzame invloed in de weg staan. Algemene ontwikkeling zou de grote „gelijkmaker" in de menselijke samenleving, het „anker van het maatschappelijk uurwerk" en de „schepper van ongedroomde welvaart" zijn.

Armoede zou zeker verdwijnen en daarmee de haatdragende onenigheid tussen de bezitters en de bezitlozen, die als een rode draad door de gehele geschiedenis der mensheid loopt. De misdadigheid zou verminderen, ziekten afnemen en voor de gewone man zou het leven langer, beter en gelukkiger worden. Een volkomen vertrouwen in de macht van het onderwijs, dat het lot van de jonge Republiek zou bepalen! Geen wonder dat zijn plannen grote indruk maakten op het Amerikaanse volk.

Niet alleen in Massachusetts, maar in vrijwel alle staten sloten zich burgers aaneen ten behoeve van het algemeen onderwijs. In de parlementen en in de stemlokalen ontmoetten zij heftige tegenstand van grondbezitters, die zich verzetten tegen onderwijsbelastingen en van religieuze groeperingen die het algemeen onderwijs een bedreiging achtten van de rechtzinnige levensopvatting. Een kwart eeuw lang heerste onzekerheid over het resultaat. In de ene staat won de onderwijsherziening het pleit, maar in een andere werd een nederlaag geleden.

Rond 1860 begon zich echter een bepaald patroon af te tekenen, dat de kenmerken van Manns ideaal droeg. In de meeste staten was men tot oprichting van openbare scholen overgegaan en meer dan de helft van alle Amerikaanse kinderen kreeg in de een of andere vorm openbaar onderwijs. Er kwamen lagere scholen in grote getale en in enkele staten, zoals Massachusetts, New York, Pennsylvania en Illinois, breidde zich het kosteloze openbare onderwijs ook tot de middelbare scholen uit. Er bestonden natuurlijk van staat tot staat en van streek tot streek belangrijke verschillen. In de staten van New England bloeide van oudsher het particuliere onderwijs en dat bleef ook zo, ondanks het feit dat er ook openbare scholen werden geopend. In het middenwesten bleek grote belangstelling voor het nieuwe onderwijsstelsel te bestaan, maar in de zuidelijke staten, met uitzondering van North-Carolina, hinkte men achteraan en hier werd het openbaar onderwijs pas na de Burgeroorlog op grote schaal ingevoerd.

Over het ~~geheel~~ had het openbare onderwijs echter duidelijk het pleit gewonnen, ofschoon vaak met tegenzin; buitenlandse bezoekers beschouwden het reeds als een echte Amerikaanse nieuwigheid. Zo kon de Poolse revolutionair Graf Gurowski in 1857 geestdriftig opmerken: „Meer dan van iets anders hangt de toekomst en het wel en wee van de Amerikaanse samenleving af van de gemeenschappelijke scholen, die de edelste en meest verlichte manifestaties zijn van de geest, de wil en het karakter van de ware Amerikaanse gemeenschappen en hun bevolking.... Europa bezit een beschaafde klasse, genootschappen van geleerden, maar met minder zwaarwichtig individueel onderwijs bezit alleen het vrije land, Amerika, onder leiding van New-England en Massachussetts, intelligente en ontwikkelde volksmassa's".

Leerplicht

Horace Mann en zijn tijdgenoten legden de grondslagen van het algemene onderwijs in de Verenigde Staten en sindsdien is de geschiedenis van het volksonderwijs in belangrijke mate een overzicht van het streven op deze grondslagen verder te bouwen. Vooral toen de industrialisatie verder om zich heen greep strekte het openbaar onderwijs zich ook uit

ONDERWIJS IN AMERIKA

tot de vroeger verwaarloosde volksklassen om ook aan al deze kinderen gedurende langere tijd onderwijs te geven.

Het aantal leerlingen op de lagere scholen steeg na 1860 voortdurend; de bevolking der middelbare scholen verdubbelde tussen 1880 en 1930 elke tien jaar. Terwijl rond de eeuwwisseling slechts elf procent van de kinderen tussen 14 en 17 jaar de school bezochten, was dit percentage in 1930 gestegen tot vijftig en is 't thans gestegen tot bijna negentig. In het schooljaar 1958-1959 telden de lagere en middelbare scholen tezamen 40.7 miljoen leerlingen van wie 86 procent de openbare scholen bezochten. In totaal werd in dat jaar aan de openbare en particuliere scholen een bedrag van ongeveer 18 miljard dollar ten koste gelegd.

Op bestuursgebied is het lokale karakter uit Manns tijd van kracht gebleven: in grote lijnen is het directe beheer over het openbare onderwijs in handen van de plaatselijke districten, die door de staten speciaal met het oog op de exploitatie der scholen zijn ingesteld. Zoals dat ook het geval is bij aandere vormen van plaatselijke bestuur — dorpen, kleine en grote steden — bezitten de schooldistricten een beperkte bevoegdheid tot het opleggen van belasting en dragen zij bij de wet bepaalde verantwoordelijkheid. In de Verenigde Staten zijn rond 40.000 schooldistricten, waarvan de overgrote meerderheid bestuurd worden door een variërend aantal gekozen burgers. Deze districtsbesturen oefenen hun functies op staatsniveau uit en kunnen uit dien hoofde belastingen heffen, scholen bouwen en toezicht uitoefenen over de dagelijkse gang van zaken op de scholen. De laatste jaren is er nogal wat te doen geweest over de kwestie of dit districtsbestuur al dan niet op doeltreffende wijze zijn taak vervult.

Schooldistricten

Niettegenstaande een voortdurende consolidatie blijft het feit bestaan dat tal van districten te klein en provinciaal zijn om voor passende scholen te zorgen. Tegenstanders noemen het schooldidstrict de grootste hinderpaal voor een uitgang van het onderwijs in de Verenigde Staten. De voorstanders beweren evenwel dat er geen betere manier is om het onderwijs aan te passen aan de behoeften. Wat daar nu ook van waar mag zijn, het is een feit dat het districtenstelsel in de eerstvolgende jaren ongetwijfeld verder vaste voet aan de grond zal krijgen.

Het hoogste wettelijke gezag blijft ten aanzien van het onderwijs in handen van de vijftig staten, waarbij dit slechts door bepaalde algemene restricties door de federale grondwet aan banden wordt gelegd. Elke staat bezit dus uitgebreide bevoegdheden tot de instelling en tenuitvoerlegging van het openbaar onderwijs, voorschriften op te stellen voor openbare en particuliere scholen, bepaalde minimumeisen vast te stellen voor leerprogramma, onderwijspersoneel en gebouwen, belastingen te heffen ten behoeve van het onderwijs, lokale districten in te stellen en op te heffen, en de rechten en plichten daarvan vast te stellen.

Hoewel het overgrote deel van de middelen ten behoeve van het onderwijs door de plaatselijke districten worden opgebracht, bedraagt het aandeel dat hiervoor uit de staatskas komt ongeveer veertig procent. Dit aandeel varieert natuurlijk sterk naar gelang van de staten: zo betaalt Delaware het grootste deel der onderwijskosten, terwijl een staat als Nebraska nog geen tien procent bijdraagt.

Federale invloed

Het gezag van de federale regering in onderwijszaken is van oudsher zwak. In de federale grondwet wordt nergens gewag gemaakt van onderwijs en lange tijd heeft de federale regering zich beperkt tot het geven van bescheiden bijdragen aan het particuliere onderwijs. Sedert 1867 bestaat er ook een klein federaal bureau voor het onderwijs met een gevolmachtigde aan het hoofd, maar de taak van dit bureau is er altijd een van dienstverlening aan de staten geweest. De laatste jaren zijn stemmen opgegaan voor meer nationale activiteiten op onderwijsgebied en het Congres heeft daarop geantwoord met het doen van grotere toewijzingen.

Maar het beginsel van het particulier initiatief is gebleven, zoals blijkt uit de toewijzing van 887 miljoen dollar krachtens de National Defense Education Act van 1958, welke som ten dienste kwam van testprogramma's en het onderwijs in wiskunde, vreemde talen en natuurwetenschappen. Daarmee maakt de federale bijdrage voor het onderwijs slechts drie en een half procent uit.

Het zich handhavende patroon van plaatselijk bestuur bij het Amerikaanse onderwijs geeft een goede verklaring van de opmerkelijke variatie en het grote aantal lesvakken op de scholen. Historisch kan dit worden teruggevoerd op de vraag van de zijde der ouders en de eisen der plaatselijke omstandigheden; vrijwel alle politieke groeperingen hebben bepaalde eisen ten aanzien van het onderwijs in hun programma staan. Vertegenwoordigres van de boerenstand hebben van oudsher om landbouwonderwijs gevraagd. Zakenlieden en vakbonden willen verbetering van het vakonderwijs. Sociale werkers vestigen de aandacht op welzijn en gezondheid van schoolkinderen. Vaderlandslievende verenigingen pousseren het onderwijs in de vaderlandse geschiedenis. Autoverzekeringsmaatschappijen willen rijlessen op de scholen en de geheelonthouders dringen er op aan dat op school de aandacht wordt gevestigd op de nadelige gevolgen van alcoholgebruik. In de loop der jaren heeft dit alles geleid tot een gestage uitbreiding van het lesrooster, soms nuttig, soms ook zonder enig belang.

Verscheidenheid

Deze grote verscheidenheid is een kenmerkende eigenschap van het Amerikaanse onderwijs, een die te vaak schuil gaat achter de oppervlakkige gelijkenis van gebouwen, onderwijzers en leerlingen. Wat echt is bij een grote vakschool in de steden — van het soort waarvan Even Hunter in de roman „The Blackboard Jungle" een karikatuur geleverd heeft — is onbestaanbaar bij de zusterschool, beschreven door Mary McCarthy in haar „Memoires of a Catholic Girlhood."

Wat opgaat voor een voorname highschool in een voorstad, waar vijfennegentig procent van de leerlingen gaat studeren, heeft niets te maken met het leven op een typische highschool met allerlei nuttige opleidingen en waar slechts enkele leerligen later het hoger onderwijs volgen, maar de meesten zich voorbereiden voor een baan in het burgerleven. Het aristocratische provincialisme van de particuliere school in J. D. Sallingers roman.

„The Catcher in the Rye" is totaal verschillend van de plattelandse openbare school in Virgil Scotts „The Hickory Stick". Verschillen in grootte, subsidie, bestuur en leerlingen geven kleur aan elk aspect van Amerikaanse schoolleven: de studieprogramma's, het klassieke onderwijs, activiteiten buiten de lesuren. Er mo**gen belangrijke eenmakende invloeden bestaan, zoals ~~die van de~~ schoolverenigingen, maar het beeld van de uniformiteit, zoals dat door tegenstanders in de Verenigde Staten en elders wordt opgehangen, bestaat niet en heeft nooit bestaan.**

Bevolkingexplosie

Van oudsher is in de Verenigde Staten het onderwijs van laag tot hoog toevertrouwd aan de plaatselijke autoriteiten. Van onverwachte zijde heeft deze algemene regel evenwel na de Tweede Wereldoorlog vele aanvallen te verduren. Tengevolge van de bevolkingsexplosie die zich ook in andere landen manifesteert is het aantal leerlingen op de lagere en middelbare scholen sedert 1945 met meer dan vijftig procent gestegen en volgens matige schattingen moet voor de nabije toekomst gerekend worden op een aanhoudende aanwas van het aantal leerlingen met één miljoen per jaar.

Niemand weet waar het geld vandaan moet komen voor de scholen en leerkrachten, die deze stroom van leerlingen moeten opvangen. De staats- en gemeentebegrotingen vertonen een ongekende hoogte en voor duizenden kinderen is het „ploegenstelsel" ingevoerd teneinde de bestaande gebouwen zo doelmatig mogelijk te benutten. De onderwijzerssalarissen blijven laag en men is het er algemeen over eens dat mensen die wat in hun mars hebben niet tot het onderwijzersberoep worden aangetrokken of, zo zij les geven, niet worden aangemoedigd bij het onderwijs te blijven.

Volgens onderzoekingen, in 1955 ingesteld door een stichting ter bevordering van het onderwijs, zou de helft van allen die de college-studie beëindigd hebben, nodig zijn om voorlopig de open plaatsen te vullen. Maar tegelijkertijd wordt opgemerkt dat van de afgestudeerde jongelui ongeveer eenvijfde een aanstelling bij het onderwijs ambieert. Indien dus geen afdoende maatregelen worden getroffen zal de kwaliteit op alle niveaus ongetwijfeld nog verder achteruit gaan.

Steun

De pers heeft reeds uitvoerig aandacht aan deze moeilijkheden geschonken en dit heeft er toe geleid dat er bij de federale regering krachtig op aangedrongen is een groter aandeel in de algemene kosten van het onderwijs op zich te nemen. Behalve echter het wijd en zijd geuite beginsel dat federale subsidies het plaatselijk gezag niet in gevaar mogen brengen is er nog weinig overeenstemming te bespeuren hoe een dergelijke federale steun moet worden verdeeld. Zo hebben de katholie**ke leiders laten weten dat de parochiescholen, die thans door bijna vijf miljoen leerlingen worden bezocht, een evenredig deel van de federale subsidie dienen te ontvangen.** Voorvechters van het openbaar onderwijs beweren echter, dat instemming met dergelijke eisen een schending zou betekenen van het grondwettelijk beginsel geen steun uit de openbare middelen te schenken aan sektarische instellingen.

Tenslotte zijn de voorstanders van federale steun het er onderling niet over eens hoe groot deze steun moet zijn en aan welke aspecten van het onderwijs deze ten goede zou moeten komen. In enkele wetsontwerpen is deze beperkt tot het bouwen van scholen, maar in andere wordt er ook de salariëring van de leerkrachten onder begrepen. In enkele wetsontwerpen werd de steun beperkt tot de minder draagkrachtige staten, in andere werd hij tot alle staten uitgebreid. Dergelijke moeilijkheden staan een snelle afdoening in het Congres in de weg en ofschoon er verscheidene wetsontwerpen op onderwijsgebied in studie zijn, is de kans niet groot, dat een er van zal worden aangenomen.

Het valt moeilijk te voorspellen waar de huidige financiële moeilijkheden op uit zullen lopen. Eensdeels blijft men meer en beter onderwijs voor steeds meer kinderen nastreven: middelbaar onderwijs krijgt vrijwel de gehele Amerikaanse jeugd en zelfs het hoger onderwijs wordt steeds meer populair, want al meer dan de helft van de middelbare scholieren gaat het een of andere onderwijs op college of vakschool volgen. Anderdeels nemen de financiële moeilijkheden toe naarmate het aantal leerlingen stijgt. Mogelijk zal vroeger of later door de federale regering steun in de een of andere vorm worden verstrekt maar het is een utopie te veronderstellen dat deze steun niet gepaard zal gaan aan zekere inmenging van de zijde van de federale regering. Het Amerikaanse volk zal immers door middel van de volksvertegenwoordiging die de subsidie voor het onderwijs moet vaststellen de koers bepalen die het onderwijs in de eerstkomende jaren zal volgen.

Niet alleen aan het feestelijke wordt gedacht op de Amerikaanse scholen. Deskundigen van het ministerie van Landbouw geven de schoolhoofden advies over de samenstelling van de lunch der leerlingen tijdens de pauze. Daarbij wordt rekening gehouden met bepaalde perioden van het jaar. Dit alles vormt een onderdeel van het gezondheidsprogramma. Het gaat er kennelijk goed in.

Tekort aan schoollokalen is een internationaal verschijnsel. Ook in de Verenigde Staten puilen sommige klassen uit.

● Het blijkt dat de Duitse huismoeders er steeds minder voor voelen om in de vakantie zelf te koken. Wanneer men gaat kamperen, wordt steeds meer gepoogd de tenten in de buurt van niet te dure restaurants op te slaan. Deskundigen op het gebied van het Duitse binnenlandse toerisme menen echter ook dat het in vele gevallen evenzeer de mannen zijn, die ongaarne zien dat hun vrouwen in de vakantie moeten koken (DPA).

Bij winkelen van de partij

LBJ heeft oog voor vrouwelijk schoon

WASHINGTON (UPI) — President Lyndon B. Johnson, of kortweg LBJ voor de Amerikanen, heeft er oog voor hoe de vrouwen om hem heen zich kleden. Het gezinshoofd van het Witte Huis stelt belang in hetgeen zijn vrouw, Lady Bird, en twee dochters, Lynda, 21, en Luci, 17, dragen. Hij houdt ervan dat Lady Bird lichte kleuren draagt, vooral rood, en dan liefst slankafkledende toiletten. Hij houdt niet van klokrokken, maar een iets uitstaande rok kan wel genade bij hem vinden.

Volgens een van zijn medewerkers ziet hij de vrouwen graag goed gekleed en gesoigneerd en hij zal nooit nalaten zijn vrouw en dochters een complimentje te maken als hun uiterlijk hem bevalt. Hoewel hij ook oog heeft voor een geklede japon van zwarte stof bij andere vrouwen, ziet hij lady Bird bij voorkeur in kleurige japonnen. Hij bemoeit zich dan ook veel met de kleding van zijn uitsluitend uit vrouwen bestaand gezin. En als hij mee gaat winkelen, „wordt er veel meer geld uitgegeven en meer gekocht", zegt mevrouw Elizabeth Carpenter, perssecretaresse van mevrouw Johnson.

Adviezen

Mevrouw Johnson is beroemd om haar slanke figuur en kan bijna alles dragen. Johnson moet er altijd bij zijn, wanneer zijn vrouw of dochters een nieuw kledingstuk passen en meestal heeft hij zijn oordeel onmiddellijk klaar. Zijn belangstelling beperkt zich niet alleen tot zijn gezinsleden, wat kleding en uiterlijk betreft. Eens zei hij tot een journaliste: „Waarom gebruikt u niet die rose lipstick als Jackie (Kennedy)?" Bij een andere gelegenheid onderbrak hij een verslaggeefster, die hem interviewde, om te zeggen, dat zij nodig lipstick moest gebruiken.

Hij acht het ook nodig, dat vrouw en dochters veelvuldig naar de kapper gaan, maar anderszijds mag mevrouw Johnson van hem geen extravagante kapsels dragen. Mevr. Johnson zegt haar kapper, Jean Louis, dan ook, dat haar man de voorkeur geeft aan een conservatief kapsel. Maar op een avond, toen zij haar haar op een opvallende manier en met een extra dot haar had laten opmaken, kwam Luci de kamer in en riep uit: „Het kan me niet schelen wat paps zegt, maar ik vind dat je er geweldig elegant uitziet."

Niet opzichtig

Ondanks haar vele representatieve plichten, die haar zijn opgelegd sinds haar verhuizing naar het Witte Huis, is mevr. Johnson niet ongelimiteerd aan het winkelen geweest. Zij heeft wel ontdekt, dat deux-pièces onmisbaar zijn. De soort, die zij om tien uur in de morgen kan aantrekken voor een bezoek aan de een of andere fabriek en waarvan zij het jasje kan uitdoen voor een middagreceptie.

De „first lady" zal zich nooit te opzichtig kleden en geeft de voorkeur aan een eenvoudige lijn. En al houdt zij ervan zich met zorg te kleden voor officiële gelegenheden, het gelukkigst voelt zij zich toch in de gemakkelijke „ranch"-kleren en ze staan haar nog buitengewoon goed ook.

1915 — 1965

Shell
Curacao N.V.
„PROFICIAT"

N.V. Curacaose Wegenbouw Mij.

SHELL CURACAO N.V.

de beste wensen
met Uw Gouden
Jubileum
U toegewenst

door

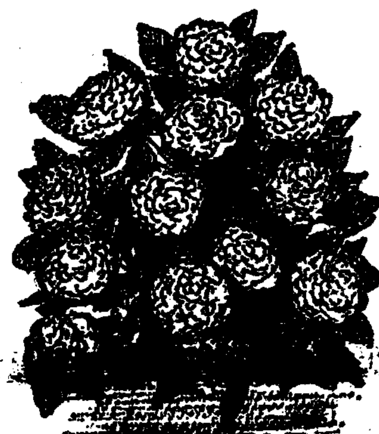

C. WINKEL & ZONEN

SHELL
1915 — 1965

MASHA
PABIEN

La Casa Amarilla
MORRIS E. CURIEL & SONS

DIRECTIE en PERSONEEL
van de
N.V. OGEM
en de
N.V. NAGM
wensen
SHELL CURACAO N.V.
nog vele
succesvolle
jaren
op
ons
eiland

PEPSI-COLA

WENST

1915 — 1965

VAN HARTE
GELUK ! !

Met SHELL X 100
in de moter,
bezorgen wij U
melk, eieren, kaas en boter

Melkhandel Brakkeput Ariba
A. v. d. Ven.

Aan SHELL CURACAO N.V.

de vijftigjarige...

welke wij, sedert onze vestiging in 1917, als C.P.
reeds van dienst mochten zijn,

HARTELIJKE GELUKWENSEN....

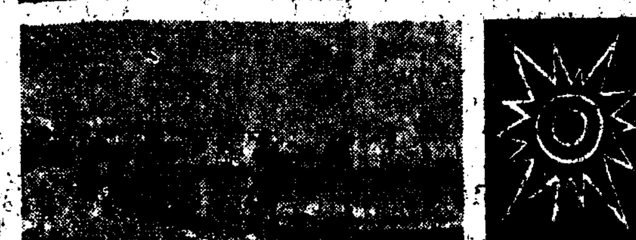
Moge Curacao, met een bloeiende Shell, een voorsp
ge toekomst tegenmoetgaan.

MADURO & CURIEL'S BANK N

....come share with us a wealth of entertainment and relaxation.

HOTEL
CURAÇAO
INTERCONTINENTAL

Onze hartelijke
felicitaties
gaan uit
naar
de
Jubilerende
SHELL CURACAO N

SCHILDERSBEDRIJF GEBR. POUW
Comanchestraat 29 — Tel.

Aan
Shell Curaçao N.

onze hartelijke
gelukwensen

HARSAM v.o.
Netherlands Harbour Works Comp. (N.A.)
en
South American Construction Comp. N.V.